

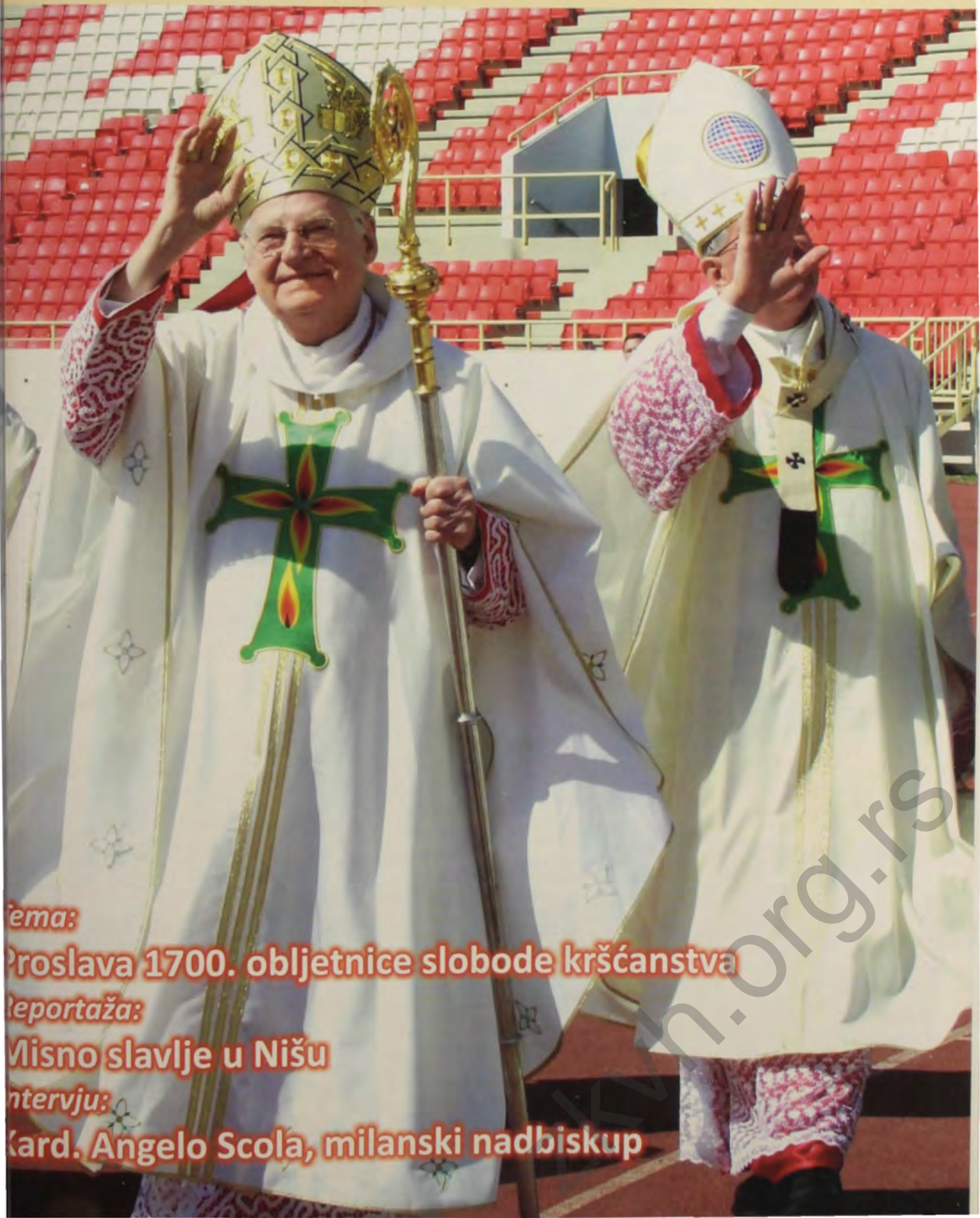
Katolički list

Zvonik

GOD. XX. BR. 9 (227) Subotica, rujan (septembar) 2013. 150,00din

GODINA VJERE ²⁰¹²/₂₀₁₃

tema:

Proslava 1700. obljetnice slobode kršćanstva

Reportaža:

Misno slavlje u Nišu

intervju:

Kard. Angelo Scola, milanski nadbiskup

www.zvonik.org.rs

Biskup Vjekoslav Huzjak na Bunaričkom proštenju

Duhovna obnova
s don Damirom Stojićem

Hodočašće u Rim

Misa u katedrali na početku školske godine

Proštenje na subotičkoj kalvariji

Srebrna misa vlč. Miroslava Orčića u Đurđinu

Je li papa Franjo Tarzan?

Prilikom nedavnog posjeta Sardiniji, papa Franjo je izjavio da nije Tarzan. Izrečena u šali, izjava je izazvala simpatiju kod mladih. Međutim, iza ove, naizgled bezazlene pošalice, bez obzira na kontekst u kojem je izrečena, krije se teološki sporna konstrukcija. U ovom uvodniku pokušat ću obraniti tezu da je papa Franjo ipak Tarzan. No, prije upuštanja u ozbiljno argumentiranje, riječ-dvije o Tarzanu.

Spomenuti junak je popularni lik iz romana američkog pisca Edgara Ricea Burroughsa. Sin je engleskog plemića, koji je nesretnim slučajem ostavljen kao dijete u afričkoj džungli, gdje ga prihvaća i odgaja čopor gorila uz koje je naučio komunicirati sa životinjama. Uostalom, zašto trošiti riječi na njega kad vjerujem da nema generacije koja ga nije upoznala kroz romane ili filmove.

Ali tko bi pomislio da je Tarzan teološki intrigantna osoba i, štoviše, uspořediv sa službom primata rimskog biskupa (primat ne mislim u zoološkom već u eklezijalnom smislu)?! Dok još niste odmahnuili rukom uz opasku – urednik i njegova majmunska posla, evo pokušaja tumačenja:

– Tarzan je kralj džungle i živi među životinjama. Ova me slika neodoljivo podsjeća na prva poglavlja Knjige postanka gdje je čovjek smješten u raj zemaljski i postavljen za gospodara stvorenim svijetu.

– Tarzan, iako je okružen dobrim društvom, napose svojom majmunicom Čitom, osjeća se usamljen. „Nije dobro da čovjek bude sam“ (Post 2,18) i tako se u priču uključuje prelijepa Jane, koja mu postaje družicom, s kojom može ostvariti ono što nije mogao ni s jednim drugim živim bićem.

– Džungla je sinonim za divljinu. Zlo je također u njoj prisutno (Tarzanova borba sa zmijom). Osjeća poziv da u darovanom mu svijetu mora donijeti ravnotežu koja je često narušavana zlom.

– Tarzan nije nadčovjek, nema nadljudskih sposobnosti poput Supermena, Spidermana ili kojeg sličnog fiktivnog superheroja. Njegova snaga proizlazi iz razumijevanja stvarnosti u koju je urođen i njezinih zakonitosti. Svjestan je da je dio džungle ali da je i nadilazi. Zbog te svoje usklađenosti i mudrosti koja ga izdvaja od okruženja, zaslužuje poštovanje i priznanje vodstva.

– Služba primata rimskog biskupa, priznajte, neodoljivo slični Tarzanovoj ulozi u džungli. Njegov glas mora biti prepoznatljiv i prodoran (poput Tarzanovog urlika AaaaaAaaa AaaAaaaa...) jer njime ohrabruje one koje vodi, a plaši neprijatelje.

– Papa, kao i Tarzan, često je puta okružen smiješnim kreaturama, počesto nestašnim ili svojeglavim. No, nikad ih ne odbacuje nego prihvaća, jer i oni su dio džungle i zaslužuju njegovu ljubav.

Iz svega navedenog (i onog nenađenog zbog manjka prostora), zaključujem kako je papa Franjo ipak Tarzan. Usuđujem se kontrirati mu jer se u njegovoj izjavi ne radi o nepogrešivom učiteljstvu „ex cathedra“. Uostalom, Sveti Otac dolazi iz zemlje gdje se nalazi najveća džungla na planetu – Amazon. Možda zato tako dobro razumije stanje u Crkvi i svijetu. Nadajući se da čita ovaj uvodnik, želim mu poručiti da se ne plaši biti Tarzan, jer bez njega džungla ne može.

Iz sadržaja

Aktualno:

HosanaFest 2013.5

Tema:

Homilije kard. Scole na proslavi u Nišu6

Događanja:

- Proštenje na Bunariću8

- Hodočašće u Rim u Godini vjere12

- Srebrna misa vlč. Miroslava Orčića.13

Svetac mjeseca:

Bl. Miroslav Bulešić22

Intervju:

Kardinal Angelo Scola, milanski nadbiskup24

Reportaža:

Proslava 1700. obljetnice Milanskoga edikta27

Mladi:

Don Damir Stojić u Subotici42

Vjernici pitaju:

Kako oprostiti?47

Kršćanski stav:

„Od sva se četiri vjetra Crkva sabire sveta“48

Piše: Ana Ivković

Opravdati povjerenje

Susjedu kojem vjeruješ povjeriš ključeve od stana kad otputuješ. Prijatelju u kojeg imaš povjerenja možeš reći nešto osobno jer vjeruješ da će te saslušati i razumjeti. Povjerenje među ljudima uvijek ide uz odgovornost. Ono se stječe polako, a potvrđuje se konkretnim djelima, malim i naizgled beznačajnim, ali i velikim djelima koja se pamte cijeli život. Čovjek, da bi opstao, mora vjerovati drugom čovjeku jer smo potrebni jedni drugima.

Malo je drugačije kada ti povjerenje iskazuje netko kome nisi potreban, netko tko jednostavno želi da i ti surađuješ u njegovu djelovanju iako sve može sam, čak mnogo bolje i savršenije, a ipak ti prepušta dio zadatka. Tako Bog vjeruje čovjeku. Vjeruje da će opravdati njegovo povjerenje i odgovoriti na njegov poziv na suradnju. Unatoč čovjekovoj slabosti, grijehu, ravnodušnosti i strahu, svemogućí Stvoritelj ima povjerenja u njega. Uz čovjekovu pomoć

želi hitati u susret svakoj osobi koja osjeća usamljenost, trpi bolest i ne nalazi smisao u životu. Božja je radost i u osmijehu čovjeka koji se raduje zbog sreće bližnjih, a njegova se providnost očituje i u prstu čovjeka koji prijatelju pokazuje pravi put. Iako premalen da shvati Božje putove, čovjek se često na njima nađe kao prekretnica za drugoga. I kad ne razumije svaki korak kojim stupa, ni svaku prepreku na stazi, čovjek može biti siguran i miran jer ga Gospodin koristi u svojim planovima. Dok za njega uvijek ostaje po neka tajna, na kraju uvijek pomalo otkriva kako je bio postavljen na pravo mjesto i među ljude kojima je bio potreban. Gospodin je želio djelovati preko njega.

Možda se netko uplaši veličine i odgovornosti zadatka. Lako može upasti u zamku i pomisliti da nije dostojan i sposoban za takvo što, no Bog odabire one koji će mu služiti i obasipa ih svojom milošću. Sve naše

slabosti i nesavršenosti On može preobraziti i pretvoriti u način na koji će se jedinstveno proslaviti. U tome je ljepota međusobnog povjerenja: On nam vjeruje i povjerava nama slabima dio svoga spasiteljskog plana, a mi vjerujemo da će u našoj nesavršenosti proslaviti svoju veličinu i naše slabosti nadomjestiti svojom snagom. U takvom predanju nema mjesta prevelikoj brizi i planiranju. Samo je jedno potrebno: biti na raspolaganju, sve prepustiti Njemu i od Njega očekivati sve. Otvorene ruke i srce mogu primiti mnogo darova. No, kad ih prime, ne smiju se zatvoriti i grčevito ih čuvati i prisvajati svojim zaslugama. Moraju ostati otvoreni i spremni kad god zatreba dati sve. Srce koje ostaje svjesno da je sve dobilo kao dar ne zatvara se u sebe, nego živi za darivanje. Uvijek je spremno odgovoriti na poziv na suradnju s Bogom jer se otvara ljudima oko sebe. Ne boji se da će ostati istrošeno i prazno jer zna da Božja računica nije poput ljudske. Usudi se imati povjerenja. Usudi se vjerovati i kad ne vidi odmah plodove i rezultate svoga rada. Takvo srce Gospodin obilno obasipa milostima, a tako se krug nastavlja: što više prima, više želi darivati; što više vjeruje onom koji ga dariva, to ga više nagrađuje.

Lijepo je znati da ti netko vjeruje, da ti je povjerena posebna zadaća. Još je veća čar u tome kad znaš da ti je povjerava najveći profesionalac. A nama je svaki dan povjerava vrhunski majstor. Vjeruje nam da ćemo sa zadovoljstvom prihvatiti odgovornost koju nam nudi. Iako dobro zna naše mane, slabosti i strahove, ima povjerenja u nas. Opravdajmo to povjerenje!

Osječani pobjednici ovogodišnjeg „HosanaFesta“

„Ti si naš Bog“ pobjednička je pjesma ovogodišnjeg osmog po redu Festivala duhovne glazbe „HosanaFest“, koju je izvela skupina „Familias“ iz Osijeka. Pred oko dvije tisuće gledatelja, 22. rujna je u Dvorani sportova izvedeno ukupno 15 skladbi, a nagrade su dodijeljene za najbolji tekst, potom od strane stručnog povjerenstva, publike, štićenika zajednice „Hosana“, te na koncu od strane samih izvođača, koji su odabrali pobjedničku pjesmu.

Nagradu za najbolji tekst dobila je pjesma autorice **Marine Gabrić** „Crocce d'Amore“, koju su izveli članovi Vokalno-instrumentalnog sastava „Apostoli Radio Marije“ iz Subotice. Nagrada stručnoga žirija pripala je VIS-u „Imakulata“ iz Gromiljaka kraj Sarajeva, s pjesmom „Otisci u pijesku“, dok je publika nagradila skupinu „Križ života“ iz Osijeka, koja je izvela pjesmu „Otvori Mu svoje srce“. Štićenici „Hosane“ svoju su nagradu dali pjesmi „U Tvom ćemo znaku pobijediti“, u izvedbi **Tajane Šarić** iz Zagreba, ujedno autorice stihova i glazbe pobjedničke pjesme „Ti si naš Bog“, koju je izvelo 13 članova Vokalno-instrumentalnog sastava „Familias“.

Ova skupina mladih Osječana drugu je godinu zaredom sudjelovala na „HosanaFestu“, a oduševljenje pobjedom nisu skrivali, iako je glavna na-

grada donekle bila i očekivana, kaže vokalna solistica ovoga sastava, **Mia Zoraja**:

„Dosta naših članova je vjerovalo da bismo mogli pobijediti ove godine, ali ja baš i nisam. Kada je započelo glasanje, dobivali smo malo-pomalo, dakle ne baš veliki broj bodova, te mi je stoga ovo ipak iznenađenje. Postojimo od 2005. godine, a osim na 'Bonofestu' i ovdje na 'HosanaFestu', pjevamo na vjenčanjima, u drugim župama, na Antunovo na Tvrđi, a često i u Austriji, kod našeg bivšeg župnika“.

Predsjednik Organizacijskog odbora „HosanaFesta“ **vlač. Marinko Stantić** kaže da je zadovoljan ovogodišnjim festivalom, na kojemu je, ističe, sudjelovao najveći broj sudionika do sada:

„Ako su sudionici 'HosanaFesta' zadovoljni, onda sam i ja. Naime, i ove je godine bilo izvođača iz raznih dijelova Hrvatske, Bosne i Hercegovine, te iz Vojvodine, a također ovogodišnji festival bilježi rekordni broj sudionika do sada, njih 139. Drago mi je da pjesma pobjedničke skupine ima lijepu poruku za Godinu vjere – 'Ti si naš Bog', a i sama scena nam je bila u znaku vjere“.

Pobjednicima je uručena glavna nagrada – statua loga festivala, koja je djelo dizajnerice **Đurđice Orčić** iz Subotice, dok su ostalim nagrađenima dodijeljene vrijedne slike.

Novac prikupljen od ulaznica, kao i prethodnih godina, namijenjen je Zajednici za pomoć ovisnicima „Hosana“ u Starom Žedniku.

[/www.radiosuboticadanas.info/](http://www.radiosuboticadanas.info/)

Kršćanska vjera poziva na priznavanje ljudske osobe

Izaslanik Svetog Oca Franje na proslavi 1700. obljetnice Milanskog edikta kardinal Angelo Scola, nadbiskup metropolit milanski, 21. rujna 2013. na stadionu Čair u Nišu predvodio je Prvu večernju molitvu uoči centralnog misnog slavlja te svečano misno slavlje sljedećega dana na niškom stadionu. Tom prigodom izrekao je homilije koje prenosimo u cijelosti.

Svima vama izručujem pozdrav i sudjelovanje u ovim svečanim događajima Njegove Svetosti pape Franje, koji mi je iskazao čast imenovavši me svojim specijalnim izaslanikom.

Zahvalan sam Međunarodnoj Biskupskoj konferenciji sv. Ćirila i Metoda, njenom predsjedniku mons. Zefi Gashiju, mons. Stanislavu Hočevaru i svima vama što mogu slaviti s predstavnicima mladih vaše zemlje Prvu Večernju Uzvišenja svetoga Križa. Iako nije bilo moguće prvesti kraju obnovu župne crkve Svetoga Križa, mogao sam s oduševljenom radošću promatrati mozaike što ih je otac Rupnik složio mudrom upotrebom svjetla i boje. Prisutnost u ovoj sportskoj dvorani relikvija Svetoga Križa i svete Jelene, kao i križa sa simbolom Jubileja, pretvaraju je u dragocjeno mjesto molitve.

1. „Zdravo križu, jedina nado“ (Himan). Kršćani su već od prvog tisućljeća gledali u Isusov križ kao u izvor nade za vlastiti život.

No kako je moguće pomiriti križ, najokrutniju smrtnu kaznu s nadom? Možda „besjeda o križu“ (1 Kor 1,18) ponovno odzvanja u svom svojem odlučujućem značenju samo kada se nasilje i patnja povijesno uprisutne u životu naroda te okrutno nagriza život ljudi i žena.

2. „Zdravo križu, jedina nado, u ovo vrijeme muke“ (Himan). Predragi mladi, vaši su narodi, kao malo tko drugi u ova zadnja desetljeća, podnijeli veoma bolnu muku. Nasilje i smrt su pohodili, na jedan ili drugi način, vaše gradove i sela, vaše kuće i obitelji.

Pred tolikom boli Crkva nema što drugo naviještati osim „besjedu križa“ (1 Kor 1,18). To i čini sa strepnjom, uzdržljivošću i dubokim poštovanjem. Zašto? Zato što nam je u Isusu, nevinome raspetom, omogućeno nositi bol, raditi na pomirenju i opraštati.

3. „Uistinu, besjeda o križu ludost je onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja“ (1 Kor 1,18). Predragi mladi, Apostol upućuje sablažnjiv navještaj – i to bez izgovora – Korinća-

nima, a danas i vama: da Isusov križ ne govori o slabosti nego o „sili Božjoj“. Ne radi se o teoriji, već o točno naznačenoj povijesnoj činjenici: o smrti na križu Sina Božjega, koji je za nas i naše spasenje postao čovjekom. Križ je zasađen u ljudsku povijest da bismo mogli spoznati i iskusiti mudrost i silu Božju, tj. njegovu ljubav. Mudrost ljudi stiže, u najboljoj pretpostavci, do logike ravnoteže. To je logika koja traži „da se ne čini zlo“, ili barem ne podržavati ga, po uravnoteženosti snaga. A da je posve nestalna ravnoteža silom postignuta, govori nam i dramatična kronika događaja ovih dana. Težnja za moću koja traži da se drugoga pokori, katkada čak i fizičkom eliminacijom, predstavlja trajnu napast za čovjekovo srce. Ali to, još više vama mladima, ne može biti dostatno, jer takav stav ne otvara prema budućnosti.

4. S križem Sina njegova, znakom koji ujedinjuje nebo i zemlju, Istok i Zapad, Otac učinkovito vrši svoje djelo spasenja. Raspeti nevini je prihvatio i otkupio svaki grijeh. S križem ulazi u svijet milosrđe, riječ koju ljudi nisu mogli prije ni pojmiti ni izgovoriti. Milosrđe je Isus, vlastito ime ljubavi.

Vi, mladi, žedate za ljubavlju, ali ljubav traži da se nauči. Gledati Raspe-

toga i ići za Isusom zajedno s braćom, znači učiti ljubiti. Iskustvo ljubavi nas čini „doista slobodnim“ (usp. Iv 8,36b).

5. „Besjeda o križu“ (1 Kor 1,18) traži da bude prihvaćena. A svaki od nas zna odveć dobro da se, da bismo je prihvatili, trebamo se obratiti. U tome nisu mogući popusti. Milosrđe nema nikakve alternative. Ne možemo banalizirati Otkupiteljev križ! Obaćenje nas uči da nas je Isus oslobodio za služenje braći i sestrama, svakome od njih. Vi mladi, primljeni ste u službu ovih zemalja od presudne povijesne važnosti, zemalja koje su obilježene interkulturalnošću i interreligioznošću. Ne uzmičite pred ovim čarobnim zadatkom, nego budite nositelji nade.

„Besjeda o križu“ (1 Kor 1,18) je radosna vijest također za vjernike drugih religija i za sve ljude dobre volje. Ona obasjava naš put, osobni i društveni, jer govori o nepovredivoj vrijednosti ljudskog dostojanstva. O kako je velik čovjek, svaki čovjek, kada je Sin Božji, da bi ga spasio, prolio svoju krv. Na zajedničkom putu društvene izgradnje, kršćanska vjera poziva sve, a naročito vas mlade, na djelotvorno priznavanje ljudske osobe i njegova dostojanstva. To priznavanje nalazi u vjerskoj slobodi svoje najznakovitije mjesto. To je razlog proslave 1700. godišnjice tzv. „Milanskog edikta“ koji nas je okupio u Nišu, u gradu u kojem je Konstantin rođen i više puta u njemu boravio.

6. „O zdravo križu, nado sva! U dane muke Gospodnje umnoži milost dobrima i digni krivnju s grešnika!“ (Himan). U kršćanskoj umjetnosti prvih stoljeća, često se susreće križ u slavi: Kristovo tijelo naime, premda nosi sve znakove muke, prikazano je s otvorenim očima, jer on, kao pobjednik nad smrću, uživa u gledanju vječnoga života.

Zato vas pozivam da prihvatite riječi Himna o križu što smo ga pjevali. Upravim svoj pogled k Isusu s molitvom da nas, po zagovoru presvete Djevice, njegov Duh učini glasnicima njegova križa i uskrsnuća, kao i graditeljima jedinstva i mira. Amen.

Homilija kardinala Scole na svečanoj Misi u Nišu

Vjernička vjera je izvor jedinstva među ljudima

*Budite za sav vaš narod uvjereni svjedoci pomirenja.
Gradite u svojim zemljama civilizaciju ljubavi.*

1. „A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi“ (Evandjeđe: Iv 12,32). Ove se riječi ispunjavaju danas pred našim očima. Skupili smo se na ovom stadionu katolici, kršćani, vjernici drugih religija i nevjernici, podrijetlom iz Srbije, Makedonije, Kosova, Crne Gore, Bosne, Hrvatske, Slovenije, Austrije i Italije.

Isus, Raspeti i Uskrsli, sa svojom porukom mira i pomirenja, privukao je k sebi svakoga od nas; učinio je da iziđemo iz svojih kuća i doveo nas putem hodočašća i molitve dovre, da bi nam dao iskustiti, zajednički i osobno, da je „On doista mir naš“ (2. Čitanje: Ef 2, 14).

Tko si ti, Isuse, koji si u stanju proširiti prostore našega srca da ih uvučesh u djela pomirenja i mira?

2. Svi mi dobro znamo kako su duboke razlike i neprijateljstva u našem svijetu. Rane nasilja i rata, neprijatelji ljudskoga roda, doista teško zarastaju. Dovoljno je malo da se opet zagnoje i naš dan ispune gorčinom, negodovanjem i mrakom. „Udaljenost“ jednih od drugih opisuje način na koji mnogo puta – uvijek previše – živimo svoje dane. A naše srce ipak ne prestaje gorljivo tražiti mir.

3. Isus je „došao da navijesti mir vama koji bijaste daleko“ (2. Čitanje: Ef 2,17). Navještaj mira je radosna vijest koju očekujemo. Mir nije spokojno življenje, ne svodi se na toliko željenu odsutnost sukoba. Mir je mogućnost jedinstva među ljudima. Isus omogućuje to jedinstvo jer je uklonio neprijateljstvo i uspostavio iznova naš odnos s Bogom. Mir što ga daje Isus jest oprostjenje grijeha, izmirenje s Bogom, kao i pomirenje među ljudima; to je spasenje koje čini mogućim jedinstvo među nama.

Ne može se dakle odvojiti pomirenje s Bogom od jedinstva s braćom. Vjernička vjera, svaka vjernička vjera, jer je izraz težnje za Bogom, jest izvor jedinstva među ljudima, a ne izvor sukoba ni podjela. Samo kada zagospodari ideologija, samo kada se napusti primat Boga, tada se ljudi progresivno razdvajaju. Sedamnaesta stogodišnjica tzv. „Milanskog edikta“ poručuje svima nama da je vjerska sloboda jamstvo mira i nove civilizacije u svakome pluralnome društvu.

Svatko od nas je dužan osobno

priznati i živjeti vrednotu slobode. Ona je nužno potrebni uvjet za sazrijevanje osobe, ali sloboda nije takva ako nije u funkciji izgradnje društva s ljudskim licem, ljudske zajednice koja treba uvijek iznova tražiti blagostanje. Ne dajmo se zavarati sirenama slobode shvaćene individualistički, nažalost veoma raširene na Zapadu.

4. Knjiga Otkrivenja kad govori o Isusu, upotrebljava jednu sliku koja nam može izgledati malo čudnom: Isus je „Jaganjac koji stoji kao zaklan“ (1. Čitanje: Otk 5,6). Isus je onaj koji, da bi nam darovao mir, predao je sama sebe u smrt – „kao zaklan“, ali postupajući tako on ju je definitivno pobijedio: uskrsnuo je, „on stoji“. Isus nije zadržao svoj život za sebe, nego dajući ga iz ljubavi - izgovorio je konačnu presudu Božju o povijesti ljudi, a glasi: milosrđe i mir.

5. Evandjeđe nas potiče da „hodimo u svjetlosti“ (Iv 12,35). Križ nam širom otvara pogled na život kao ljubav na svim razinama. To zahtijeva zajedništvo u Katoličkoj crkvi, ali i nova ekumenska energija i autentična solidarnost da bi se izgradio sretan život u građanskom i političkom društvu. Pozvani smo biti graditelji mira i jedinstva, založiti se za stvaranje „novoga čovječanstva“ koje nam je hitno potrebno osobito u Europi.

I to je teška odgovornost koju svi imamo u odnosu na povijest naših naroda: graditi civilizaciju s ljudskim licem. U tome se sastoji naš zadatak i naš doprinos u stvaranju civilizacije ljubavi. Bez sumnje, to je pothvat koji nadilazi naše snage. No kao kršćani i ljudi dobre volje, sigurni smo da je Bog onaj koji će to dovršiti.

Želim uputiti poruku osobito vama mladima. Bolni i nasilni događaji koji su obilježili noviju povijest vaših naroda ne mogu vas ostaviti ravnodušnim. Pamćenje vaših otaca traži od vas da savjesno prihvatite svoju odgovornost u sadašnjosti. A ta sadašnjost zahtijeva da se krene od praštanja i priznavanja pomirenja koje nas je ovdje sazvalo. Srce mladi je, naravno, otvorenije od srca starijih: budite za sav vaš narod uvjereni svjedoci pomirenja. Gradite u svojim zemljama civilizaciju ljubavi.

6. Predragi, Sveti Otac me blagonaklono ovlastio da predsjedam ovom svečanom slavlju kao njegov Izvanredni Izaslanik. Uputimo svome nebeskom Ocu posebnu molitvu za papu. Molimo i preblašenu Djevicu Mariju, Kraljicu Mira, da se svakodnevno zauzima za sve naše potrebe, za svakoga od nas, za naše obitelji i sve naše narode, da bi u našim blagoslovljenim zemljama uz mogli svijetliti mir i jedinstvo što nam ih je darovao Isus. Amen.

Marijin zagovor i Marijine suze uvijek su uz nas

Piše: *Andrija Anišić*

Svečanim bdijenjem 24. kolovoza počelo je proštenje na Bunariću u Subotičkoj biskupiji. Bdijenje je predvodio bjelovarsko-križevački biskup **Vjekoslav Huzjak** u zajedništvu sa subotičkim biskupom **Ivanom Péntzesom**, pomoćnim budimpeštansko-ostrogonskim biskupom **Jánosom Székelyjem** i dvadesetak svećenika.

Procesijom i Službom riječi počelo je pokorničko bogoslužje i priprava za sakrament pomirenja.

Prigodne homilije, koje su bile svojevrsni ispit savjesti, održali su biskupi Huzjak i Székely. U svojoj homiliji biskup Huzjak istaknuo je kako evanđelje koje smo čuli volimo nazvati evanđeljem o izgubljenom sinu, ali mogli bismo reći da je ono hvalospjev ljubavi Očeve, evanđelje o milosrdnom Ocu koji bezuvjetno ljubi. *Upravo je ta ljubav potaknula sina da se vrati svome ocu, da prizna kako je pogriješio. Ali što je sina opametilo? Opametilo ga je stanje u kojem se našao na dnu, našao se u kalu, u blatu života, ispod dostojanstva čovjeka. Braćo i sestre, kada mi zavirimo u svoja srca pitamo se jesmo li uvijek bili vjerni Očevoj ljubavi, koju nam je poslao u Sinu svome, koji je život svoj na križu prinio za nas? Kada smo se to mi okrenuli od Očeve ljubavi? Zato sada dok se pripremamo za ispovijed stojimo pred Očevom ljubavi koja nas zove k sebi, koja nas vraća našem Ocu, našem Bogu. U ispovijedi postajemo slobodni, oslobađamo se grijeha, Bog nam oprašta. A postoji li u našem životu osobe kojima mi nikako ne možemo oprostiti? Postoje li*

zapreke u našim međuljudskim odnosima preko kojih nikako ne možemo prijeći? Jer ako tražimo oprostjenje moramo znati oprostiti svakome. Iskrena srca trebamo stati pred Boga i moliti oprostjenje svojih grijeha, slabosti i propusta. Znajmo otvoriti svoja srca pred Bogom, nošeni Marijinim zagovorom, te se iskreno pomirimo sa svojim Bogom i svojim Ocem koji nas bezuvjetno ljubi, rekao je biskup Huzjak.

Na mađarskom jeziku vjernicima se obratio mons. Székely te potaknuo na razmišljanje o propustima i grijesima i spremnosti priznati ih i tražiti oprostjenje u ispovijedi. Nakon molitve uslijedila je pojedinačna ispovijed u kojoj su biskupi i svećenici pomirivali s Bogom mnoštvo okupljenih vjernika. Kako se približavalo kraju vrijeme ispovijedi, formirana je procesija sa svijećama u kojoj su sudjelovali svi okupljeni, a nošena je slika Gospe Bunarićke – Gospe od suza. Procesija je animirana pjesmom i molitvom

zboru. Bdijenje je završeno misom koju je predslavio katedralni župnik **Stjepan Beretić**. U svojoj propovijedi, pred mnoštvom hodočasnika mons. Beretić je ukazao na brojne probleme koji izazivaju strah i suze, te naglasio: *Suza ima puno. Ovaj svijet je opasno mjesto za življenje, ne zbog onih koji su zli, nego zbog onih koji u vezi toga ništa ne poduzimaju,* podsjetio je propovjednik na riječi Alberta Einsteina i dodao: *Sav svijet obuzima nesigurnost. Bojimo se. Provaljuju ljudima u kuće. Premlaćuju djecu na ulicama. Otima se u gradu, otima na groblju. Radnicima se uskraćuje plaća. Marljivi ratar je prisiljen u bescejenje prodavati urod... Nude nam lijek, ali novca nemamo Strah i nesigurnost uvlači nam se pod kožu... Kamo da se okrenemo? Gdje da nađemo sigurnost. Gospa nam odgovara: samo vjerom. Rođaka joj priznaje: Blažena ti što si povjerovala da će se ispuniti što ti je rekao Gospodin! Marijina sreća je i u tome što vjeruje Božjim obećanjima... Uputimo noćas vapaj majci: Majko Božja moli za nas da Bog večeras čuje našu molitvu. Umnoži nam vjeru. Marijo, koja si vjerovala kad ti je bilo najteže, uvjeri nas da vjerujemo riječima tvoja sina. Neka nam dušu prosvijetli vjera, radost nade i zanos ljubavi,* zaključio je mons. Beretić.

Središnje misno slavlje proštenja

Središnja proslava Bunarićkog proštenja održana je u nedjelju 25. kolovoza, a započela je svetom misom za hodočasnike pješake u 6,30 sati. Svetu misu je predslavio župnik subotičke župe sv. Jurja **István Palatinus**. Svetu misu na mađarskom jeziku u 8 sati predvodio je budimpeštansko-ostrogonski pomoćni

biskup mons. dr. János Székely u zajedništvu s domaćim biskupom mons. dr. Ivanom Péntesom te rektorom svetišta mons. Slavkom Večerinom.

Svečanu svetu misu proštenja na hrvatskom jeziku predslavio je mons. dr. Vjekoslav Huzjak, bjelovarsko-križevački biskup u zajedništvu s gostom iz Mađarske, mons. Székelyom i domaćim biskupom mons. Péntesom, rektorom svetišta mons. Večerinom i drugim svećenicima okupljenim na to slavlje. Svi su oni prije svete mise u svečanoj procesiji pošli od Gospine kapele odakle su bandaš **Marko Peić Tukuljac** i bandašica **Vedrana Cvijin** u pratnji djece i mladih u narodnoj nošnji, prenijeli na glavni oltar lik Gospe od suza koja se štuje u tom svetištu. Biskupe goste na početku euharistijskog slavlja pozdravio je domaći biskup Péntes.

Na Bunariću gledajući Mariju svoju Majku mi hranimo svoja srca i svoje živote da bismo mogli živjeti kao kršćani

U prigodnoj propovijedi biskup Huzjak je među ostalim rekao: *U evanđelju smo u kratkoj slici gledali Krista Gospodina na križu i pod križem žene na čelu s Njegovom Majkom, koje su ga pratile. Možemo si zamisliti taj trenutak, kada majka gleda Sina koji umire na križu. Koliko suza je prolila prateći ga na križnome putu, kolike boli je proživjela gledajući kako i koliko se muči, koliko jada je prošlo kroz Njezino srce, da bi konačno Njegova smrt na oko izgledala kao propast, kao gubitak, ali sve je to zapravo bio put prema onome što je slijedilo, a to je Uskrsnuće i pobjeda nad grijehom i*

smrću, rekao je biskup Huzjak. Govoreći o Bunariću istaknuo je kako nam ono znači sigurnost, pokazuje nam da nas Bog nikada ne ostavlja i nikada ne napušta. I da je Marijin zagovor i da su Marijine suze koja teku iz njezina oka, uvijek tu uz nas. Nismo mi oni koji će doći, i reći, eto bili smo na Bunariću, pomolili se i sad možemo živjeti kako nas volja. Bunarić je mjesto na kojem nas Bog potiče neprestano da shvaćajući i razumijevaju Njegovu blizinu i ljubav, Njegovu požrtvovnost, Njegov dar, gledajući u Mariju kao Majku svoju, mi hranimo svoja srca i svoje živote da bismo mogli živjeti kao kršćani i kao vjernici. Na ovome mjestu Bog nam daje snage da mognemo živjeti sve ono što jesmo. I što imamo kao ljudi, kao osobe. Što imamo kao zajednica Božje obitelji. Što imamo kao pripadnici hrvatskog, mađarskog ili bilo kojeg drugog naroda. Da mognemo živjeti zajedno, da mognemo živjeti darujući ono najveće što imamo i jesmo jedni drugima, jer samo čovjek koji je siguran u sebe, jer samo čovjek koji zna tko je i što je, na ovoj zemlji može biti otvorena srca i otvorena duha. Samo takav čovjek može biti blagoslov i posvećenje svoga života i života svoje obitelji, svoga naroda i svih naroda s kojima živimo, zaključio je biskup homiliju.

Na misi su pjevali združeni subotički zborovi pod ravnanjem **Marija Bonića**, orguljaša župe Marije Majke Crkve. Božju riječ na misi proštenja čitali su bandaš i bandašica, dok su mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama predmolili molitve vjernika i prinijeli darove. Na misi su bili nazočni i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, gradonačelnik Subotice **Modest Dulić** i predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance 2013. **Marinko Piuković**.

Prije završnog blagoslova okupljenim vjernicima Hrvatima obratio se bis-

kup Székely kao što se i vjernicima mađarima na kraju mise na mađarskom jeziku obratio biskup Huzjak. Rektor svetišta mons. Večerín je potom zahvalio biskupima gostima, svećenicima, napose ispovjednicima te svim hodočasnicima; policiji i prometnoj policiji kao i svima koji su pomogli u organizaciji proštenja. Biskupi gosti su kao uspomenu na sudjelovanje u Bunarićkom proštenju dobili slike izrađene u tehničici slame koje prikazuju njihove biskupske grbove i gesla. Odlazeći s mise, biskupi su poljupcem iskazali počast Gospinom liku, što su još dugo poslije mise činili i sami hodočasnici.

Ovogodišnje proštenje na Bunariću završilo je svetom misom u 16 sati. Ta sveta misa se već dugi niz godina prikazuje za bolesnike a ove godine ju je predvodio direktor Caritasa Subotičke biskupije **preč. István Dobai**. Na Bunarićkom proštenju i ove godine se okupio lijepi broj vjernika kako iz Subotice i okolice tako i hodočasnika iz drugih mjesta Subotičke biskupije.

U četvrtak, petak i subotu (22. – 24. 08.) održana je trodnevna duhovna priprava za proštenje u marijanskom svetištu Subotičke biskupije „Bunarić“. Euharistijsko klanjanje koje je započelo u 19 sati predvodio je rektor svetišta mons. Slavko Večerín. Prigodne tekstove, osim njega, čitali su mladi župe Marije Majke Crkve. Pjevanje su predvodili mladi tri subotička VIS-a: „Ritam vjere“, „Proroci“ i „Apostoli Radio Marije“. Svaki VIS je po završetku klanjanja nastupio i pojedinačno na kratkom koncertu duhovne glazbe. U petak su hodočasnici molili Križni put, a u subotu je bilo tradicionalno bdijenje.

A. A.

Proštenje na subotičkoj Kalvariji

Žalosna Gospa je i ove godine okupila vjernike koji su došli moliti Gospu za zagovor, za osobne potrebe ali i za potrebe cijeloga čovječanstva. Na sam blagdan Žalosne Gospe 15. rujna na subotičkoj Kalvariji proslavljeno je proštenje, gdje je kapela posvećena Žalosnoj Majci.

Dvojezičnom misnom slavljju, koje su predvodili ovogodišnji mladomisnici vlč. Vinko Cvijin i vlč. Tibor Zsúnji, uz koncelebraciju svećenika Subotičke biskupije i domaćeg župnika mons. Bele Stantića, prethodilo je klanjanje za zadovoljštinu grijeha psovke. U prigodnoj homiliji, vlč. Cvijin je među ostalim rekao: *Marija nije nametljiva. Ona briž-*

no čeka da ju prihvatimo, da joj otvorimo vrata svoga srca. Ne moramo, ali to je ono što Isus od nas očekuje. O ljubavi prema Mariji može govoriti jedino onaj tko ima iskustva o toj ljubavi.

A da bismo iskusili takvu ljubav moramo i mi izreći sudbonosno: „Nek mi bude po riječi Tvoj“. To bi značilo prepuštiti Gospodinu svoje putove i dati sve od sebe kako bismo koračali Njegovim stazama, to je radila i Marija i tako postala najpoznatija žena na svijetu, rekao je propovjednik. Pjevanje pod svetom misom predvodio je zbor Sveta Cecilija pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Željka Vukov

Konstituirajuća sjednica Vijeća Društva „Ivan Antunović“

Konstituirajuća sjednica Vijeća Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ održana je 21. kolovoza u Subotici, u prostorijama Pastoralnog centra „Augustinianum“. Budući da je to bila prva sjednica Vijeća nakon izborne Skupštine društva koja je održana u lipnju kada je usvojen i novi Statut, članovi Vijeća su se na čelu s predsjednikom Društva msgr. Stjepanom Beretićem, najprije upoznali s ovlastima, dužnostima i zadaćama u djelovanju Društva „Ivan Antunović“.

Tijekom rada, razgovaralo se o aktivnostima koje Društvo već organizira kroz protekla dva desetljeća svoga posto-

janja i istaknuto je da se stavi naglasak upravo na te aktivnosti koje je Društvo razvilo tijekom dugogodišnjeg rada. Potom je donesena odluka da Kalendar *Subotička Danica* i Katolički list (mjesečnik) *Zvonik* nadalje izlaze u nakladi Društva „Ivan Antunović“. U cjelokupnom životu i radu Društva, pročelnici pojedinih odjela imaju ključnu ulogu u animiranju i okupljanju članstva i ostalih suradnika koji svojim radom mogu doprinijeti ciljevima koje je udruga sebi postavila. Razgovaralo se o proslavi jubileja Alekse Kokića, svećenika i pjesnika, te o pripremi za proslavu jubileja 50. obljetnice smrti i 100. obljetnice rođenja Albe Vidakovića, svećenika i skladatelja, koje će se obilježavati iduće godine. Cjelokupno članstvo Društva „Ivan Antunović“ poziva sve i potiče na zalaganje i rad, a svaki član prema svojim mogućnostima, dužan je podupirati rad društva uplaćivanjem godišnje članarine.

Stjepan Beretić

Proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru

Sadašnji i nekadašnji stanovnici Hrvatskog Majura, te hodočasnici iz drugih subotičkih župa, proslavili su u nedjelju, 1. rujna, sv. Marka Križevčanina.

Misu je predvodio župnik iz Vajske, vlč. Josip Kujundžić. Uz njega, misu su slavili mons. dr. Andrija Anišić, svećenik podrijetlom s Hrvatskog Majura, te župnik iz Male Bosne, vlč. Dragan Muharem, kojemu pripada pastoralna skrb za ovo mjesto. Okupljeni u sjeni „Gabrićeva križa“ predslavitelj je u svojoj homiliji istaknuo vrijednost mučeničkog svjedočenja, koje nije samo odlika nekih prošlih vremena, nego stvarnost očitovana i u današnjici. Svakodnevno, vršeći svoje makar i male, neznatne dužnosti, ali u punoj predanosti i svijesti da to činimo radi Boga i bližnjih, na putu smo svetosti. Propovjednik je istaknuo i žrtvu suvremenog hrvatskog mučenika Miroslava Bulešića, kojeg će Crkva ovoga mjeseca proglasiti blaženim. Napose je ocrtao

lik sv. Marka Križevčanina koji nas je okupio na ovom, sada već usamljenom mjestu. Na kraju mise, župnik vlč. Dragan Muharem, zahvalio je nazočnim svećenicima i hodočasnici koji su pohodili ovo sveto mjesto s jedinim hrvatskim predznakom u Srbiji. Na kraju slavlja uzvanici su bili ugošćeni na salašu Martina Gabrića.

D. M.

Dan biskupa Ivana Antunovića u Kalači

U mađarskom gradu Kalači, u nedjelju, 25. kolovoza održana je tradicionalna proslava Dana Ivana Antunovića, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače. Sudionici te proslave od 15 sati su u nadbiskupskoj riznici mogli pogledati izložbu u čast biskupa Ivana Antunovića koja je ondje postavljena o 125. obljetnici njegove smrti.

U Visokoj školi „Pál Tomori“ u 16,30 sati priređen je kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali ženski zbor „Ružice“ i muški zbor „Dobri prijatelji“ iz Kalače, zatim KUD „Vodenica“ iz Bačina, te ženski pjevački izbor iz Kačmara. U okviru toga programa predstavljena je i knjiga **Marinka Piukovića** *Blago iz dolafa* te su prikazane različite bunjevačke nošnje iz bogatog „dolafa“ obitelji **Grga Piukovića** iz Subotice. Knjigu *Blago iz dolafa* predstavio je sam autor, a u mini modnoj reviji bunjevačkih nošnji sudjelovali su članovi HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice. Nošnje je na hrvatskom i mađarskom jeziku predstavila **Anastazija Piuković**. U programu je nastupio i tamburaški orkestar „Zabavna industrija“ iz Dušnoka.

ploča s likom Ivana Antunovića na kojoj piše na hrvatskom i mađarskom jeziku: *U ovom domu je živio i stvarao za svoj „mili, dragi, nikad zaboravljeni rod“, duhovni vođa i preporoditelj svih podunavskih Hrvata, biskup Ivana Antunović. Ovo obilježje podižu povodom 125. obljetnice njegovog biskupskog imenovanja, 8. svibnja 2001. godine, zahvalni bački Hrvati.*

Svečani govor kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića održao je mons. dr. Andrija Anišić,

pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice. U svom govoru, dr. Anišić je među ostalim rekao: *Dragi biskupe Ivane, nismo nestali. Ima nas. Tu smo i naše srce kuca za sve ono što je naše, premda i mi, kao i Ti nekoć, za to moramo često voditi tešku borbu.*

Ponosni smo i zahvalni za sve što si učinio za nas. U svemu što danas imamo prepoznajemo svijetle tragove tvoga rada i Tvoje ljubavi prema rodu i Narodu. Danas, smijemo ustvrditi tako, imamo puno više i učinili smo puno više nego što si Ti uspio u Tvoje vrijeme, ali svemu tome si Ti postavio čvrste temelje. Mi radimo i gradimo na stijeni Tvoje vjere, Tvoje nade i Tvoje ljubavi. Hvala Ti, biskupe Ivo, što si nam svojim djelima zacrtao jasan put kojim trebamo ići. Stvorio si, iako bez izričite namjere, jasan model za opstanak i napredak svog naroda. I sada kada – iz naše sadašnje situacije – ocjenjujemo Tvoje djelo nastalo davno, pred prije od 125 godina, jasno vidimo da smo upravo ravnajući se po tom modelu opstali do danas... Hvala Ti na tom modelu. Puno toga iz tog modela trebali bismo primijeniti i danas, ako hoćemo opstati i napredovati i kao hrvatski narod i kao pripadnici Crkve u Hrvata na ovim prostorima. Izato danas ovdje pred Tvojim likom želimo osluhnuti Tvoju poruku iz prošlosti za našu budućnost.

Nakon govora dr. Anišića kod spomen ploče Ivana Antunovića položili su vijence predstavnici Kalačko-kečkemetške nadbiskupije, predstavnici grada Kalače, zatim predstavnici Hrvatske državne, županijskih i lokalnih samouprava u R. Mađarskoj te predstavnici hrvatske diplomacije u R. Mađarskoj a dr. Andrija Anišić je u ime Katoličkog društva „Ivan Antunović“ i HKC „Bunjevačko kolo“ kod spomen ploče, umjesto vijenca, stavio svoju, nedavno objavljenu knjigu *Vjersko-moralna obnova braka i obitelji – model opstanka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića*.

A. A.

Program je nastavljen molitvom krunice i svetom misom u crkvi sv. Josipa. Svetu misu je predvodio pomoćni banjalučki biskup **mons. dr. Marko Semren** u zajedništvu s **mons. dr. Andrijom Anišićem** i mađarskim svećenicima koji vode brigu o vjernicima Hrvatima u Mađarskoj, koji su predstavljali ujedno i odsutnog kalačko-kečkemetškog nadbiskupa **mons. dr. Balaza Babela**. Na misi i proslavi dana Ivana Antunovića sudjelovao je i bajmočki župnik, **vlač. Zsolt Bende**. Na misi su sudjelovali i predstavnici hrvatskih državnih, županijskih i lokalnih samouprava te veleposlanik i generalna konzulica R. Hrvatske u Mađarskoj **Ljiljana Pancirov**.

U prigodnoj propovijedi biskup Semren je, pozivajući se na geslo biskupa Ivana Antunovića: „Sve za vjeru, riječ i narodnost svoju“ u svjetlu Godine vjere i nove evangelizacije, naglasio kako je to geslo važno i danas, osobito za Hrvate u Mađarskoj i drugdje gdje su oni manjina. Osobito je naglasio važnost zauzimanja za rast u vjeri u obiteljima u kojima osim brige za odgoj u vjeri, treba njegovati svoj materinji jezik i svijest o pripadnosti hrvatskom narodu.

Poslije svete mise bilo je prisjećanje na biskupa Ivana Antunovića ispred tzv. „Antunovićeve kurije“ u kojoj je on živio i radio najveći dio svoga svećeničkog i kanoničkog odnosno biskupskog djelovanja. U toj kući sada je smještena nadbiskupska riznica a u njenom predvorju nalazi se spomen-

Hodočašće u Rim u Godini vjere

Papa u mirovini Benedikt XVI. proglasio je Godinu vjere, koja je započela 11. listopada 2012. a traje do 24. studenog 2013., i trebala bi pridonijeti „povratku Božje prisutnosti u svijetu i dati čovjeku pristup vjeri te mu omogućiti da vjeruje Bogu koji nas, u Isusu Kristu, voli do samog kraja“. U organizaciji župe Marija Majka Crkve i kapelana vlč. Ivica Radaka, vjernici Subotičke biskupije imali su priliku posjetiti i ispuniti dio pastoralnih smjernica za Godinu vjere, hodočasteći u Rim.

Naime, među pastoralnim smjernicama za Godinu vjere koji je Kongregacija za nauk vjere dala, nalazi se i sljedeća: *U Godini vjere treba potaknuti vjernike da hodočaste Petrovoj Stolici, da ondje ispovijedaju vjeru u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, u jedinstvu s onim koji je danas pozvan učvrstiti svoju braću u vjeri (Lk 22,32).*

Hodočašće nazvano „Utvrdimo svoju vjeru hodočasteći na grobove apostola“ započelo je u nedjelju 8. rujna da bismo već idućeg dana stigli u Padovu, gdje smo obišli svetište sv. Leopolda Mandića i baziliku sv. Antuna Padovanskog. Istoga dana navečer bili smo u Asizu, a sutradan ujutro posjetili smo Porcijunkulu i grobove sv. Franje i Klare. Pri kraju dana smo se zaputili u Rim. Rim – u srijedu opća audijencija s papom Franjom na Trgu sv. Petra, gdje je Papa istaknuo: *Crkvu trebamo gledati kao svoju majku, a kada majka učini nešto manje dobro, pokrivamo njezine nedostatke, tako bi trebali i s Crkvom.* Kroz tri dana pohodili smo papinske bazilike sv. Petra i groba blaženog Ivana Pavla II., bazilike i grob sv. Pavla izvan zidina,

sv. Marije Velike, sv. Ivana Lateranskog. Pohodili smo katakombe sv. Kaliste i druge značajne rimske crkve. Posjetili smo i mjesta od povijesnog i kulturnog značenja, kao što su: Španjolski trg, Trg Navona, Fontana di Trevi, Panteon, Colosseum i ostale trgove i znamenitosti starog Rima. U danu povratka obišli smo Firencu i uputili se ka Subotici.

Kao što čovjek vapi za sunčanim danom, vjernik obnavlja svoju vjeru na izvorima kršćanstva. Učvrstili smo vjeru na grobovima apostola koji su bili uz samog Isusa i osjetili dah starog Rima, a u srcu nam je ostala poruka našega pape Franje. /**Silvester Bašić, OfS**/

Zavjetni dan u Lemešu

U Lemešu je na blagdan sv. Roka, 16. kolovoza, proslavljen zavjetni dan. Slavlju je prethodila devetnica u čast ovog sveca. Bila je to svojevrsna priprava kako bismo ovaj dan proslavili u molitvi i miru.

U mjesnoj crkvi Rođenja BDM proslavljena je svečana sveta misa koju je predslavio župnik **Antal Egedi**, a na kraju misnog slavlja zajedno sa župljanima molio je kod kipa sv. Roka. Naši stari su se zavjetovali da će štovati ovaj dan jer im je sv. Rok uslišio molitve spasivši ih od kuge. Istodobno se i posti tri dana. Danas je ova bolest iskorijenjena, ali Lemešani i dalje štuju ovoga sveca moleći za svoje potrebe. Danas haraju bolesti modernog doba, a najaktualnija je bijela kuga. U selu je sve manje djece, a sve više staračkih obitelji.

Lucia Knezi

Proštenje u Lemešu

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, crkva u Lemešu proslavila je svoje proštenje. Na ovaj dan okupljaju se kako domaći tako i vjernici iz okolnih mjesta. Misno slavlje predslavio je župnik iz Beregla vlč. **Davor Kovačević** uz asistenciju mjesnog župnika **Antala Egedija**.

Naši preci su za svoju zagovornicu i pomoćnicu uzeli Mariju u nadi da će ih ona štiti od svih nedaća. Crkva je izgrađena davne 1752. godine od kada se vode crkvene knjige. Za pohvalu je da su sve sačuvane u originalu i mogu poslužiti za znanstvena istraživanja. Misno slavlje još ljepšim učinio je župni zbor na čelu s novim kantorom **Željkom Zelićem**. Prepuna crkva slavila je rođendan Majke i zaštitnice. Lemešani na ovaj dan ne pripremaju kulturno-umjetničke programe, nego su posvećeni slavlju svoje zagovornice. /**Lucia Knezi**/

Srebrna misa Miroslava Orčića

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu svoju srebrnu misu proslavio je župnik Miroslav Orčić. Na početku slavlja srebromisnika je pjesmom Ante Jakšića „Hvala“ pozdravio u ime mladih Matiša Dulić, a zatim mu je u ime Pastoralnog vijeća i župljana čestitke uputio Ivan Dulić Braco dok su mu dvije djevojčice uručile prigodne darove. Uslijedilo je potom euharistijsko slavlje kojim je Miroslav Orčić zahvalio Bogu na daru zvanja i za 25 godina svoga svećeništva.

Učinio je to u zajedništvu s deset svećenika i u crkvi punoj vjernika, među kojima su se osobito isticala djeca kao i tamburaški orkestar mladih Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“ pod ravnanjem prof. Mire Temunović. Na misi je pjevao zbor djece i mladih „Markovi lavovi“ iz susjedne župe sv. Marka iz Žednika. Prigodnu propovijed održao je mons. Slavko Večerin, generalni vikar Subotičke biskupije. U svojoj propovijedi on je, obraćajući se srebromisniku, među ostalim rekao: *Radosni smo što se možemo diviti i zahvaljivati Gospodinu na daru kojim te je obdario. Svi se radujemo s Tobom: mi svećenici, Tvoja rodbina i prijatelji, ali i kršćanska zajednica iz koje si crpio svoju vjeru. Svi mi, a osobito subotička Crkva raduje se jer njezin svećenik danas zahvaljuje na milosti 25. obljetnice svećeničkog ređenja. U ozračju duboke duhovne i naravne radosti želimo razmatrati o daru i posvećenju te o ulozi i značenju koje Isusov svećenik i svećenik Crkve ima pred Bogom i*

ljudima... dok se danas radujemo s Tobom, dok danas zahvaljujemo dobrom Pastiru na milosti Tvoga svećeničkog poziva, ujedno molimo za tebe, molimo za ovu subotičku Crkvu da je Gospodin obdari dobrim, marljivim i svetim svećenicima, zaključio je mons. Večerin.

Prikazne darove na oltar prinijeli su mladi župljani odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju, a na kraju svete mise svima je zahvalio sam slavljenik. On je osobito zahvalio liječnicima koji su ga „više puta vratili u život“ i omogućili mu da nakon par godina provedenih na liječenju i u mirovini ponovno može aktivno pastoralno djelovati. Pozvao je sve prisutne župljane i goste da mole za njega da može i u nastavku svoga svećeničkog života i rada biti svet, radostan i oduševljen svećenik. Prigodne čestitke Miroslavu je kod slavljeničkog stola uputio i dekan **Julije Bašić**, a slavlje su uzveličala i dva tamburaška sastava mladih: „Klasovi“ i „Golubice“. /A. A./

Slavlja u crkvi sv. Marije

Vjernici crkve sv. Marije iz Subotice 8. rujna na svetoj misi na hrvatskom jeziku proslavili su župno proštenje, blagdan Rođenja BDM, a ujedno i vjernost sestre M. Katalin Szóke koja se prije 50 godina zavjetovala Bogu da će ga u poslušnosti, čistoći i siromaštvu slijediti i služiti u Družbi bačkih Sestara Naše Gospe.

Svečano euharistijsko slavlje je predslavio mons. dr. **Andrija Anišić**, župnik crkve sv. Roka iz Subotice. U svojoj propovijedi je vodio razgovor s djecom o Mariji, u kojem je istaknuo da se baš na ovaj naš blagdan Male Gospe odlučimo

da ćemo se truditi živjeti po Božjoj volji, po njegovim zapovijedima da bismo i mi postali velike Gospe kao Marija, koja nikada nije porekla svoje obećanje Bogu: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!* (Lk 1,38).

Na kraju svete mise **Piroška Gedović** je u ime svih vjernika čestitala i zahvalila s. Katalin recitacijom i buketom za njen zlatni jubilej i za njezinu nesebičnu i ustrajnu službu, kojom već više od desetljeća promiče korist vjernika ove župne zajednice. Na kraju misnoga slavlja mjesni župnik **Károly Szungyi** zahvalio je svima koji su na bilo koji način pomogli u pripremi i u proslavi ove dvije svečanosti. Glazbeni dio svečane svete mise je vodio VIS „Proroci“ iz Subotice, koji su svojom prelijepom i pobožnom glazbom i pjesmama pomogli u produbljenu Marijine duhovnosti u nama.

s. M. **Hermina Kovács**

Blagoslov školskih torba u crkvi sv. Marije

Povodom početka školske i vjeronaučne godine vjeroučenici crkve sv. Marije iz Subotice 15. rujna su na svetu misu sa sobom na blagoslov donijeli i svoje školske torbe.

U njih su spakirali svoj pribor, a tijekom svete mise župnik **Károly Szungyi** ih je blagoslovio, da bi koristeći ga sve više i više, znali sebe povjeriti Bogu i da bi znali spokojnom nadom ići na obavljanje svojih dužnosti.

s. M. **Hermina Kovács**

Proslava blagdana rođenja B.D.M. u Doroslovu

Više tisuća hodočasnika okupilo se 8. rujna u Doroslovu, u marijanskom svetištu Subotičke biskupije na proslavu blagdana rođenja blažene djevice Marije. Mnogi hodočasnici stigli su ondje već navečer na misu i bdijenje. Na sam blagdan u svetištu su bile mise na hrvatskom, njemačkom i slovačkom jeziku.

Svetu misu na hrvatskom jeziku predvodio je **mons. dr. Ivan Péntzes**, biskup subotički a prigodnu propovijed održao je **vlč. Dragan Muharem**, urednik *Zvonika*.

Središnje slavlje proštenja bilo je na mađarskom jeziku u deset sati. Misi je prethodila procesija od „bunarića“ s mnoštvom barjaka i nekoliko kipova Majke Božje. Na misi su uz brojne hodočasnike bili prisutni i visoki dužnosnici iz R. Mađarske i Vojvodine te predstavnici lokalnih vlasti. Na početku slavlja sve je pozdravio biskup domaćin, mons. Ivan Péntzes. Misi je predslavio s njim i brojnim svećenicima biskup – benediktinac, opat iz Panonhalme iz Mađarske, **dr. Asztrik Várszegi**. U svojoj propovijedi on je među ostalim rekao: „Zahvaljujući blaženoj djevici Mariji Bog nam se približio, postao je Emanuel, s nama Bog. U svojoj propovijedi podsjetio je i na riječi sv. Pavla da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube. A kako to izgleda najvidljivije je u Marijinu životu. U tom smislu pozvao je okupljene da prema riječima sv.

Leona, pape, budu svjesni svoga kršćanskog dostojanstva i da Boga ljube iznad svega te će osjetiti kako on čudesno surađuje s nama.

Na kraju mise biskup Asztrik je u svečanoj procesiji prenio Presveti sakrament do velikog kipa kod „svetog bunara“ gdje je nakon kratkog klanjanja podijelio svima svećani blagoslov s Presvetim.

U Doroslovu je, u svetištu, nedavno sagrađena tzv. „Ivanova kuća“ u kojoj se osim uredskih prostorija nalazi nekoliko desetaka sobica za svećenike i hodočasnike te knjižara izdavačke kuće „Agape“ iz Novog Sada.

E. Rihter

Započela „Škola Biblije“ u Subotici

U Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici, u ponedjeljak, 23. rujna 2013. započela je „Škola Biblije“ koju organiziraju Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ i svećenici Hrvati grada Subotice i okolice.

Voditelj ove škole je **doc. dr. Ivica Čatić**, profesor Svetoga pisma na KBF-u u Đakovu, koji slična predavanja drži i u Zemunu, Petrovaradinu i Osijeku.

Na prvo predavanje okupilo se šezdesetak sudionika. Prof. Čatić i sve okupljene u ime organizatora pozdravio je na početku **dr. Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka. On je predstavljajući predavača prikazao u kratkim crtama njegov životni put i zahvalio mu na ljubavi i žrtvi da dva puta mjesec-

no dolazi u Subotici držati predavanja. Okvirna tema ovogodišnjih predavanja bit će „Korak u zrelu vjeru – Upoznajemo Stari zavjet“.

U uvodu svoga predavanja, zahvaljujući na povjerenju, dr. Čatić je naglasio da ta „Škola“ može trajati i nekoliko godina, ukoliko bude zainteresiranih slušatelja a da će ove godine govoriti o Starom zavjetu. Prva dva školska sata predavač je posvetio prvom poglavlju Biblije i temi stvaranja.

Predavanja će se održavati u Pastoralnom centru u načelu svakog drugog i četvrtog ponedjeljka u mjesecu. Sljedeće predavanje, pak, bit će 28. listopada u 19 sati.
/Zv/

Održana tribina „Milanski edikt i kršćanski korijeni Europe“

Iako je dio europskih društvenih vrijednosti usko vezan za kršćansku tradiciju, Europa kao pojam i čimbenik u najširem smislu ne temelji se na kršćanstvu, i ovo je bila misao vodilja tijekom V. tribine pod nazivom „Milanski edikt i kršćanski korijeni Europe“, u okviru ciklusa „Izazovi Milanskog edikta danas“, koja je održana 5. rujna 2013. godine u Pastoralnom centru Augustinianum u Subotici.

Na tribini su govorili su teolog **dr. sc. Ivica Ivanković Radak**, te **prof. dr. sc. Alpár Losonc**, filozof iz Novog Sada, a moderator je bio **prof. Tomislav Žigmanov**.

Europska unija predstavlja stanovitu vrstu razumijevanja kapitalizma. Dakako, poštuje se i liberalna demokracija, ali prema dr. Alpáru Losonc, prevagu ipak odnosi razumijevanje kapitalizma.

„Svaki put kada kapitalizam legitimira vlastite rezultate, poziva se na ljudsku prirodu. Napokon živimo u takvoj epohi gdje nema nikakvih ograničenja niti prepreka da se, eto, blaženo ostvari ta naša priroda. To je za kršćanstvo neodrživo. To lako je to daleko od kršćanstva gdje je poanta u nečem suprotnom. Ako dođe do izbavljenja, do one eshatološke eskalacije povijesti, onda će se naša priroda promijeniti, a ne ostvariti. Između te dvije stvari nema kompromisa.“ „Velika je vremenska razlika između nastanka kršćanstva i Europe. Kršćanstvo je nastajalo u vrijeme kada Europe još nije bilo, i zato se ne može govoriti da je kršćanstvo europsko“, tvrdi dr. Alpár Losonc.

Političke teorije koje uokviruju nastanak Europe ukazuju na dva čimbenika. Jedan je problematika neprijatelja, kojom se jasno razdvaja unutrašnji, teološki neprijatelj oličeni u Židovima i vanjski, politički, oličeni u Muslimanima, ukazuje dr. Losonc. Jedan od razloga zbog kojeg se vrijedi danas boriti za kršćanstvo, i to u jednom renoviranom obliku, a predstavlja drugi čimbenik uokvirivanja nastanka Europe je maksima univerzalnosti, ističe također Alpár Losonc. Ključna je to stvar koju je kršćanstvo uvelo u ljudske civilizacijske matrice. Riječ je zapravo o tome da ne postoje niti Grci, Židovi, niti Muslimani ili kakve slične podjele, već su svi pred Bogom jednaki.

Također, ogromna je razlika između današnje globalizacije i kršćanske univerzalnosti, upozorio je dr. Losonc.

Europa je danas i kršćanska. Ali, iako nije posljedica isključivo kršćanstva, njegovi su zasadi uvelike određivali putove europskog nastanka, rekao je dr. Ivica Ivanković Radak. Situiranje vjere i rješavanje ovoga pitanja unutar države, te mogući ishodi takvoga situiranja, tema je na koju je on stavio naglasak.

„Prvi tip toga sustava i uređenja odnosa označen je postojanjem jedne dominantne vjeroispovijesti, koja bi se mogla, uvjetno rečeno, nazvati državnom crkvom. S druge strane postoje sustavi zasnovani na strogoj razdvojenosti države i crkve. Treći model u tom uređenju odnosa države i crkve jest razdvojenost ova dva entiteta, uz istodobno prihvaćanje mnoštva zajedničkih zadaća. U tim su aktivnostima država i crkva povezani.“ „Ugovori između crkava i vjerskih zajednica s jedne strane i države s druge, u mnogim zemljama igraju važnu ulogu“, istaknuo je Ivanković Radak. Na ovaj se način bolje definiraju mjerodavnosti državne i crkvene uloge u društvu. Redovito se događa i to da ugovor sklopljen s jednom vjerskom zajednicom, osobito ako je malobrojna, podrazumijeva primjenu i načela pozitivne diskriminacije, dodao je dr. Ivica Ivanković Radak.

Tribinu su zajednički organizirali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotička biskupija i Otvoreno sveučilište Subotica. Posljednja, šesta po redu tribina u okviru ciklusa „Izazovi Milanskog edikta danas“ bit će održana početkom mjeseca listopada 2013. godine.

Siniša Jurić

S ljubavlju ga nose u srcu njegovi najmiliji.

Karlo Rudić

22. 09. 1932. – 6. 09. 2013.

Na prvi petak u mjesecu, 6. rujna, okrijepljen svetim sakramentima, blago je usnuo u Gospodinu naš dragi bačo, dida, pradida, stric i šogor Karlo Rudić. Sprovodne obrede u ponedjeljak 9. rujna vodio je biskup mons. dr. Ivan Péntzes uz preč. Julija Bašića, župnika biskupačke župe Marijina Uznesenja i ostale svećenike uazočnosti velikog broja časnih sestara, rodbine i znanaca.

Župnik je u svojoj propovijedi naglasio kako je pokojni Karlo bio aktivan član župne zajednice na Bikovu. Više od 50 godina bio je član Pastoralnog vijeća i pjevač u crkvenom zboru. Živio je svoju vjeru, uvijek spreman sudjelovati u životu župe, koju je podupirao duhovno i materijalno skupa sa svojom suprugom. Poštivao je svećenike i volio razgovarati o

vjerskim temama. Inače je više bio šutljiv i povučen. Bio je pobožan Majci Božjoj i rado molio krunicu, a obavljao je prve petke na čast Srca Isusova, te vjerujemo da je po toj milosti i preminuo baš na prvi petak.

Naš bačo bio je prema nama djeci blag i strpljiv, uvijek naglašavajući vjeru i pouzdanje u Boga. Bio je skroman i zahvalan Bogu na svemu, vjerujući da ga Bog neće napustiti u nevolji i kušnji. Svoju bolest je podnosio strpljivo. I kad nije više mogao moliti, pratio je našu zajedničku molitvu koja mu je davala snagu. A više puta na dan bi se polako i pobožno prekrizao. Tužni smo zbog ovozemaljskog rastanka, ali i ponosni na svoga baču i zahvalni na svemu što nam je u životu pružio. U šest tjedana izgubili smo oca i majku. Za majkom se plače, za ocem duboko tuguje. Vjerujemo da će nas pratiti svojim molitvama.

Zahvaljujemo ocu biskupu Ivanu, župniku Juliju i svim svećenicima, časnim sestrama i svima koji su ispratili našeg baču na vječni počinak, a nama iskazali suosjećanje i duhovnu potporu.

Sveta misa na šest tjedana slavit će se u subotu, 19. listopada, u 10 sati u crkvi na Bikovu.

Blagdan Velike Gospe u Banatskoj Topoli

Blagdan Velike Gospe svečano je proslavljen dvodnevni slavljem u Banatskoj Topoli. Hodočasnici su u marijansko svetište pristigli već 14. kolovoza, a slavlje je nastavljeno i na sam blagdan 15. kolovoza.

Vani iza prezbiterija napravljen je veliki oltar, gdje je i ove godine nastupio zrenjaninski omladinski zbor pod ravnanjem **s. Kornelije Bóth**. Ona je vodila pjevanje i čitanje večernjeg časa u crkvi, u zajedništvu s novobečejskim mladima. Vjernici su sudjelovali na misi na hrvatskom i mađarskom jeziku, a o ponoći je slavljena omladinska sveta misa. Hodočasnici su molili kronicu, gledali razne dijazpozitive i razmatrali otajstva.

Na sam dan slavlja, 15. kolovoza, na misnom slavlju sudjelovao je veliki broj vjernika. Večernju misu prikazao je pančevački župnik **János Fiser** uz asistenciju salezijanca **Janeza Jelena** i brojnih ministranata. Svečanu misu na mađarskom jeziku predslavio je vojni biskup iz Ma-

đarske **László Bíró** uz asistenciju svećenika iz Bačke, Banata i Mađarske. U svojoj propovijedi otac biskup spomenuo je događaje ukazanja u Lurdu godine 1858., te na slične događaje u malom naselju Banatskoj Topoli, koje su baš Marijina ukazanja učinila poznatim. Poslije svete mise održana je lurdsku procesija sa svijećama i bakljama uz nošenje Marijina kipa. Po povratku u crkvu održan je svečani obred zajedničke posvete Marijinu Bezgrešnom srcu te svečani blagoslov. /**Janez Jelen**/

Proslava Male Gospe u kapeli Gospe od mira

Vjernici župe Srijemski Karlovci i iz susjednih župa Srijemske biskupije pohodili su 8. rujna Kapelu Gospe od mira i proslavili blagdan Rođenja BDM.

Euharistijsko slavlje je predslavio vlč. **Ivan Rajković** koji je na posljediplomskom studiju u Rimu, u zajedništvu s **Markom Lončarom**, župnikom i svećenicima petrovaradinskog dekanata: dekanom **Tomislavom Kovačićem** i **Stjepanom Barišićem**, župnikom župe Petrovaradin 2 i paterom **Anom Šiškom**, hrvatskim misionarom družbe Duha Svetoga. Prigodnu homiliju je održao župnik Marko Lončar, a svečanost je pjesmom uzveličao crkveni zbor župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima. /**Tomislav Mađarević**/

Irig: Kolovoz i rujna bogati susretima

Velika Gospa proslavljena je 15. kolovoza u Irigu i Vrdniku (za pok. **Andriju i Lucu Karačić**) uz poruku da *dostojanstvo čovjeka ostaje vječno i ono je nešto božansko. Jaka poruka – jaka Žena: zadaća Majke je donijeti dijete, a naša zadaća je donijeti Boga u život.* Na dan sv. Roka 16. kolovoza, župnik **Blaž Zmaić** suslavio je na svetoj misi u Petrovaradinu. U dvadesetu nedjelju kroz godinu 18. kolovoza osobito je bilo lijepo na misi za pokojne iz obitelji **Dujmić** u Vrdniku s gostima iz Bačke Palanke i Subotice koji su se zatekli na odmoru u našem mjestu. Župnik ih je obdario svojom knjigom *Župa Irig*. Župnik je u poslijepodnevnom satima stigao u Stare Perkovce (RH) na veliko rođendansko slavlje svoje strine **Marice Zmaić** (100), koja je okupila svoju djecu i rodbinu. Ovogodišnje slavlje, spomendan sv. Stjepana 20. kolovoza proslavljen je u Šatrinčima misnim slavljem koje je predslavio župnik **Blaž**. U četvrtak, 22. kolovoza, uz Mariju kraljicu slavili smo misu s dragim gostima, **Elizabetom** i njenom dvoje unučadi: **Nenadom** i **Tamarom**, na njihovu nakanu. Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu, 25. kolovoza, slavljena je u Irigu, kada misi nazoče nastavnice **Marica** u Irigu i **Suzana** u Vrdniku, dok je u Šatrinčima prikazana sveta misa za pok. **Stjepana Madackija**. Na spomendan mučeništva sv. Ivana Krstitelja, 29. kolovoza, župnik uz članove kolektiva SSS iz Iriga nazoči ukopu **Radivoja Stankovića** (89) u Novom Sadu, oca **Radinke Birinji**, ravnateljice SSS u Irigu. Nazočili su: **Dragana Tomić**, ravnateljica OŠ Irig te **Miša Urošević**, načelnik Ministarstva prosvjete AP Vojvodine, predstavnici Općine s predsjednikom **Vladimirom Petrovićem**. Navečer istoga dana župnik je nazočio svetoj misi u Irigu za pokojne **Ivana** i **Mandu Radman**. Gosti na oltaru bili su p. **Migvel Peraza**, svećenik iz Rima u pratnji arhimadrita **Nektarija Samardžića** iz Grčke i jeromonaha **Efrosina** iz Starog Hopova kod Iriga. I ove godine, 30. kolovoza **Tanja** je u misi zahvalila za pok. **Mariju Madacki**, njezinog oca i baku i djeda, a pridružila je i svoju baku **Evu Radić** i bratića **Stjepana** (Pištu) **Vaša**. Nakon toga župnik je u Domu kulture nazočio folklornoj večeri „Večer prijatelja“ uz nastup domaćeg KUD-a Irig, Pećinci i R. Češka. U subotu, 31. kolovoza župnik uz pravoslavnog svećenika nazoči ukopu **Mare Milin** (80). U dvadeset i drugu nedjelju kroz godinu, 1. rujna, uz župnu svetu misu u Irigu slavljena je misa u Vrdniku za pokojne iz obitelji **Karačić**. Župnik je 7. rujna u pravoslavnoj crkvi u Maradiku bio na vjenčanju **Kornelije Hajnal** iz Dobrodola s **Goranom Davidovskim**. U dvadeset treću nedjelju, 8. rujna misno slavlje slavimo u Irigu i pripadajućim filijalama. Uz mnoštvo nazočnih, 13. rujna u Vrdniku je pokopana **Elza Krsitić** (70). Istoga dana župnik je nazočio izložbi slika i grafika uz desetu godišnjicu smrti **Saše Filipovića**, nastavnika i akademskog slikara iz Iriga u Galeriji srpske čitaonice u Irigu. Kako je započela školska godina, župnik nastavlja i dalje sa školskim vjeronaukom u OŠ Irig i područnoj u Šatrinčima, koje pohađa 63 učenika, u OŠ Vrdnik 7 učenika i u SSS Irig 13 učenika.

f. f.

Početak vjeronaučne i školske godine u Srijemskoj Mitrovici

Svetom misom koju je u katedrali u Srijemskoj Mitrovici 8. rujna predslavio župnik i generalni vikar mons. Eduard Španović uz koncelebraciju vlč. Maria Paradžika, župnika u Lačarku i pastoralnog suradnika u Srijemskoj Mitrovici, svečano je proslavljen početak nove školske i vjeronaučne godine. Tom prigodom upriličen je zaziv Duha Svetoga na školsku djecu, koja su primila poseban Božji blagoslov kako bi nova školska 2013./2014. bila za djecu uspješna i od Boga blagoslovljena.

Pjevajući himan Duhu Svetom župljani su izrazili svoju otvorenost Bogu i nebeskim darovima kojima sve obasipa, te svoj stav da je za kvalitetan vjernički život potrebno i vjere i pameti. U prigodnoj homiliji mons. Španović je naglasio da je i školski i župni vjeronauk jednako važan, te da jedan bez drugoga nisu potpuni jer je župni vjeronauk konkretizacija školskog, te da je dobra, mudra i spasonosna odluka roditelja što svojoj djeci omogućavaju učenje o Bogu, širenju Njegove riječi i kršćanske ljubavi. Nakon homilije učenici su u prikaznoj procesiji prinijeli svoje darove Bogu: Bibliju, školske torbe i

pripor, loptu i vjeronaučne udžbenike. Nakon zaziva Duha Svetoga, oko stotinu učenika osnovne i srednje škole primilo je pojedinačni blagoslov a blagoslovljene su i školske torbe. Svečano misno slavlje svojim lijepim pjevanjem pratio je mješoviti župni zbor „Sveta Cecilija“. Školski vjeronauk održava se u svim osnovnim i srednjim školama u Srijemskoj Mitrovici, dok se župna kateheza za sve razrede održava u župnoj dvorani i župnim prostorijama. /**Mario Paradžik**/

Velika slava u malom selu Rogendorfu u Banatu

Blagdan Male Gospe proslavljen je 8. rujna u malom naselju koje danas svi zovu Rogendorf, a pripada selu Banatski Dvor u općini Žitište u blizini Zrenjanina te zauzima sjeverno-istočni dio od poslije rata u jedno spojenih naselja Rogendorf i Banatski Dvor. Misno slavlje tom prigodom predslavio je i propovijedao don Janez Jelen.

U propovijedi, don Jelen se upitao što bi bilo kada ne bismo tražili svakakve izgovore zašto ne možemo slijediti Isusa, nego bismo jednostavno krenuli za njim? *Ako bismo otišli za njim, našli bismo pravu i trajnu sreću, kao što je rekao već sveti Augustin: „Za sebe si nas stvorio, Bože, i nemirno je naše srce, dok ne počine u tebi“. A mi trčimo za prolaznim zemaljskim ciljevima; što smo im bliže, to su nam udaljeniji. Ako ih ipak dostignemo, ne nađemo u njima sreću,* rekao je propovjednik. Dodajmo kako je crkva za ovu prigodu bila urešena i osvijetljena zahvaljujući mladom zvonaru **Mátyásu Csipaku**, čija je supruga **Piroska** požrtvovno vodila crkveno pjevanje.

Janez Jelen

Blagdan sv. Stjepana u Vranjevu

U katoličkoj župnoj zajednici Novi Bečej II., odnosno u naselju Vranjevo, slavili su vjernici i duhovni pastiri blagdan sv. Stjepana, ugarskoga kralja. Divno obnovljena crkva bila je iznutra obnovljena lijepim brojem mladih i starijih vjernika koji su napunili veliku Božju kuću.

Misa je započela svečanim ulazom ministranata **Leona i Józsefa**, crkvenih vijećnika i svećenika. Apostolski protonotar **mons. Jenő Tietze** predslavio je euharistijsko slavlje, a propovijedao je pančevački župnik **mons. János Fiser**, asistirao je salezijanac iz Mužlje **Janez Jelen**, dok je domaći župnik i generalni vikar **mons. József Mellár** primio kantora i vjeroučitelja **Bélu Micsika** u red lektora, blagoslovio kruh te obavio krštenje nakon svete mise. Govoreći o sv. Stjepanu, mons. Fiser je u propovijedi istaknuo kako je sv. Stjepan dobro shvatio da je jedini pravi i trajni temelj za vjerski, kul-

turni i politički opstanak nekog naroda Sveta Stolica. *Zato se čvrsto oslonio na papinstvo, koje je jamstvo prave kršćanske vjere i zajedništva s Kristom, i zahvalno primio kraljevsku krunu iz ruke pape Silvestra II. Radi toga je i danas uzor svim vladarima.* /**Janez Jelen**/

Papa o odnosu Crkve prema medijima

U svijetu komunikacija Crkva je pozvana donositi toplinu i usplamtjeti srce, rekao je papa Franjo, 21. rujna, primajući sudionike opće skupštine Papinskoga vijeća za sredstva društvene komunikacije.

Sveti je Otac istaknuo da je kršćanski identitet važno nositi i u digitalni svijet. Stoga je potrebna Crkva koja zna poći na put zajedno sa svima.

Treba donijeti Krista u svijet komunikacija, prateći hod svakoga čovjeka, rekao je Sveti Otac, podsjećajući da se ove godine navršava 50 godina saborskoga dekreta „Inter Mirifica“, dokumenta koji pokazuje koliko je Crkva pozorna na komunikaciju i na njezina sredstva, i u evangelizacijskoj dimenziji. Komunikacijski se prostor sve više razvijao postajući za mnoge „životna sredina“, te je stoga – prema Papinim riječima – bitno shvatiti koju ulogu može imati Crkva sa svojim komunikacijskim stvarnostima.

Bez obzira na tehnologiju, mislim da je u svakoj situaciji cilj taj da se znamo uključiti u dijalog s današnjim muškarcima i ženama, kako bismo shvatili njihova očekivanja, nji-

hove dvojbe i nade. Katkada su to muškarci i žene koji su pomalo razočarani kršćanstvom koje im se čini sterilno, koje ima teškoća upravo u djelotvornom prijenosu dubokoga smisla koji nam daruje vjera. Doista, rekao je Papa, upravo danas, u doba globalizacije, svjedoci smo sve veće izgubljenosti, samoće, i vidimo kako se širi gubljenje smisla života, vidimo teškoće ljudi u uspostavljanju dubokih vezâ.

I na području je komunikacije potrebna Crkva koja može donijeti toplinu, koja može usplamtjeti srce. Zna li naša nazočnost, naši pothvati odgovoriti na tu potrebu, ili smo samo tehničari? Imamo dragocjeno blago koje valja prenijeti, blago koje nosi svjetlost i nadu, i koje je toliko potrebno, istaknuo je Papa te dodao da sve to zahtijeva pozoran i kvalificiran odgoj, i na tom području, svećenikâ, redovnikâ, redovnicâ te laikâ.

Nazočnost je Crkve u svijetu komunikacije važna za dijalog s današnjim čovjekom, te kako bi ga dovela na susret s Kristom, sa sviješću da temeljni problem nije stjecanje profinjene tehnologije. Susret je s Kristom osobni susret – istaknuo je Papa te dodao: Ne može se manipulirati. U današnjem vremenu imamo veliko iskušenje u Crkvi, a to je duhovno uznemiravanje: manipuliranje savjestima; teološko pranje mozga koje te na kraju vodi na čisto nominalistički susret s Kristom, a ne s Osobom živoga Krista. /IKA/

Papa: Svako dijete osuđeno na pobačaj ima Gospodinovo lice

Svako dijete osuđeno na pobačaj ima Gospodinovo lice, rekao je papa Franjo, primivši 20. rujna u audienciju stotinjak liječnika Međunarodnoga saveza katoličkih liječničkih udruga.

Odlučno „da“ životu, i to bez oklijevanja, potaknuo je Sveti Otac ističući kako rašireni mentalitet koristi takozvana kultura odbacivanja, koja danas porobljuje srca i umove mnogih ljudi, ima vrlo visoku cijenu; zahtijeva, naime, uklanjanje ljudskih bića, ponajviše ako su tjelesno ili društveno slabija.

Svako nerođeno dijete, nepravедno osuđeno da bude pobačeno, ima lice Isusa Krista, ima lice Gospodina koji je već prije rođenja, i poslije, tek što je bio rođen, iskusio odbacivanje svijeta, rekao je papa Franjo te dodao kako je jednako tako i sa starijim ljudima. Premda je nemoćna ili je na kraju svojih dana, starija osoba nosi u sebi Kristovo lice. Njih se ne može odbaciti, kako predlaže „kultura odbacivanja“! Ne može ih se odbaciti!, ponovio je Sveti Otac.

Treba stoga ponovno istaknuti – kako se ističe u Izjavi o namjernom pobačaju Kongregacije za nauk vjere – da je prvo pravo jedne osobe njezin život. Svatko je od nas pozvan prepoznati u nemoćnom ljudskom biću lice Gospodina, koji je u svojem ljudskom iskusio ravnodušnost i samoću na koje često osuđujemo najsiromašnije, i to i u zemljama u razvoju, i u društvima blagostanja, primijetio je Papa te istaknuo da stvari imaju cijenu, i mogu se prodavati, ali osobe imaju dostojanstvo, vrijede više od stvari i nemaju cijene.

Krajnji cilj liječnikova djelovanja uvijek ostaje zaštita i promicanje života, istaknuo je Sveti Otac te dodao da je zadaća, posebno ginekologa, biti svjedoci i širitelji kulture života. Nekada su žene koje su pomagale pri porođaju nazivale „domajke“; poput majke uz onu pravu majku. Tako ste i vi „domajke“ i „doočevi“.

U tom su pogledu, rekao je potom Papa, ginekološki odjeli u bolnicama povlaštena mjesta svjedočenja i evangeli-

zacije, jer tamo gdje je Crkva sredstvo nazočnosti živoga Boga, istodobno postaje oruđe pravoga očovječenja čovjeka i svijeta. S toga gledišta, kako je primijetio Benedikt XVI. u svom govoru na Katoličkomu sveučilištu Presvetoga Srca u Rimu, 2012. godine, zdravstvena ustanova postaje mjesto na kojemu odnos prema liječenju nije zvanje nego poslanje. /IKA/

Papa imenovao novog državnog tajnika

Sveti Otac je, sukladno kan. 354. Zakonika kanonskoga prava, prihvatio ostavku kardinala Tarcisia Bertonea, Državnoga tajnika.

Papa Franjo je istodobno imenovao nadbiskupa Pietra Parolina (58), apostolskog nuncija u Venezueli, za novoga državnog tajnika, koji će na tu dužnost stupiti 15. listopada. Nakon imenovanja nadbiskup je Parolin u izjavi očitovao „duboku i srdačnu zahvalnost“ Papi na „nezasluženom povjerenju“ koje ima u njega, potvrđujući mu „obnovljenu volju i posvemašnju raspoloživost za suradnju s njim i pod njegovim vodstvom za veću slavu Božju, dobrobit Svete Crkve te napredak i mir čovječanstva, da nađe razloge za život i nadu“.

S tremom, ali i s povjerenjem i vedrinom, ulazim u ovu novu službu Evanđelju, Crkvi i papi Franji, spreman – kako je on od samog početka tražio – hoditi, graditi-izgrađivati i svjedočiti. Neka nam Gospa podari hrabrost hoditi u nazočnosti Gospodinovoj, s križem Gospodnjim; izgrađivati Crkvu na krvi Gospodnjoj, koju je prolio na Križu; i svjedočiti jedinu slavu, Raspetoga Isusa. I tako će Crkva ići naprijed. A, kako se veli u Venezueli: „Neka vas Bog blagoslovi!“ – zaključio je novoimenovni državni tajnik. /RV/

Dobar katolik se itekako miješa u politiku

Poniznost i ljubav su nezaobilazne odlike onih koji obnašaju vlast, a građani, prije svega ako su katolici, ne mogu se ne zanimati za politiku, rekao je papa Franjo u svojoj homiliji na misi 16. rujna u Domu svete Marte pozvavši također na molitvu za predstavnike vlasti.

Oni koji obnašaju vlast moraju voljeti svoj narod jer vladar koji ne ljubi ne može vladati: u najboljem slučaju može uvoditi disciplinu, zavesti malo reda, ali ne vladati. One koji obnašaju vlast moraju resiti dvije osobine: ljubav prema narodu i poniznost. „Ne može se vladati bez ljubavi prema narodu i bez poniznosti! Svaki muškarac, svaka žena koja preu-

zima neku službu vezanu uz vlast, moraju si postaviti ova dva pitanja: Volim li svoj narodu, da bih mu bolje služio? Jesam li ponizan i slušam li ostale, saslušam li različita mišljenja, kako bih izabrao najbolji put. Ako si ne postavlja ta pitanja svoju vlast neće obnašati dobro. Obnašatelj vlasti, muškarac ili žena, koji voli svoj narod je ponizan muškarac odnosno žena“, rekao je Papa.

Građani, nastavio je Papa, ne mogu se ne zanimati za politiku. „Nitko od nas ne smije reći: ‘Ja nemam ništa s tim, oni su ti koji obnašaju vlast...’. Ne, ja sam odgovoran za način na koji oni obnašaju vlast i moram učiniti ono što je najbolje da oni vladaju dobro i moram učiniti ono što je najbolje sudjelujući u politici na način na koji to mogu“, rekao je Papa podsjetivši na učenje socijalnog nauka Crkve prema kojem je politika jedan od najviših oblika ljubavi, jer je služenje općem dobru. „Dobar katolik“, nastavio je Papa, „itekako se miješa u politiku, dajući najbolje od sebe da oni koji su na vlasti mogu vladati. No što je ono najbolje što mi možemo pružiti ljudima koji su na vlasti? Molitva! To je ono što kaže Pavao: ‘Molitva za sve ljude i za kraljeve i sve one koji su na vlasti’. ‘Ali oče’, reći će netko, ‘to je zla osoba, mora ići u pakao...’. ‘Moli za njega, moli za nju, da mogu dobro obnašati vlast, da ljubi svoj narodu, da služi svom narodu, da bude ponizan/ponizna’. Kršćanin koji ne moli za one koji su na vlasti nije dobar kršćanin! ‘Ali, oče, kako ću moliti za to? To nije dobra osoba...’. ‘Moli da se obrati!’. Ali moliti. I to vam ne kažem ja, već sveti Pavao, Božja riječ“. „Dakle, zaključio je Papa, dajmo najbolje od sebe, ideje, prijedloge, najbolje, ali najbolje od svega je molitva. Molimo za ljude na vlasti, da nas vode dobro, da našu domovinu, naš narod pa i svijet vode naprijed, da u njima vlada mir i zajedničko dobro“. /IKA/

Stotine milijuna kršćana svakodnevno doživljava progone

Svakoga dana stotine milijuna kršćana doživljava progone i diskriminaciju. Svake tri minute zbog svoje vjere umre jedan kršćanin – u godini je to 170.000 osoba.

Reagiranje u Europi u odnosu na stalne prijetnje podijeljeno je. Neki religiju tretiraju kao nešto „opsceno“, dok je tijekom posljednjih nekoliko godina bilo i pozitivnih pomaka.

U oko 50 država kršćane se progone svakodnevno. Sjeverna Koreja vodeća je na „popisu svjetskih progonitelja“ kršćana. „Tko tamo samo posjeduje Bibliju, već je državni neprijatelj“, pa se zbog toga zatvaraju cijele obitelji i šalju na prisilni rad. No, i u Saudijskoj Arabiji, Nigeriji i na Maldivima kršćani su svakodnevno progone.

Opravljanje je strah da bi se i u drugim zemljama mogla ograničiti sloboda ispovijedanja vjere. Diskriminacija nije ujedno i progon. Ali povijest nam pokazuje da oni koji su diskriminirani, jednog dana bivaju i progone. British Airways svojim je zaposlenicima zabranio nositi križeve dok se znamenja drugih religija smiju nositi. /IKA/

„Sveto otajstvo jedinstva Crkve“

Privredio: Dragan Muharem

Od početka ta se jedna Crkva predstavlja s velikom raznolikošću koja proizlazi kako iz raznovrsnosti Božjih darova, tako od mnoštva osoba koje ih primaju. U jedinstvu Božjega puka skuplja se raznolikost naroda i kultura. Među članovima Crkve postoji raznolikost darova, funkcija, uvjeta i načina života: „U crkvenom općinstvu zakonito postoje zasebne Crkve koje imaju vlastite predaje“. Veliko bogatstvo te raznolikosti ne protivi se jedinstvu Crkve. Ipak, grijeh i teret njegovih posljedica bez prestanka ugrožavaju dar jedinstva. I Apostol mora poticati: „Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira“ (Ef 4,3).

„Jedina Kristova Crkva (...) jest ona koju je naš Spasitelj poslije svoga uskrsnuća predao Petru da je pase te njemu i drugim Apostolima povjerio da je šire i njome upravljaju (...). Ta Crkva, ustanovljena i uređena na ovom svijetu kao društvo, postoji (subsistit in) u Katoličkoj Crkvi, kojom upravljaju nasljednik Petrov i s njime sjedinjeni biskupi.“

Dekret o ekumenizmu Drugoga vatikanskog sabora razlaže: „Samo se po katoličkoj Kristovoj Crkvi, koja je sveopće sredstvo spasenja, može dostići sva punina sredstava spasenja. Vjerujemo da je samo apostolskom Zboru na čelu s Petrom Gospodin povjerio sva dobra Novoga saveza, radi uspostavljanja jednoga Kristova tijela na zemlji, kojemu valja da se potpuno pritijelove svi koji na neki način već pripadaju Božjem narodu“.

Jedinstvo putujuće Crkve osigurano je i vidljivim vezama zajedništva; to su:

- ispovijedanje jedne jedine vjere primljene od apostola;
- zajedničko slavlje bogoštovlja, nadasve sakramenata;
- apostolsko nasljedstvo po sakramentu reda, koje čuva bratsku slogu Božje obitelji.

Rane jedinstva

No, „u toj jednoj i jedincatoj Božjoj Crkvi već od početka su se pojavili neki razdori, koje Apostol teško kori kao vrijedne osude. U kasnijim pak stoljećima javile su se još veće nesloge i ne male zajednice odvojile su se od punog zajedništva Katoličke Crkve, ponekad ne bez krivnje ljudi na objema stranama“.

Razdori koji ranjavaju jedinstvo Kristova Tijela (razlikuju se krivovjerje – hereza, otpadništvo – apostazija i raskol – shizma) nisu se dogodili bez ljudskih grijeha: Gdje je grijeh, tu je mnoštvo, tu su raskoli, tu su krivovjerja, tu su razilaženja; a gdje je krepost, tu je jedinstvo, tu je zajedništvo koje čini da svi vjernici budu jedno srce i jedna duša.

Oni koji se danas rađaju u zajednicama koje su proistekle iz takvih raskola „a koji žive vjeru u Krista, ne mogu se okriviti za grijeh podjele, i Katolička ih Crkva grli bratskim poštovanjem i

taje moliti za jedinstvo svojih učenika: „(...) da svi budu jedno kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu jedno, da svijet uzvjeruje da si me ti poslao“ (Iv 17,21). Želja da ponovno dođe do jedinstva svih kršćana, Kristov je dar i poziv Duha Svetoga.

Da se na to prikladno odgovori, potrebno je:

– trajno obnavljanje Crkve u većoj vjernosti njezinu pozivu: to je obnavljanje snaga pokreta prema jedinstvu;

– obraćenje srca „za čistije življenje po Evanđelju“ jer je uzrok podjelama

ljubavlju (...). Vjerom opravdani u krštenju, oni su pritijelovljeni Kristu, pa se zato s pravom rese kršćanskim imenom, a sinovi ih Katoličke Crkve opravdano priznaju za braću u Gospodinu“.

Osim toga, „mnoge se zasade posvećenja i istine“ nalaze izvan vidljivih granica Katoličke Crkve: „pisana Božja riječ, život milosti, vjera, nada i ljubav i drugi nutarnji darovi Duha Svetoga i drugi vidljivi elementi“. Duh Sveti se tim Crkvama i crkvenim zajednicama služi kao sredstvima spasenja, kojima snaga dolazi od punine milosti i istine koju je Krist dao Katoličkoj Crkvi. Sva ta dobra proizlaze iz Krista, i k njemu vode i po sebi potiču na „katoličko jedinstvo“.

Prema jedinstvu

Krist daje uvijek Crkvi dar jedinstva, ali Crkva mora uvijek moliti i raditi da bi sačuvala, učvrstila i usavršila jedinstvo koje joj Krist želi. Za to je sâm Krist u času svoje muke molio i ne pres-

nevjernost udova Kristovu daru;

– zajednička molitva, jer „obraćenje srca i svetost života, zajedno s privatnim i javnim molitvama za kršćansko jedinstvo, valja smatrati dušom svega ekumenskog gibanja i s pravom se to može nazvati duhovnim ekumenizmom“;

– međusobno bratsko poznavanje;

– ekumenski odgoj vjernika, a napose svećenika;

– dijalog među teolozima i susreti kršćana različitih Crkava i zajednica;

– međukršćanska suradnja na različitim područjima služenja ljudima.

Briga za obnovu jedinstva „tiče se sveukupne Crkve, vjernika i pastira“. Ali, „treba imati svijest da ta sveta nakana – izmirenje svih kršćana u jedinstvu jedne jedincate Kristove Crkve – nadilazi ljudske snage i sposobnosti“. Stoga svu svoju nadu polažemo „u Kristovu molitvu za Crkvu, u Očevu ljubav prema nama i u moć Duha Svetoga“.

29. 09. 2013.

26. nedjelja
kroz godinu

Am 6,1a. 4-7;
Ps 146,7. 8-9a. 9b-10; 1
Tim 6,11-16;
Lk 16,19-31

Ovom prisposodobom Isus upozorava na nepopravljivu vječnost *teških muka u paklu*. Tvrd je ovo govor, ali Isus ga izgovara. Bogataš koji za zemaljskog života nije imao osjećaja za ljubav prema bližnjima, osobito potrebitima, nepovratno trpi na drugoj obali rijeke života. Kao i njegova braća i on je poznao zakon i proroke, znao je za mogućnost konkretne Božje pravednosti u vlastitom životu: možda je mislio da će za njega biti učinjena iznimka, a Pismo se baš doslovno ispunja. Ova poruka je upozorenje svima nama: ne možemo uljepšavati Kristov zakon, prepuštati se „milosrđu“ koje ne nalazi svoje ostvarenje u našoj konkretnoj ljubavi prema bližnjima. Sve dok smo ovdje na zemlji imamo vremena činiti dobro i na taj način pridonijeti vlastitoj vječnoj radosti. Poslije će biti prekasno. Isus daje smisao i Lazarovim mukama. Zemaljske nepravde će umnogome biti nadoknađene u drugom životu, jer ustvari jedino taj život je onaj koji vrijedi, zbog kojeg se ovdje na zemlji isplate i muke i patnje. Naša je zadaća, stoga, počevši od osoba koje su nam bližnje, svima obznanjivati logiku Božje pravednosti: to je najizvršniji način ljubavi prema bližnjima.

6. 10. 2013.

27. nedjelja kroz godinu

Hab 1,2-3. 2,2-4;
Ps 95,1-2. 6-7. 8-9; 2
Tim 1,6-8. 13-14; Lk 17,5-10

Loša navika vrlo raširena među mnogim vjernicima jest da se na vjeru gleda kao na kakvu intelektualnu tezu ili stav, kao na puko odobravanje pojedinih istina. U tom slučaju je vjera čisto teorijsko zauzimanje pozicije, bez pravog odjeka u stvarnom životu. Ova neusklađenost vjere i života ima za posljednicu da križ doista postaje sablazan. Intelektualno shvaćena vjera ne daje sigurnost pred svakodnevnim poteškoćama, koje često izgledaju nepremostivima, ukoliko nemamo dostatne ukorijenjenosti u Bogu. Tad se naša reakcija pred poteškoćama ne razlikuje puno od one drske i uvredljive reakcije naroda koji se odvratio od Boga, na koju upozorava prorok Habakuk. Dvije kratke evanđeoske prisposodbe podsjećaju na dvije značajke vjere, na jakost i besplatnost. Kako bi istaknuo vrijednost vjere, makar i one malene ali stabilne, Krist insistira na njezinim plodovima: takva vjera može premještat i stabla ma koliko dubokog korijena bila. Za predstavljanje vjere kao besplatnog Božjeg dara Isus navodi primjer sluga koji služenje bližnjima pretpostavlja svojim vlastitim potrebama. To je zahtjev služenju Evanđelju na koje nas poziva sv. Pavao (1 Tim 1,1), ali isti taj apostol ohrabruje da „mukotrpan rad“ uvijek svoj oslonac nalazi u milosti Gospodnjoj.

13. 10. 2013.

28. nedjelja kroz godinu

2 Kr 5,14-17;
Ps 98,1. 2-3a. 3b-4; 2
Tim 2,8-13;
Lk 17,11-19

Tvoja te vjera spasila. Gubavac Samaritanac, jedini stranac u skupini koja je išla ususret Isusu da ga moli za ozdravljenje, jedini on se vraća da bi uistinu zahvalio za primljeni dar ozdravljenja. Njegov vjerski čin prostiranja pred Isusa označava također koliko je on svjestan da sve ono što ima i što jest, nije drugo do li Božji milosni dar (usp. 1 Kor 4,7). Uistinu, Kristov dar vjere donosi spasenje. *A gdje su ostala devetorica?* Ostala devetorica su poslušala Isusov nalog i otišla su se pokazati svećenicima, svjedočeći tako o vjeri koja se u njima tek rodila. No, oni ipak nisu do kraja djelovali dosljedno. Nakon što su bili očišćeni, nisu se vratili Isusu, jedinom putu k Ocu, jedinom pravom posredniku u proslavi Boga. Isusovo milosrđe prema onome koji ne posjeduje ništa drugo osim svoga siromaštva i svoga grijeha, i koji se okreće prema Gospodinu da bi zadobio oprost i pomirenje, nije samo izvor osobnog spasenja, nego donosi i ponovno uključivanje u zajednicu vjernika Božjeg naroda. U Crkvi, vjera onih koji su otkupljeni postaje djelovanjem milosti Božje i prema onima koji su još daleko od Crkve, postaje sredstvom posvećenja cijeloga svijeta.

20. 10. 2013.

29. nedjelja kroz godinu

Izl 17,8-13;
Ps 121,1-2. 3-4. 5-6. 7-8; 2
Tim 3,14-4,2;
Lk 18,1-8

Krist se objavljuje svijetu koji je duboko podijeljen na dvoje: s jedne strane su tlačitelji bez Boga i bez srca, a s druge oni koji su potlačeni i bez zaštite. Isus ukazuje na grijeh i razotkriva ga. Ovdje se radi o grijehu društvenih struktura, starom koliko i čovječanstvo. Isus duboko prozire njegovu bijedu, te kroz domišljatost prisposodbe daje dvostruku pouku vezanu uz ovaj problem. S jedne strane je vapaj koji iznosi strašnu nepravdu, te kao molitvu punu povjerenja i bez gnjeva, mirno i bez obeshrabrenja, sa sigurnošću da će biti uslišana uzdiže k Bogu, Ocu siročadi i Tješitelju udovica. S druge strane, sam Isus ovdje zauzima stav, on postaje jedinom preobražavajućom snagom svakog čovjeka na ovoj zemlji, koja ne poznaje smilovanja, i to upravo po svojoj patnji i po sramnom sudu, bez obrane, on koji je bez krivnje i bez grijeha. Ni njega nitko nije saslušao, ali on se u potpunu povjerenju predaje Ocu svome, te po svom križu svima daruje oslobođenje. Sa svoga križa on nas pita: kad se vratim k vama hoću li još naći vjere? Ta vjera se očituje osobito u patnji zbog podijeljenosti kako svijeta tako i nas samih.

28. rujna 2013.

Blaženi Miroslav Bulešić

(* 13. svibnja 1920. + 24. kolovoza 1947.)

- **Koparski gimnazijalac ● odličan i dobar mladić ● rimski bogoslov ● župnik ●**
- **dobar i prema tuđim vojnicima ● čeznuo za mučeništvom ● odgojitelj i profesor ●**
- **predan u volju Božju ● sav se predao Bogu ● život za župljane ●**
- **ubijen za vjeru i Boga ● zaštitnik progonjenih, svećenika i župnika ●**

SLUGA BOŽJI
MIROSLAV BULEŠIĆ
SVJEDOK VIJERE

Na cesti koja vodi iz Pule u Pazin nalazi se gradić Svetvinčenat. Tamošnjoj katoličkoj župi pripada i selo Čabruniči. U tom se selu 13. svibnja 1920. godine rodio Miroslav Bulešić. Njegovi su roditelji Miho i Lucija rođ. Butković. Kršten je 23. svibnja u župnoj crkvi svetoga Franje u Juršićima. Tamo je završio osnovnu školu, pa je svoje školovanje nastavio u koparskom sjemeništu, gdje je 1939. godine položio ispit zrelosti. Njegov ga je nekadašnji seoski vjeroučitelj Ivan Pavić preporučio porečkom i pulskom biskupu da ga primi među bogoslove: „Radi se o odličnom mladiću, intelektualnom, otvorenom, pobožnom i dobrom“. Biskup ga je u jesen 1939. godine poslao na studij u Rim.

Godinu dana je Miroslav proveo u rimskom francuskom zavodu, a preostale tri u sjemeništu Lombardo. Njegov studij na Papinskom sveučilištu Gregorijani je pomagao zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Svećeničko ređenje je primio 11. travnja 1943. godine u Svetvinčentu. O tom danu piše: „Moja majka, otac i braća su plakali, a i mogli su: sin im je umro, sam je prestajao biti njihova svojina i počimao biti stvar Božja“. Na mladomisničkoj spomen-sličici je bio tekst: „Dođi kraljevstvo tvoje! Budi volja Tvoja!“

Kao mladomisnik bio je župnik u Baderni. Hrabrio je svoje župljane u krvavim danima rata. Pomagao je najugroženijima. U to je vrijeme zapisao: „Između žalosnog, tužnog, krvlju natopljenog naroda, mi moramo biti dobri Samaritanci, koji tješimo, liječimo, pridžemo, zavijamo svaku ranu...“. Tri su vojske djelovale u njegovoj župi: partizani, Talijani i Nijemci. Svakome je izlazio u susret: „Ja sam katolički svećenik i podijelit ću svete sakramente svima koji ih zatraže: i Hrvatima i Nijemcima i Talijanima“. Zbog prijetnji, optužbi i kleveta osjećao je da ga čeka smrt, pa je 1944. godine zapisao: „Ako me hoćeš k Sebi, evo me pripravna. Moj život Ti sasvim darujem za svoje stado. Uz Tvoju milost, i ako me Ti učiniš dostojnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim. Neka bude Tvoja volja... Želim umrijeti samo za slavu Božju i spasenje

duše svoje i duše svojih vjernika“. Poručio je progoniteljima: „Moja osveta je – oprost“. Na Božić 1944. godine je rekao: „Ničega se ne bojim, jer znam da činim u svemu svoju dužnost, i miran sam pred Bogom i pred ljudima. Puštajte vama da sudite i da prosudite moje djelovanje. Ja ću se uvijek držati vjere, svojeg poštenja, koje neću prodati za ikakvu zemaljsku cijenu; bez straha ću svakome kazati ono što je pošteno i ono što nije pošteno. Prema tim ću načelima uvijek živjeti. A to su načela Kristova“.

Poslije rata Bulešić je 1945. godine postao župnik u Kanfanaru. Oživio je crkveno pjevanje, promicao je zajedničko moljenje krunice, pobožnost Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, čestu Ispovijed i Pričest. Okupljao je mlade i djecu, dok su komunističke vlasti žestoko odvrćale vjernike od Crkve. Vjernici su ipak ostali čvrsto vezani uz Crkvu i župnika. Komunisti su ga počeli nagovarati preko rodbine da ode na sigurno u Italiju, a Miroslav je odgovorio: „Ovdje je veća potreba za svećenicima, ovdje treba ostati!“ Kad su mu zaprijetili smrću, odgovorio je: „Ako me ubiju, ubit će me za vjeru i Boga!“

Školske 1946./47. godine je Bulešić postao podravnatelj i profesor u biskupskom sjemeništu u Pazinu. I tu je bio savjestan i sav predan odgoju budućih svećenika. Zalagao se za slobodu vjere i nesmetano djelovanje Crkve. Trudio se zaštititi mlade svećenike od komunističkih nasrtaja ali i od pokušaja da Zbor svećenika podlegne manipulacijama vlasti. Primjer njegova života, dosljednost i hrabrost privlačila je svećenike. Komunisti su otvoreno prijetili i biskupima. Zagrebački nadbiskup Stepinac je bio zatočen. Riječko-senjski nadbiskup Josip Pavlišić je rekao: „Tri mjeseca prije svoje smrti, u kasno proljeće 1947. godine, Miro Bulešić mi je govorio o bijelom i crvenom mučeništvu. On se već tada pripremao na mučeništvo“. Rekao je: „Biti svećenik znači – biti mučenik“. U svom dnevniku se u lipnju 1947. godine obratio Bogu: „Ja želim, ako je Tvoja volja, čim prije doći k Tebi“.

Neprijatelji Crkve su pratili svaki njegov korak. U kolovozu 1947. godine Miroslav Bulešić je pratio delegata Svete Stolice kod dijeljenja svete Potvrde u Buzetu i okolnim župama. U subotu 23. kolovoza 1947. godine su komunisti upali u župnu crkvu u Buzetu da spriječe krizmu. Stojeći pred svetohraništem, Bulešić je spriječio obeščaćenje Presvetog oltarskog sakramenta: „Ovamo možete proći samo preko mene mrtvoga“. Prije krizme u Lanišću stigla ga je nova prijetnja komunističke vlasti. Htjeli su spriječiti krizmu, a krizma je ipak održana.

Švedok Bulešićeve mučeničke smrti piše: „Nakon završetka krizme i mise koju je služio Miroslav Bulešić, uputili smo se ka župnoj kući. Kad su bili krizmani i oni koji su naknadno prispjeli – bilo je to oko jedanaest sati – pobunjenici su ušli u kuću i ubili nožem Bulešića koji je bio kraj vratiju. Ja osobno izišao sam iz župnog ureda u predvorje i vidio ga mrtva kako leži na tlu među zlikovcima koji su zaposjeli kuću; povukao sam se u spavaću sobu, gdje sam i sam teško izudarano i ostao sam ležeći u krvi. Smatrajući da sam mrtav, ostavili su mene i potražili župnika, ali ga nisu pronašli jer se bio sakrio. Kroz dvadeset sati ostao sam u nesvijesti...“. Bulešić je 24. kolovoza 1947. godine ubijen ubodima noža u grlo... Prema riječima očevidaca, Bulešić je, osjetivši da umire, zazivao: „Isuse, primi dušu moju!“ Ubijen je iz mržnje prema vjeri.

Tadašnje vlasti nisu dopustile da bude pokopan u Svetvinčentu, nego je pokopan u Lanišću. Godine 1958. njegovi su posmrtni ostaci prenešeni Svetvinčenat, a 2003. godine su sahranjeni u župnu crkvu. U subotu, 28. rujna 2013. godine Miroslav Bulešić će biti proglašen blaženim u pulskoj areni.

Zaštitnik je svih progonjenih zbog vjere i uvjerenja, mladih svećenika i župnika.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

O. Gerard i otajstvo Križa

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Povijesna pozadina blagdana Uzvišenja svetoga Križa koji se slavi 14. rujna, povezana je s osvajanjem relikvija svetoga Križa iz ruku nevjernika caru Herakliju. Prema predaji, sveti je Križ pronašla na Kalvariji carica Jelena. Ova za kršćane najsvetija relikvija u jednom je ratu istočnorimskoga cara s Perzijancima pala u njihove ruke. Car Heraklije (610-641) na čudesan je način pobijedio perzijskoga kralja, a kao prvu pogodbu za mir postavio je zahtjev da kršćanima bude vraćen sveti Križ Isusov. Uvjet je bio ispunjen i sam je car na svojim ramenima prenio dragocjenu relikviju u Jeruzalem. Pri tom se zbililo čudo. Car je na putu prema Kalvariji bio zaustavljen od jedne više sile. Nije nikako mogao proći kroz vrata što su ga vodila na Golgotu. Na savjet jeruzalemskoga biskupa, Zaharije je odložio je sjajno carsko odijelo i onda ponizno u pokorničkoj odjeći prenio sveto breme na mjesto gdje je ono poslužilo kao sredstvo našega spasenja, kao oltar na kojem je bila prinesena Spasiteljeva krvna žrtva.

Uz blagdan Uzvišenja svetoga Križa otvara nam se obzor Golgote. Vidimo Božjeg Sina izmučenog i njegovo beživotno tijelo kako visi na križu. Ovaj nam blagdan objavljuje puno više. Isus ovdje više ne govori jer je mrtav, ali zato čovjek mora progovoriti. Čovjek koji ne vidi samo vanjštinu, to jest smrt Kristovu na križu, nego ponovno vidi Božju ljubav i ljepotu koja ne govori više riječima nego činjenicom: *Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni* (Iv 3,15). Isus je izgovorio svoje posljednje riječi. *Svršeno je!* Od toga trenutka čovjek je ponovno slobodno Božje dijete. Uništavanje grijeha i pojava Božje ljepote omogućuje čovjeku da jednom zauvijek uđe u savršenu Božju ljepotu jer, kako kaže sam Isus: *Kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.*

Karmelska tradicija u svome „Prvotnom pravilu“ na blagdan Uzvišenja svetoga Križa započinje post: „Postit ćete svakim danom, izuzevši nedjelje, od blagdana Uzvišenja svetoga Križa pa sve do uskrsnih nedjelje, osim ako koga ispričava bolest ili kakav opravdani razlog, jer nužda zakon mijenja“. Sluga Božji o. Gerard ovu točku Prvotnog pra-

vila savršeno je opsluživao, a prema bolesnoj subraći po istom pravilu savjesno postupao. Najdublji smisao otajstva Križa o. Gerard vidi u znaku našega spasenja. Isus je došao na svijet radi našega spasenja, pretrpio muku i smrt, radi našega spasenja. Svci su o Križu mnogo razmišljali, od Križa mnogo učili. Križ im je bio svjetlo i snaga u životu, nada u času smrti. Promotrimo pojedine zapise o. Gerarda o otajstvu Križa Kristova: „Križ je perlica, nek je njime nakićena svaka dušica. Euharistija je vrelo iz kojeg teče voda života. Tu je najslađe prebivat, svoje želje iskazivat“. „Da je Križ piće popih bih ga, da je ruho obukao bih ga. Moje oko, uho, jezik i cijelo tijelo, neka budu mali križ sjedinjen u jedan veliki Kristov Križ“. „Sve na što počnem misliti, odmah ću sa križem okititi. Bez teškoće ne može ništa biti. Teškoća najveća sreća: Isusov preteški Križ“. „Križ je zlatna kiša, koji sve pozlaćuje: sol u kruhu, med u gorkom jelu. Nek je tebi, Isuse, ono milo, što je križem nakićeno. Ja drugo ne želim, nego da tebi Isuse omilim“. „Tko bježi od križa, bježi od blaženstva. Križ je čudnovata jabuka, ako s nje pojedemo što trulo, na mjesto toga naraste slatko drvo. Križ je nebeska mana, koju treba uživati svakog časa ili barem svakog dana“. „Križ je ugodni zrak, bez kojeg nas guši pakleni smrad i mrak. Moje disanje: križ, križ... Ovako ću biti sličan sv. ocu Ivanu od Križa kome je križ i patnja bila medeni dar“. „U Križu je spas!“

Za oca Gerarda križ je sredstvo za rast u krepostima. Križ i ljubav idu skupa. Ljubav bez križa je laž, križ bez ljubavi je prokletstvo. Križ je sinonim za ljubav, jer se rađa iz ljubavi i vodi k ljubavi. Križ je za oca Gerarda nezaobilazan, kao što je i ljubav nezaobilazna. Zadnjih godina svoga zemaljskoga života o. Gerard je sve više pobolijevao. Brat Pavao, koji je kao samostanski bolničar vodio brigu o njemu, vidjevši kako mnogo trpi, donio mu je fotelju u sobicu da se bolje osjeća. Otac Gerard, da ne povrijedio ljubav i skrb svoga subrata bolničara, prihvatio je fotelju, ali nakon dva dana iznio ju je na hodnik, rekavši subratu kako mu je sada bolje i nije mu više potrebna. Ocu Gerardu nije ništa bilo bolje. On je svoju bolest i svoj životni križ prihvatio iz ljubavi prema Bogu i radi spasenja duša. Križ je plod njegova duhovnog iskustva s Bogom i postupak odvajanja dragocjenog od bezvrijednog. On je u križu i bolesti nastojao upotrijebiti sve svoje tjelesne sile i napore, kako bi postigao susret s Bogom. Za oca Gerarda križ je bitno nastojanje, traženje, borba koja nije uzaludna u onoj mjeri u kojoj se on pouzda da mu Duh Sveti daje snagu i svjetlo da se može boriti i da se ta borba isplati za spasenje duša. Otac Gerard nam poručuje da otajstvo Križa ima časno mjesto u našem životu. Ne stidimo se toga znaka našega spasenja. Naprotiv, i mi sa svetim Pavlom kličimo: *A ja, Bože sačuvaj, da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista po kojem je meni svijet raspet i ja svijetu* (Gal 6,14).

Pozvani smo odgovorno živjeti sadašnje vrijeme

Radio Marija / Zvonik

Kardinal Angelo Scola boravio je u Srbiji u svojstvu izaslanika Svetog Oca pape Franje na proslavi 1700. godišnjice Milanskog edikta. Njegova služba nadbiskupa u Milanskoj nadbiskupiji predodredila ga je da zastupa Svetog Oca, jer Niš i Milano su gradovi povezani likom cara Konstantina i njegovim proročkim činom – donošenjem Milanskog edikta.

Moramo naglasiti kako kardinalov teološki i filozofski profil nosi izuzetno značajan potencijal koji može pridonijeti boljem razumijevanju tog događaja i njegovoj aktualizaciji. Milanski edikt otvara pitanje slobode savjesti i tako ostaje uvijek aktualan. Teolog i filozof Angelo Scola u radovima posvećenim filozofskoj i teološkoj antropologiji bavi se pitanjem izvora slobode, njenog sadržaja i pravca u kojem čovjek današnjice treba poći. U svojim refleksijama traži odgovore na pitanja o ulozi religije u životu društva, doprinosu kršćanstva izgradnji demokratskog društva i pitanju evangelizacije ili načina kako prenositi vjeru današnjem čovjeku. Kratkim biografijom predstavljamo vam intelektualni i pastoralni profil kardinala Angela Scola...

Angelo Scola rođen je u Malgrateu, u Lombardiji, od oca Carla Scola i majke Regine Colombo. Bio je mlađi od dva sina. Pohađao je srednju školu Manzoni Lyceumu u Leccou. Studirao je filozofiju na Milanskom katoličkom sveučilištu od 1964. do 1967. godine. Doktorirao je na temu kršćanske filozofije. Tijekom tog vremena služio je kao potpredsjednik, te kasnije predsjednik talijanske Federacije katoličkih studenata, te studentskog krila Katoličke akcije. Nakon školovanja u sjemeništima Saronnu i Venegonu u Milanu, za svećenika ga je zaređio biskup Abele Coniglia 1970. u Teramu. Drugi doktorat obranio je na Fribourškom sveučilištu u Švicarskoj, a disertacija se bavila djelima svetoga Tome Akvinskog. Scola je bio aktivan suradnik u radu pokreta Communion and Liberation 1970.-ih. Scola je bio talijanski urednik časopisa *Communio* koji su osnovali Henry de Lubac, Hans Urs von Balthasar i Joseph Ratzinger. Od 2002. godine bio je patrijarh Venecije, a kardinalom je proglašen 2003. godine. Na čelu Milanske nadbiskupije je od 2011. godine.

Grad Niš, u kojem je rođen car Konstantin, i grad Milano, u kojem je 313. godine bio proglašen Milanski edikt, povijesno su vrlo povezani. Kako s povijesnog i antropološkog stajališta tumačite taj događaj? Kakvu ulogu ti gradovi imaju pred Bogom i pred poviješću?

□ Sjećanje na događaje iz prošlosti ima svoj smisao i značaj za sadašnjost

ako čovjeka otvara budućnosti i vodi ga prema njoj. U tom smislu obilježavanje toga događaja poziva Niš i Milano da odgovorno žive sadašnje vrijeme, ta odgovornost ostvaruje se kao zadatak za cijelo društvo i institucije društvenog života da se zalažu za poštovanje vjerske slobode, slobode vjeroispovijesti koja je najosnovnija forma slobode savjesti.

Koje je značenje sadržaja Milanskog edikta za sadašnjeg čovjeka i posebno za kršćanstvo danas?

□ Naravno, ne možemo Milanski edikt izvaditi iz povijesnog konteksta u kojem se rodio taj dogovor između Konstantina i Licinija. Naša sadašnja situacija u mnogo čemu se razlikuje. No, ipak moram naglasiti kako prvi put u povijesti tim ediktom politička moć priznaje svoje granice u tom smislu da ne ulazi u prostor savjesti čovjeka poštujući njegovu slobodu.

U svome govoru „Milanski edikt – početak slobode“ citirali ste filozofa Lobkowicza: „Poseban doprinos deklaracije Dignitatis humane sastoji se u tome što je pitanje slobode vjeroispovijesti uključio u kontekst ljudskih prava, a ne u oblast spoznaje istine.“ Kakav je, dakle, odnos između objektivne istine i slobode savjesti? Kako govoriti o istini u vremenu kada nailazimo na tendencije apsolutiziranja slobode kao jedine polazne točke?

□ Treba naglasiti da sama istina potiče slobodu i vodi prema njoj, jer sama istina nudi se čovjeku i traži da bude

slobodno prihvaćena. Svatko tko ima iskustvo očinske ljubavi i sinovstva zna da ljubav koja se daruje i prima nije moguća bez slobode. Problem danas je redukcija kompleksne stvarnosti slobode samo na slobodu odlučivanja, ali to nije jedina dimenzija slobode. Istina, dakle, ne ograničava slobodu, ali zahtijeva da se ona shvati u svim svojim dimenzijama, kao što su prirodne sklonosti, sloboda odlučivanja, otvorenost duha istini...

Sjećanje na događaje iz prošlosti ima svoj smisao i značaj za sadašnjost ako čovjeka otvara budućnosti i vodi ga prema njoj. U tom smislu obilježavanje toga događaja poziva Niš i Milano da odgovorno žive sadašnje vrijeme.

Milanski edikt predstavlja u kulturi čovječanstva početak formalno priznate slobode vjeroispovijesti. Sloboda savjesti vodi pluralitetu religija i svjetonazora. Papa Benedikt je tijekom svoga posjeta Engleskoj dotaknuo temu suradnje različitih religija u procesu izgradnje pravednog društva u kojem se poštuju prava čovjeka. Gdje vidite točke interreligijske suradnje, postoji li zajednička platforma na kojoj se religije mogu usuglasiti, da bi tako zajednički doprinosile općem dobru?

□ Treba objasniti da je pluralitet vjerskih iskustava činjenica i nije posljedica formalno priznate slobode vjeroispovijesti. Što se tiče suradnje, mogu se odrediti dva osnovna pravca. Prvi se odnosi na poštivanje slobode vjeroispovijesti i prava na prisutnost religije u javnosti društva. Drugi pravac je da su sve religije pozvane prema svojim mogućnostima učiniti život što humanijim, dakle, u tom smislu svaka religija treba pratiti kriterij čovjekova dobra, onako

kako ga shvaća i tumači zdrav ljudski razum. Da to objasnim na konkretnom primjeru – niti jedna vjerska sloboda ne može opravdati praksu ljudskih žrtava.

U vrijeme donošenja Milanskog edikta kršćanstvo Zapada i Istoka nazivalo se u jedinstvu. Što možemo danas učiniti za promicanje procesa približavanja Istoka i Zapada?

□ Čini mi se da je polazna točka priznati već postojeće jedinstvo među istočnim i zapadnim tradicijama kršćanstva. Tako otkrivamo da su to dva različita načina života jedne kršćanske vjere. Treba što više inzistirati na tom već postojećem daru jedinstva koji se pokazuje kao mogući put nadilaženja poteškoća i prepreka.

Koja je vaša poruka vjernicima naše regije uključene u pripreme za hodočašće u Niš?

□ Pozvao bih vas da taj događaj doživite baš prema unutarnjoj logici hodočašća. Pozvani smo izlaziti iz svojih

kuća i dati se na put, put molitve, pokore, ispovijedanja vjere, da molimo Gospodina za dar obraćenja i svjedočenja Njegove pobjede nad snagama zla i smrti. Hodočašće je privilegirana prilika da oživimo i obnovimo svoj kršćanski život.

Kako Milanski edikt može danas nadahnuti političku scenu?

□ Treba naglasiti sekundarni karakter politike, koja uvijek mora biti u službi čovjeka. Milanski edikt govori upravo o tom primatu čovjeka nad strukturom politike. Taj kriterij je nenadmašen.

Pozvao bih vas da taj događaj doživite baš prema unutarnjoj logici hodočašća. Pozvani smo izlaziti iz svojih kuća i dati se na put, put molitve, pokore, ispovijedanja vjere, da molimo Gospodina za dar obraćenja i svjedočenja Njegove pobjede nad snagama zla i smrti. Hodočašće je privilegirana prilika da oživimo i obnovimo svoj kršćanski život.

Sa političkog, ekonomskog, pravnog stajališta Srbija se nalazi na putu izgradnje demokratskog društva. Kako kršćanstvo može doprinijeti oblikovanju jednog demokratskog sistema?

□ Mi kršćani slijedimo Boga koji se za nas utjelovio i dao se razapeti na križ da nam podari život. U tom smislu kršćani su snagom svoje vjere pozvani da postanu „više građani od svijeta“, kako je govorio pisac Peguy, što znači da su spremni staviti sebe u službu drugima. Prisutnost kršćanstva u Srbiji neizmjenjiva je dar za izgradnju zdrave i uravnotežene demokracije. Taj dar zahtijeva odgovoran pristup koji su pozvani ostvariti svaki kršćanin i zajednica...

Prvi redovnički zavjeti fra Filipa Čelikovića

Prve redovničke zavjete nakon završene godine novicijata u svetištu Majke Božje Trsatske 31. kolovoza položila su devetorica braće među kojima i fra Filip Čeliković, koji dolazi iz župe sv. Roka u Subotici.

Polaganjem prvih redovničkih zavjeta za fra Filipa, kao i njegovu subraču, započelo je vrijeme privremenog zavjetovanja u kojem se usavršava formacija za punije provođenje franjevačkog života i poslanja. Novaci su proveli milosnu godinu novicijata pod okriljem Majke milosti gdje su uz magistre fra Zorana Bibića i fra Krunoslava Kolarića, te ostalu braću u samostanu, nastojali upoznati život i poslanje te karizmu sv. Franje, povijest franjevačkoga reda i provincije sv. Ćirila i Metoda, franjevačke spise i duhovnost da bi vjernije živjeli svoj franjevački poziv kojem su se oblačenjem habita odazvali, a polaganjem zavjeta obvezali živjeti.

Misno slavlje predvodio je provincijalni ministar fra **Željko Železnjak**, koji je i primio prve zavjete braće, u zajedništvu s braćom iz provincije i župnicima župa iz kojih dolaze novaci, među kojima je bio i **mons. dr. Andrija Anišić**. Provincijalni ministar je u homiliji, osvrnuvši se na evanđelje o potrebi radnika u žetvi Gospodnjoj istaknuo kako je svatko pozvan dati svoj udio rada na njivi Gospodnjoj otkrivajući svaki dan svoga redovničkog života darove i karizme koje im je Gospodin udijelio. Zavjetovanjem započinje ozbiljniji redovnički život koji se sastoji od dos-

ljednijeg življenja franjevačkog pravila i evanđelja, život koji treba biti obilježen radošću svakog zavjetovanika zbog milosti poziva koji im je udijelio Gospodin, istaknuo je provincijalni ministar fra Željko Železnjak. Nakon homilije novaci su pred braćom i provincijalnim ministrom obećali da će živjeti zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće te pred svjedocima fra Dragom Bedeničićem i fra Darkom Tepertom, pojedinačno, u ruke provincijalnog ministra položili prve zavjete izrekavši formulu zavjetovanja.

Nakon zavjetovanja sva su braća zavjetovanicima izrazili čestitke, a pro-

vincijalni ministar fra Željko Železnjak zahvalio je svima koji su se svojim životima na poseban način ugradili u život i odgoj novaka: najprije njihovim roditeljima koji svoje sinove daruju Provinciji, zatim odgojiteljima i samostanskom bratstvu na Trsatu, župnicima i župljanima iz kojih dolaze novaci sa željom da i dalje molitvom prate novake na njihovom putu redovničkog posvećenja.

Poslije svete mise i obreda zavjetovanja u blagovaonici trsatskog samostana priređen je domjenak za rodbinu i prijatelje zavjetovanika nakon kojeg su zavjetovanici zajedno sa svojim roditeljima krenuli svojim kućama gdje će boraviti kraće vrijeme nakon kojeg odlaze na studij u Zagreb, u franjevački samostan na Kaptolu koji je ujedno i odgojna kuća za braću s privremenim zavjetima.

Ovome svečanom činu nazočila je i Filipova obitelj, roditelji **Katarina** i **Ervin**, kao i brat **Igor**, sestra **Martina**, teta **Biserka** i tetak **Miroslav**, prijatelji iz VIS-a „Proroci“. Nakon ovoga obreda zavjetovanici su otišli svojim obiteljima na odmor, a nakon kojega odlaze na studij u Zagreb, u franjevački samostan na Kaptolu koji je ujedno i odgojna kuća za braću s privremenim zavjetima.

/Prema: www.trsat-svetiste.com :
fra Ivan Crnković/

Proslava 1700. obljetnice Milanskoga edikta

Za slobodu oslobođeni

Piše: *Silvester Bašić, ofs*

U veljači 313. car Konstantin s Licinijem suvladarom i vladarom Istoka, donio je Edikt o zabrani progona kršćana, tzv. Milanski edikt. Car Konstantin je bio dijete iz braka Konstancija Flavija i majke Julije Helene, rođen je 280. godine u Naissusu, današnjem Nišu, a na rođenju je dobio ime Flavius Valerius Aurelius Constantinus Augustus. Ova dva razloga dovoljna su za proslavu 1700. Milanskog edikta i povod za veliko regionalno hodočašće koje je organizirala Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda te Beogradska nadbiskupija, a koje je održano u Nišu 20. i 21. rujna.

Prvoga dana susreta, u petak 20. rujna, u Aleksincu je održan poseban program za mlade na kojemu su imali prigodne radionice, pozdrav i razgovor s Papinim izaslanikom, milanskim nadbiskupom, kardinalom **Angelom Scolom**. Slavlje je nastavljeno u Nišu, prvom večernjom u sportskoj dvorani na stadionu Ćair u kojoj su sudjelovali i mladi Subotičke biskupije, a večernju je pjesmu animirao Vokalno instrumentalni sastav „Proroci“ što je i bio uvod u vigiliju i cjelonoćno klanjanje Križu i adoraciji Presvetom Sakramentu. Uz apostole molitve, molitva se produžila kroz cijelu noć s ciljem „molitvom usmjeravati kormilo budućnosti.“ Kako je prenijela IKA, u prigodnoj homiliji upućenoj mladima, kardinal Scola je istaknuo: *Vaši su narodi, kao malo tko drugi*

u ova posljednja desetljeća, podnijeli veoma bolnu muku. Nasilje i smrt su pohodili, na jedan ili drugi način, vaše gradove i sela, vaše kuće i obitelji. Pred tolikom boli Crkva nema što drugo naviještati osim 'besjedu križa' (1 Kor 1,18). To i čini sa strepnjom, uzdržljivošću i dubokim poštovanjem. Zašto? Zato što nam je u Isusu, Nevinome raspetom, omogućeno nositi bol, raditi na pomirenju i opraštati, rekao je kardinal Scola te naglasio kako Apostol naroda upućuje s blažnjiv navještaj – i to bez izgovora – Korinćanima, a danas i njima. Poruka je to da Isusov križ ne govori o slabosti nego o „sili Božjoj“, zaključio je kardinal Scola u obraćanju mladima.

Proslava Milanskog edikta svakako je prvorazredni regionalni događaj, koji je predvodio Papin izaslanik, pastir izvanredne duhovne kulture te odličan most između krajeva rođenja Konstantina Velikog i mjesta donošenja Edikta. No, što se doista dogodilo novo za kršćane donošenjem Milanskog edikta, najbolje govori sam Edikt, u kojem se među ostalim kaže: *Pošto smo se nas dvojica, ja Konstantin August, i ja, Licinije August, sretno sastali u Milanu i pošto smo razmotrili sve što se odnosilo na javno dobro, među svim stvarima koje su nam se činile korisne u mnogo čemu za sve, odlučili smo dati prednost i staviti na prvo mjesto ono što se ticalo poštovanja bogova i pobožnosti i dopustiti u isto vrijeme i kršćanima i svima drugima slobodu da u pobožnosti slijede religiju koju žele, tako da sve ono što na nebu postoji bude blagonaklono prema nama i svima onima koji su pod našom vlašću. Danas smo, dakle, donijeli spasonosnu i pravičnu odluku da apsolutno nikome ne bude uskraćeno pravo izabrati i slijediti Božju službu kršćanske religije i da svakome bude slobodno um svoj okrenuti onoj religiji za koju smatra da je u skladu s njegovim stavom, tako da to božanstvo nama bude blagonaklono, brine o nama i pruži nam svoju brigu i zaštitu. Slijedeći taj princip, složili smo se donijeti ovaj reskript da bi ono što se nalazi u našim prethodnim odlukama koje se tiču kršćana i koje su upućene tvojoj pobožnosti, a čini se pot-*

puno suprotno i strano našoj blagosti, bude ukinuto i da u isto vrijeme svatko od onih tko ima spomenuto opredjeljenje čuva kršćansku religiju, može ga slobodno i jednostavno zadržati bez teškoća.

Mir je mogućnost jedinstva među ljudima

Subotička biskupija je na središnju proslavu regionalnog hodočašća uputila 12 autobusa hodočasnika, koji su se u subotu 21. rujna priključili velikom slavlju proslave obljetnice Milanskog edikta u Nišu. Slavlje je započelo rano ujutro, prenošenjem relikvije, čestica Časnog križa na kojem je raspet Krist i moći carice Jelene (koju Pravoslavna crkva štuje kao sveticu, op. ur.) iz župne crkve Uzvišenja svetog Križa u Nišu na stadion Čair. Ovime je započelo uvođenje u bogoslužje prije svete mise. Nakon toga od crkve u centru Niša do stadiona organiziran je „Put križa – za slobodu,

oslobođeni“. Kroz grad je prošla povorka u kojoj je bilo nekoliko tisuća katoličkih vjernika.

Uvođenjem u Euharistijsko slavlje na stadionu Čair od 10 sati vjernici su mogli razotkrivati svoju vjeru pjevanjem, molitvom i bogatom prezentacijom organizatora. Euharistijsko slavlje započelo je u 11 sati svečanom procesijom. Misno slavlje predslavio je kardinal Angelo Scola, a među ostalim, bio je i washingtonski nadbiskup u miru kardinal **Theodor McCarick**, vrhbosanski nadbiskup **Vinko Puljić**, beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevan**, subotički biskup **Ivan Péntzes**, članovi Međunarodne biskupske konferencije te još dvadesetak (nad)biskupa iz Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Italije, Mađarske, Rumunjske, Slovenije i Velike Britanije, kao i više od sto svećenika.

U svojoj propovijedi, kardinal Scola je prenoseći svima pozdrav i blago-

slov Njegove Svetosti pape Franje, referirajući se na riječi iz Ivanova Evanđelja *A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi* (Iv 12,32), istaknuo kako se one ispunjavaju danas pred pred našim očima. *Skupili smo se na ovom stadionu katolici, kršćani, vjernici drugih religija i nevjernici, podrijetlom iz Srbije, Makedonije, Kosova, Crne Gore, Bosne, Hrvatske, Slovenije, Austrije i Italije. Isus, Raspeti i Uskršli, sa svojom porukom mira i pomirenja, privukao je k sebi svakoga od nas; učinio je da iziđemo iz svojih kuća i doveo nas putem hodočašća i molitve dovd, da bi nam dao iskusiti, zajednički i osobno da je On doista mir naš* (Ef 2, 14), rekao je propovjednik. Pitajući se *tko si ti, Isuse, koji si u stanju proširiti prostore našega srca da ih uvučesh u djela pomirenja i mira*, kardinal Scola rekao je kako svi mi dobro znamo kako su duboke razlike i neprijateljstva u našem svijetu. Rane nasilja i rata, neprijatelji ljudskoga

roda, doista teško zarastaju. Dovoljno je malo da se opet zagnoje i naš dan ispune gorčinom, negodovanjem i mrakom. Udaljenost jednih od drugih opisuje način na koji mnogo puta – uvijek previše – živimo svoje dane. A naše srce ipak ne prestaje gorljivo tražiti mir. Međutim, Isus je došao navijestiti *mir vama koji bijaste daleko* (Ef 2,17). *Navještaj mira je radosna vijest koju očekujemo. Mir nije spokojno življenje, ne svodi se na toliko željenu odsutnost sukoba. Mir je mogućnost jedinstva među ljudima. Isus omogućuje to jedinstvo jer je uklonio neprijateljstvo i uspostavio iznova naš odnos s Bogom. Mir što ga daje Isus jest oprostjenje grijeha, izmirenje s Bogom, kao i pomirenje među ljudima; to je spasenje koje čini mogućim jedinstvo među nama. Ne može se dakle odvo-*

Hodočasnici iz Sonte

žiti pomirenje s Bogom od jedinstva s braćom. Vjerna vjera, svaka vjerna vjera, jer je izraz težnje za Bogom, jest izvor jedinstva među ljudima, a ne izvor sukoba ni podjela. Samo kada zagospodari ideologija, samo kada se napusti primat Boga, tada se ljudi progresivno razdvajaju. Sedamnaesta stogodišnjica tzv. „Milanskog edikta“ poručuje svima nama da je vjerska sloboda jamstvo mira i nove civilizacije u svakome pluralnome društvu. Svatko od nas dužan je osobno priznati i živjeti vrednotu slobode. Ona je nužno potrebni uvjet za sazrijevanje osobe, ali sloboda nije takva ako nije u funkciji izgradnje društva s ljudskim licem, ljudske zajednice koja treba uvijek iznova tražiti blagostanje. Ne dajmo se zavarati sirenama slobode shvaćene individualistički, nažalost veoma raširene na Zapadu, zaključio je kardinal Scola.

Nakon popričesne molitve, kardinal Scola blagoslovio je jubilarni križ Beogradske nadbiskupije. Na kraju svečanog Misnog slavlja, mladi su pročitali svoj Proglas u kojemu su izrazili zahvalnost Trojedinom Bogu, odanost Katoličkoj crkvi i našim narodima, duhovnim pastirima te izjavili da će se zauzimati za siromašne i obespravljene i poz-

vali sve one koji imaju odgovornost u društvu i politici, da ih podrže.

Proslavi u Nišu nazočio je i predsjednik Srbije **Tomislav Nikolić**, vladika niški **Jovan**, predstavnici Crkvi Reformacije, kao i predstavnici Islamske i Židovske zajednice, princ **Aleksandar Karađorđević** i njegova supruga **Katarina** kao i gradonačelnik Niša **Zoran Perišić** i brojni građani. Dodajmo kako se izaslanik Svetoga Oca Franje prije odlaska u Niš, u petak 20. rujna u Patrijaršiji SPC susreo se s patrijarhom Srpske pravoslavne Crkve **Irinejem**. Kako je javila Katolička tiskovna agencija, a prenijela IKA, patrijarh Irinej je zaželio srdačnu dobrodošlicu kardinalu Scoli i

njegovoj pratnji te kazao da se i Katolička i Pravoslavna Crkva, koje su zapravo jedna Crkva, nalaze pred velikim izazovom. Dodao je da ih proslava Milanskog edikta poziva da se približe jedna drugoj te dadnu odgovore u vremenu u kojem žive. Naglasio je da je tu i još snažnija unutarnja potreba da budu zajedno za što ima puno razloga jer je ono što ih povezuje mnogo veće od onog što ih razdvaja. *Trebamo težiti za jedinstvom Crkve jer je to želio i za to molio Onaj koji je osnovao Crkvu. Treba raditi zajedno kako bi Crkva ponudila rješenje za probleme i izlazak iz tunela u kojem živimo*, rekao je patrijarh Irinej. Naglasio je da je prvi korak dijalog koji bi ponajprije morao postojati u Crkvi. Dodao je da mnogi uviđaju potrebu dijaloga kako bi vidjeli što ih dijeli te kroz diskusiju rješavali probleme. *Gospodin očekuje da ispunimo želju našega Spasitelja 'da svi budu jedno' što su On i Otac jedno*, zaključio je patrijarh Irinej. Uslijedio je i posjet Predsjedništvu Republike Srbije, gdje je visoko izaslanstvo predvođeno kardinalom Scolm primio predsjednik RS Tomislav Nikolić. Kardinal Scola je, kako javlja KTA, naglasio ulogu Srbije kao *neospornog protagonista budućnosti Europe*, kao jedinstvene raskrsnice entitete, kultura i religija.

Hodočasnici župe sv. Roka iz Subotice

Dojmovi sudionika

Hodočašće je za mene vrlo inspirativno, biti nazočan jednom ovakvom povijesnom činu i obilježavanju, koje nije samo striktno povijesno, već i duhovno. Duhovnost je ta koja povezuje Istok i Zapad, pravoslavni i katolički svijet, te smo na svetoj misi to mogli osjetiti kroz liturgiju! /**Nebojša Stipić**/

Poruka ovog hodočašća za mene osobno jest da osmislimo svoj kršćanski život, pronađemo u sebi Isusa, kako su to činili kršćani prvih kršćanskih vremena. /**Stipan V. Hajduk**/

Žao mi je što Pravoslavna crkva nije u potpunosti sudjevala u proslavi obljetnice, te će imati svoje slavlje 6. listopada 2013. /**Slavica Tancoš**/

Nakon nedoumice koje sam imala trebam li doći na ovo hodočašće, radosna sam i sretna što sam bila. Osobito sam radosna što smo slavili misu s vjernicima iz gradova gdje su katolici u manjini. Njihov entuzijizam je posebno djelovao na mene. /**Marina Kovač**/

Osjećala se vrlo pozitivna snaga na misi s predstavnicima sestrinskih crkava, predstavnicima vlasti. Osobito me se dojmio doprinos njegove ekscelencije Angela Scola i nadbiskupa Hočevara. Jednom riječju, bilo je prekrasno. /**Marija Lukač**/

Čekam vrijeme pomirenja Istočne i Zapadne Crkve i mislim da je ovo jedan dobar put! /**Nevenka Vaci**/

Zadivljena sam, misa je bila veličanstvena! Nisam očekivala da će biti ovako lijepo i svečano. Slika sa mise je otišla u svijet! /**Zlata Zelić**/

Zaziv Duha Svetoga na početku nove školske godine

Svetkovina Male Gospe uvijek nas sjeća na jedan važan dan, a to je povratak u sjemenište. Nakon dugog ljetnog odmora evo nas opet na početku. Dakako, više-manje spremnih za nove radne pobjede. No, da bi naš početak i tijekom školovanja bio uspješan i praćen Božjim blagoslovom, zazvali smo pomoć Duha Svetoga.

Svetu misu „Veni Sancte“ predvodio je rektor sjemeništa **mons. Josip Mioč** u zajedništvu s grkokatoličkim svećenicima Skopske biskupije **preč. dr. Zoranom Stojanovim** i **vlač. Spasom Ristovim**, čiji sinovi također pohađaju sjemenište Paulinum.

Nakon svete mise ravnatelj gimnazije, mons. Mioč, svečano je otvorio novu školsku godinu te je govoreći o školskim planovima predstavio nove profesore. Novi članovi nastavničkog zbora su **prof. Illongó Korhecz**, koja će predavati njemački jezik, **prof. Anikó Balog**, koja će predavati mađarski jezik i **prof. Jasmina Jovančić**, povijest umjetnosti. Predstavljeni su također i novi učenici prvog razreda: **Tamás Török**, **Leon Tápai**, **Tomislav Ristov**, **Stefan Cocek**, **Patrik Kralus**, **Tamás Bálint**, **Norbert Mikes** i **László Balogh**. Svim novim članovima naše zajednice želimo uspješan početak školske godine.

Restaurirana „kraljica instrumenata“

Prošlog ljeta nevjeme nam je uništilo krov sjemenišne kapelice kao i orgulje. Unikatni barokni instrument, jedinstvenog zvuka, ispunjavao je naša liturgijska i druga slavlja kroz proteklih deset godina, a dobivene su kao dar **dr. Johanna Trummera**, profesora orgulja iz Graza. Nažalost, šteta je bila poprilična i „kraljica“ je zamuknula do daljnjeg. Bila joj je potrebna temeljita restauracija. Srećom, ususret nam je izišla firma **Üveges-Apró** iz Budimpešte, koja se bavi gradnjom i restauracijom orgulja. Nakon četiri mjeseca rada orgulje su vraćene u obnovljenu kapelicu i ponovno zablislale raskošnim toplim i reskim baroknim bojama. Ujedno se ovom prilikom zahvaljujemo i međunarodnoj transportnoj agenciji „Dašped“ za prijenos orgulja.

Jesen, grožđe, vino, Palić...

I jesen ima svoje čari. Ono što je sazrijevalo tijekom godine, sada donosi svoje plodove. Ako su po nečemu Palić i okolica poznati, onda su svakako po grožđu i vinu. Kome u ovim krajevima još nije poznata manifestacija „Bebanski dani“ koji se održavaju na Paliću?! A gdje se što važno zbiva, eto i nas! Pješke transom smo se uputili do čuvenog „subotičkog mora“ i tamo proveli subotnje rujansko popodne. Naravno, nije to bio samo praznik za oči već i želudac, jer nas je gladne i iznemogle od duge šetnje počastio gospodin **Imre Kern**. Hvala mu od srca i neka nas ne zaboravi dogodine! Nismo imali baš najsajnije vremenske uvjete, ali tko mari! Kad ti je lijepo i kad je ugodno društvo, i nevolja se lakše podnosi.

Predstavljamo vjeronauk u školama

Subotička škola „Đuro Salaj“ s tri vjeronauka

Glavna zgrada subotičke Osnovne škole „Đuro Salaj“ nalazi se u ulici Sándora Petőfi ja broj 19, dok se druga zgrada nalazi na Bajskoj cesti. Ne zna se točno kada je škola osnovana, ali prvi povijesni trag ističe njeno postojanje 1840. godine. Najstarije matične knjige sačuvane su iz 1871./72. školske godine. Naziv škole se više puta mijenjao tijekom povijesti. Zanimljivo je, na primjer, da je u periodu od 1927. do 1940. godine škola imala naziv „Bunjevačka matica“, dok današnji naziv škola dobiva 1961. godine.

Zanimljivo je i to, na žalost, da ova škola jedina u gradu nema dvoranu za tjelesni odgoj, što je ujedno i mana jer je djeci potreban prostor za tjelovježbu. Na rješavanju tog problema neumorno radi ravnateljica škole gospođa **Mimica Andrić**.

Učenici koji se upisuju u ovu školu su iz različitih župa. Većina učenika pripada župi Isusovo Uskrsnuće, a ima i onih koji pripadaju katedralnoj župi svete Terezije Avilske i župi Svete Marije.

U 2013. godini školu je pohađalo 428 učenika koji su raspoređeni u 24 razrednih odjela, 16 na srpskom i 8 na mađarskom nastavnom jeziku. Vjerska nastava se sastoji od katoličkog vjeronauka koji se predaje na hrvatskom i mađarskom jeziku, zatim od pravoslavnog katehizisa i islamskog vjeronauka. Katolički vjeronauk na hrvatskom nastavnom jeziku trenutačno pohađa 56 učenika. Do prošle školske godine katolički vjeronauk predavao je velečasni **Bela Stantić**, koji je to revno obavljao s velikim žarom, ljubavlju i poštovanjem. Tim putem nastavlja ići sadašnja vjeroučiteljica **Mirjana Ivanković**. Vjeronauk na mađarskom jeziku predaje gospođa **Erzsébet Pölhe**.

U protekloj školskoj godini, osim unaprijed predviđenog nastavnog plana, uspjeli smo u suradnji s pravoslavnim vjeroučiteljem organizirati posjet subotičkoj Katedrali i pravo-

slavnom hramu Preobraženja Gospodnjeg. Tada su učenici obje vjeroispovijesti imali mogućnost upoznati sličnosti i razlike među vjeroispovijestima, te njegovati ekumensko ozračje. U budućnosti planiramo sudjelovati u božićnim priredbama kao i održati biblijski kviz. Učenici polako postaju aktivni sudionici u misnim slavljenjima u svojim župama, a o samom vjeronauku u školi, reći će sami.

Učenici četvrtog razreda o vjeronauku kažu:

– Sat vjeronauka uvijek počinjemo i završavamo molitvom. – Meni se sviđa to što pjevamo i plešemo, a posebno mi se sviđa što učimo moliti. – Vjeronauk mi je super zanimljiv i zabavan. – Posebno nam se sviđa što smo bili na susretu prvopričesnika, te na misi za početak i kraj školske godine i bilo nam je lijepo.

Dunja Ispanović, učenica 7.a razreda, kaže: „Vjeronauk mi se sviđa zato što smo na satu vjeronauka opušteni, veseli i spremni za rad. Kada nam vjeroučiteljica ispriča lekciju, mi pažljivo slušamo i nakon sata smo pod dojmom novih saznanja“.

Milica Rukavina, učenica 8.b razreda kaže: „Na vjeronauku učimo o Isusu, i to mi se jako sviđa. Volimo pričati o stvarima koje je Isus učinio za nas. Bili smo u pravoslavnoj crkvi, te smo imali priliku vidjeti kako oni govore o Bogu i Njegovim djelima“.

Na kraju još riječi vjeroučiteljice: „Zadovoljna sam školskim kolektivom, koji mi uvijek izlazi u susret. U školi vlada lijepo ozračje, kojem pridonosi i vjerska nastava“.

Vjera i molitva (6)

Napuštenost od ljubavi Očeve

Piše: mr. o. Mato Miloš, OGD

Bijaše već oko šeste ure kad nastata tama po svoj zemlji, sve do ure devete, jer sunce pomrča, a hramska se zavjesa razdrije po sredini. Isus povika iza glasa: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!“ To rekavši izdahnu. (Lk 23,44-47)

Prema Lukinu evanđelju, posljednja Isusova riječ u životu bila je molitva. Isus umire na križu moleći: *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!* Ovu molitvu Isus poznaje napamet. U dramatičnom trenutku kojega sada živi, Isus nema vremena ni načina sastavljati molitve. Iz njegovog srca izviru one molitve koje su mu najintimnije, koje se pretvaraju u krik. To su riječi psalma (31,6). Ovaj stari psalam na Isusovim ustima sada postaje njegova molitva. Pred smrću, riječi *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj*, postaju istinite i Isus osjeća potrebu da ih izgovara. U najuzvišenijem trenutku svojega života Isus nas uči da se vjrom i molitvom povjerimo nebeskom Ocu. Isus je na križu. To je njegova dramatična situacija, okružena smrću. To je u potpunom smislu smrt, savršena gorka samoća. Lukino evanđelje govori da nitko nije mogao razumjeti govor posljednjih Isusovih riječi s križa i u potpunoj osamljenosti. Osobe koje bi ga mogle razumjeti, koje su trebale biti blizu njega, raspr-

šiše se na sve strane. Svjetina stoji i gleda, glavari svećenički i pismoznanci zure u njega, vojnici ga pogrđuju i psuju. Jedino ga razbojnik s desne strane na križu pokušava razumjeti. Strašno je promatrati sve te osobe koje okružuju Isusa na Kalvariji. Glavari, pismoznanci, vojnici i zločinci, predstavljaju kategoriju ljudi koji razmišljaju na sasvim drugačiji način. To su kategorije ljudi među sobom neprijateljski raspoloženi. Ni jedna kategorija od tih ljudi nije s Isusom.

Besmislena smrt?

Ova smrt se čini potpuno besmislenom, koja ničemu ne koristi, pogrešan potez u životu jednog čovjeka i zato mu nitko ne pomaže. Isus ne osjeća potpunu samoću samo zato što ga nitko ne shvaća. Izrugivanje, ismijavanje svjetine, iskustvo je samoće Isusove i oskrvnjivanje svega onoga što on u sebi nosi. A to je *spasenje*. Svjetina neprestano ponavlja: *Spasi samoga sebe!* Ova ključna riječ, od svjetine tri puta ponavljana, ključna je riječ Isusova poslanja i propovijedanja. To je riječ koju je Luka uzeo kao glavnu točku cijeloga Evanđelja. Luka predstavlja Isusa koji započinje svoje javno djelovanje u Nazaretu, izgovarajući riječi spasenja: *Svaki će čovjek vidjeti spasenje Božje*. Luka zaključuje svoju knjigu Djela Apostolskih, kao

pečat svega onoga što je napisao, riječju *spasenje*: *Spasenje je Božje sada upravljeno i poganima* (Dj 28,28). Riječ *spasenje* smještena je u ovaj vrhunski trenutak Isusovog umiranja na križu. Svjetina je uzvikivala. *Druge je spasio, spasi samoga sebe*. Drugim riječima, kako možeš spasiti druge, a samoga sebe ne možeš spasiti? Njihov argument se čini posve jasnim. Ako Isus ne može spasiti samoga sebe, onda nije uvjerljiv. Isus je sam, na srcu mu je njegovo vlastito poslanje: *donijeti spasenje*. Svjetina traži od njega moć za koju kaže da ju ima. Neka sada tu moć upotrijebi za spas samoga sebe. Ako tu moć upotrijebi i siđe s križa, onda će vjerovati da je on Mesija. Isus ne uzima vlastitu moć na takav način. Ako bi ju upotrijebio, onda bi on bio poganski bog koji pokazuje svoju moć, bog koji se služi moću za svoju osobnu slavu. Ako siđe s križa, svjetina će povjerovati u komotnog boga, a to je pogrešna slika o Bogu kojega Isus objavljuje. Isus odbija sići s križa. I stvarno će umrijeti sam i napušten. Posvjedočit će Boga koji daje život, Boga koji je na službu čovjeku. Isus će pokazati svjedočanstvo Boga Ljubavi. Isus je krajnje osporavan naspram poslanja kojemu želi biti vjeran do kraja. U toj samoći koja najizrazitije pokazuje potpuni promašaj života, Isus zavapi: *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!* Na taj način svjedoči Boga evanđelja, Boga vjere u kojega se pouzdaje zatvorenih očiju. Isus nije htio sići s križa i na taj način je zaživjelo kraljevstvo Boga Oca. Satnik se udario u prsa i priznao: *Ovaj uistinu bijaše Sin Božji!* Narod se vraća u grad udarajući se u prsa, uvjereni da su doživjeli nešto neviđeno. Prije nego se Isus pojavio u slavi uskrsnuća, objavio se svima povjerenjem života u Očeve ruke. Vjerujem li u Boga koji stotruko nagrađuje život, makar je očigledno da ću umrijeti? Isus je rekao: *Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga* (Mt 10,39).

(nastavlja se)

Knjiga o Sucima

Piše: dr. sc. Trvadar Fehér

Biblija nije neka starina, koja se uzima u ruke kao npr. arheolog neki predmet iz zemlje. Ona je plod ljudskog iskustva. Sveto pismo dakle ponavlja čovjekove doživljaje u povijesti. Pošto smo i mi dio tog vremenskog toka, možemo sebe i naše društvo prepoznati u istim situacijama, i po Božjim uputama naći lijek za zlo što čovjeka uništava.

Knjiga Sudaca – iza Jošije – pokazuje jedno anarhično stanje. Ni teolozi, ni povjesničarima nije sasvim jasno što se to događalo za tih 200 godina. Imamo „momente“ u kojima se javljaju neke jake ličnosti, koje u izvjesnim situacijama spašavaju jedno pleme, ili grad (Debora, Gideon, Samson). Ali nikako ne možemo jednim pogledom obuhvatiti i procijeniti stanje Izraela. No, ovo je problem znanstvenika, ne našega života. U ovom društvu nas više muči ono što kaže Gideon: *Ako je Jahve s nama, zašto nas sve ovo snađe?* (Suci 6,13). Strani narodi tlače Hebreje, nejedinstvo u redovima samoga Izabranog naroda, ratovi, svađe, sebičnosti...

U ovoj situaciji današnji vjernik, kao i ondašnji Hebrej, očekivao bi neki veliki božanski zahvat – kao ono u vrijeme Mojsija. Deset Božjih znakova protiv faraona, neko more koje će progutati neprijatelja... *Gdje su sva ona čudesna njegova o kojima nam pripovijedahu oci naši...?* (Suci 6,13). Kao što znanstvenici ne mogu sasvim odgonetnuti procese razvoja Izraela, tako ni Gideon, niti čovjek današnjice, nije sposoban sasvim sagledati okolnosti i izabrati rješenje za zlo s kojim se susreće. Treba neki velik božanski znak, čudo, u kojima možda stradavaju životi. Anđeo, koji stoji pred Gideonom, koji mu je donio Jahvinu volju, nešto sasvim drugo kaže njemu i nama: *Ti idi s tom snagom u sebi...* (Suci 6,14). Bog čovjeka – Gideona, i nas šalje kao božanski zahvat na zemlji! Ne čini čuda, jer čovjek je čudo u društvu kada se drži svoga Stvoritelja i Spasitelja. U anarhiji vrednota, ljudskih odnosa, vjernik je pravi živi božanski znak. Po njemu govori Jahve, i po njemu djeluje, kao što je na vrhuncu Objave progovorio u svome Sinu, koji je veći od bilo kojeg čuda, koje se mogu pročitati u SZ. Gideon se suprotstavlja, zbog svog iskustva: *Moj je rod najmanji u Manaševu plemenu, a ja sam posljed-*

nji u kući oca svoga! (Suci 6,15). Ovaj izabranik je imao ispravnu sliku o sebi, no nije uzeo u obzir Božju snagu: *Ja ću biti s tobom* (Suci 6,16). To je ta „Snaga u tebi“. Jahve je izabrao najmanjega da bi promijenio žalosno stanje Izraela. Gideon – kao i ostali suci – kreće u ostvarivanje Božje volje. To traje godinama, ali je u njemu svijest o Jahvi koji pomaže, daje ustrajnost, i na kraju dolaze plodovi: 40 godina je bio mir u Izraelu (Suci 8,28). Maleni i posljednji čovjek s Bogom je unio mir i jedinstvo među Hebreje.

Što se to dogodilo u Gideonu? **1).** On ne promatra svoje mogućnosti, nego jadikuje nad sveopćem stanjem naroda. Kada je obuzet takvim problemom, nema snage promijeniti ni svoj život. **2).** Promatra vrijeme: zlo se odugovlači – možda desetljećima... **3).** Ima kompleks manje vrijednosti pred vojskovođama, pred političarima svoga vremena. U njegovim očima oni su ti koji pokreću događaje svijeta. No, po

po anđelu odgovorio Gideonu i na problem vremena: ono se ne računa po ljudskom vijeku, nego po Božjem. To znači da čovjek mora shvatiti da se promjene događaju u dugim intervalima. Ponekad 100 do 200 godina. Ali promjena na dobro neće se dogoditi bez mene, koji to ostvarujem 70-80 godina. Problem nije vrijeme, nego ja ako ne činim dobro za onih nekoliko desetljeća što imam, a na što može Bog sa sljedećom generacijom graditi. **3).** Jahve po anđelu pokazuje Gideonu da i najmanji može s Bogom iza sebe ostaviti izvanredna djela: u obitelji, na radnom mjestu, u odnosima sa susjedom, itd.

Gideon je opsjednut veličinom zla. Bog mu otvara oči da vidi kako realnost nije takva. Vjernika današnjice pred ekranima TV-a i kompjutera, na stranicama novina, u dodirima s „moćnicima i bogatima“, također obuzima malodušnost i osjećaj bespomoćnosti. Isus po svome anđelu, po Crkvi, pokazuje da nije istina da je svijet nadvladao zlo. To

anđelu Bog pokazuje na daleko važnije komponente života. A to je **čovjek** pojedinač, i **Jahve**, koji ga je oslovio. **1).** Ako je sveopće stanje anarhično, mora li u obitelji biti tako? Otac i majka u bračnoj slozi mogu svojoj djeci svjedočiti takve vrednote koje će pustiti duboke korijene u srcu nove generacije. Zašto treba baciti pogled na masu, kada je obitelj na prvom mjestu? **2).** Bog je

je sotonka propaganda. Katolik je s Bogom svojim svakoga dana, i kada izvršava svoje dužnosti on je pobijedio zlo u sebi, u svojoj obitelji, u segmentu društva u kojem živi. Po ovoj knjizi Bog i danas poziva: *Ti idi s tom snagom u sebi* – i imat ćemo iskustvo da je Bog prisutan i djelotvoran, da je u svom Sinu pobijedio svijet (Iv 16,33).

Piše: *Antonija Vaci*

Stres za bolji život

Stres je u našem društvu oduvijek imao negativni prizvuk. Stres je gužva u prometu, svađa s obitelji, loša ocjena na kontrolnom... Nerijetko imamo problema sa želudcem, srcem ili jednostavno ne možemo spavati, a to opravdavamo stresom. Provedeno je istraživanje u kojem su ljudi odgovarali na pitanje doživljavaju li dnevno malo, umjerenno ili puno stresa. Poslije pet godina provjereno je gdje se ti ljudi nalaze, a umrlo je čak 43% ljudi koji su izjavili da svakodnevno doživljavaju mnogo stresa. No, tada se netko dosjetio provesti isto istraživanje uz dodatnu stavku – doživljava li ispitanik stres kao nešto negativno što ga sputava ili pozitivno, kao motivaciju. Za pet godina ispitivači su provjerili gdje im se ispitanici nalaze i, začudo, ljudi koji su na stres gledali kao na motivator imali su najnižu stopu mortaliteta.

Kako se na stres gleda pozitivno?

Za početak zamislite da vam netko stavi mikrofon u ruke i pogura vas na binu pred 50.000 ljudi. Zadatak vam je govoriti o sebi, a 5.000 ljudi se mršte i okreću očima. Pod ogromnim ste stresom, dlanovi vam se znoje, stomak vas boli, srce vam ubrzano kuca, usta su vam se osušila. I što sad? Hoćete li u suzama otrčati s bine i sakriti se u neki

mračan kutak? Ili ćete shvatiti da vaše tijelo i reakcije rade za vas. Vaše tijelo je spremno za stres koji doživljavate, luči adrenalin. Ako udahnute duboko, prihvatite te reakcije kao dobronamjernu obranu i iskoristite ih u svoju korist, stres postaje motivator. Brže kucanje srca nas priprema za akciju. Ako dišete brže, to daje više kisika vašem mozgu. Vaše tijelo vam, ma koliko to neprijatno izgledalo, pomaže. Osobe koje reakciju na stres protumače kao korisnu, manje su anksiozne. Čak i bolesti srca koje idu uz stres zaobilaze one koje stres vide kao motivator.

Još jedna, rijetko spominjana, a veoma poželjna reakcija na stres jest lučenje hormona oksitocina, takozvanog „hormona milovanja“, jer se obično oslobađa kada nekoga zagrlite. Oksitocin je neurohormon koji prilagođava socijalne instinkte mozga. Ovaj hormon vas tjera da žudite za kontaktom s obitelji i prijateljima, povećava empatiju i

blizak nađe u sličnom stanju. Oksitocin također djeluje kao antiinflamatorni lijek za srce i izravno liječi posljedice koje stres ostavlja na kardiovaskularni sustav. Sve beneficije ovog hormona dobivamo u društvu – kad pružamo potporu ili je tražimo, oslobađamo više oksitocina i reakcija na stres je zdravija. Skoro je nevjerojatno da reakcija na stres ima ugrađeni mehanizam za otpornost na stres, a taj mehanizam je ljudska veza.

U jednom istraživanju ispitanike od 34 do 90 godina pitali su koliko su stresa doživjeli u posljednje vrijeme i koliko vremena provode brinući se o svojim bližnjima. Pet godina kasnije, istraživači su opet provjerili tko je od ispitanika umro. Očekivano, ljudi koji su doživljavali puno stresa imali su 30% viši mortalitet nego ostale skupine, ali to nije vrijedilo za ljude koji su provodili puno vremena brinući se o drugima, oni su jednostavno stvorili otpornost na sve negativne efekte stresa i opet su imali najnižu stopu mortaliteta u usporedbi s drugim ispitanicima.

Stres često ne možemo izbjeći, on je jednostavno dio životne svakodnevnice, no kako ćemo se prema njemu ponašati i što ćemo iz njega izvući, možemo kontrolirati. Izgraditi bazu ljudi kojoj vjerujemo i na koju se možemo osloniti i nesebično se davati i brinuti o drugima je bitna stavka u novom, zdravom pogledu na stres, ali ne samo to, socijalna potpora i briga za druge je recept za ljepši i zdraviji svijet kojeg u ovo brzo, otuđeno vrijeme moramo izgraditi.

čini vas voljnim pomoći i podržati ljude oko sebe. Postoje ljudi koji smatraju da oksitocin treba uzimati uz svaki obrok u svakoj prilici, kako bi svi živjeli u ljepšem svijetu.

No, oksitocin je hormon stresa. Hipofiza ga luči (kao i adrenalin) kao dio reakcije na stres. To je biološka reakcija koja vas tjera da kažete nekom kako se osjećate umjesto da sve držite u sebi i osigurava da primijetite i razumijete kada se netko vama

Piše: dr. Andrija Anišić

Kako do plodova

Svatko tko radi, radi s određenim ciljem i želi da njegov rad urodi i nekim plodovima. Svatko se plodovima raduje a tužan je kad oni izostanu. I ja sam takav. Često mi se čini da moj pastoralni rad ne donosi željene plodove. Premda me neki župljani i prijatelji tješe ističući da to nije tako, ipak lako se može utvrditi ima li ili nema plodova, jer oni moraju biti vidljivi. Istina u duhovnom smislu, oni mogu doći i kasnije, pa čak i u vječnosti. Ipak, plodnost je znak Isusovih učenika.

Isus o plodovima

Mogli bismo reći da je za Isusa izraz „plod“ i „rod“ istoznačan. Zbog ograničenog prostora zadržat ću se samo na njegovoj riječi iz Ivanovog evanđelja (15. poglavlje). U tom poglavlju Isus uspoređuje sebe i nas u slici trsa i loze. Isusova riječ je ozbiljna i zahvatljiva: *Ja sam istinski trs, a Otac moj – vinogradar. Svaku lozu na meni koja ne donosi roda on siječe, a svaku koja rod donosi čisti da više roda donese* (rr. 1-2). Isus, očito očekuje plodove (rod) od svojih učenika. Dapače, neplodne „siječe“ i u „oganj baca“ (usp. r. 6.). Temeljni uvjet plodnosti njegovih učenika je povezanost s njim: *Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne oстане na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa* (rr. 3-5). Onima koji ispune temeljni uvjet plodnosti Isus daje jedno predivno obećanje: *Ako ostanete u meni i riječi moje ako ostanu u vama, što god hoćete, ištite i bit će vam* (r. 7). A u zaključku ovog govora o plodovima koji očekuje od svojih učenika Isus ističe da donositi mnogo roda proslavlja njegovog Oca: *Ovim se proslavlja Otac moj: da donosite mnogo roda i da budete moji učenici* (r. 8).

Dakle, izvan je svake sumnje da kršćani – i svećenici i vjernici – trebaju donositi „mного roda“. Stoga svatko treba ispitati i provjeriti je li tako u njegovom životu. Prepoznamo li plodova, slavimo Gospodina, ne prepoznamo li ih, provjerimo jesmo li ispunili temeljni uvjet plodnosti – duboku povezanost s Isusom. Bez Isusa, bez življenja po njegovu evanđelju ne možemo učiniti niš-

ta, ali s Isusom i živjeti po njegovu evanđelju, možemo sve. Bez Isusa ne možemo donositi mnogo roda, ali s Isusom možemo!

Uzroci naše neplodnosti ili slabog roda

U Isusovoj rečenici „Bez mene ne možete učiniti ništa“ mislim da možemo otkriti temeljni uzrok naše neplodnosti ili slabog roda našeg kršćanskog života. Premalo računamo s Isusom i njegovom milosti, a previše sa svojim sposobnostima i svojom mudrošću. Pokušavao sam ovih dana malo više istraživati uzroke „slabog roda“ svoga svećeničkog i župničkog djelovanja, a onda i neplodnosti samih vjernika. O tome vrlo opširno govori prof. Tomislav Ivančić u svojoj knjizi *Preobrazba Crkve za svijet*. Evo nekoliko vrlo poticajnih natuknica i svećenicima i vjernicima.

Što bi trebali činiti svećenici

Svećenik ima oružje Isusa Krista, zato s njim stalno treba komunicirati da ne bi poveo krivu strategiju rata u borbi za čovjeka. Zanimari li svećenik budnost, dopusti li da ga zaskoči grijeh, sumnja, slabost duha, da se udalji od Božje prisutnosti, u opasnosti je da u duhovnom smislu pogine. Svećenikova sudbina ovisi o tome ima li svaki dan dovoljno vremena za jutarnje razmišljanje, je li mu krunica stalno barem u džepu, jesu li mu trenuci časoslova dragocjene oaze usred dana, je li mu sveta misa vrijeme u kojem se zaogrće plaštem pobjede, je li mu molitva istinsko drugovanje s Bogom i prijateljevanje s Isusom Kristom i njegovom Majkom. Bez svega toga on postaje naivan i smiješan u svijetu, a njegov narod pokraj njega grabe vuci zla, mržnje i osvete. Nema li svećenik duboko iskustvo svagdašnje molitve i meditacije, ako nije doživio prisutnost Boga i uslišanu molitvu, ako nema iskustva da molitva snagom Duha mijenja vjernika, bit će glasnik bez poruke, vojnik bez oružja, liječnik bez lijeka, lažni borac za slobodu, sam zarobljen u samici zla. Tada će se žaliti kako mu ljudi neće u crkvu, djeca neće na vjeronauk, mladi bježe s mise, a u župi se umnažaju poroci, ovisnosti i nemoral.

Što bi trebali činiti vjernici

Služba laika je uvjeriti svijet da je Isus Krist Spasitelj, zato mu treba posebna duhovnost, otvarati se darovima Duha Svetoga i moliti snagu za svoje svjedočenje svijetu. Laik je pozvan svjedočiti izvan Crkve. Mjesto gdje laik djeluje jest obitelj, radno mjesto, politika, ekonomija, kultura i uopće briga za boljitak života i napredak društva. On se kreće u društvu ljudi gdje je snaga svijeta opasnija, gdje su zavodljivosti i zadovoljstva svijeta snažnija, gdje su brige oko tjelesnoga i zemaljskoga jednostrano izražene, gdje su napadi na njega lukaviji, opasniji i smrtonosniji. On je u svijetu nezaštićen pred udarcima zla, Zloga, grijeha, napasti svijeta, ljudi, bolesti i svih vrsta negativnosti.

Možemo mi to

Vjerujem da će mnogi svećenici i vjernici laici kad ovo pročitaju pomisliti ili reći kako je sve to napisano idealistički, da je to gotovo nemoguće ostvariti. Ipak, ne smijemo sumnjati a još manje „kukati“ da je to nemoguće. Važno je biti svjestan da se uvijek može početi iznova. Ako mi je duša zarobljena, danas ću raskinuti njezine okove. Ako sam se udaljio od svoga učitelja, danas ću početi ponovno razgovarati s njime te mu dopustiti da me odjene u Silu odozgor. Čovjek počne starjeti kad se više ne nada, nego se obazire natrag. Danas mogu postati čovjek nade.

U Subotici još jedan vrtić „Marija Petković“

U prostorijama subotičke župe Marije Majke Crkve, 17. rujna otvoren je još jedan vrtić „Marija Petković“ koji ima i dodatni naziv „Biser“, jer je bl. Marija Petković „Biser iz malog Blata“ a dječicu je nazivala najdragocjenijim biserima. I ovaj vrtić kao i vrtić „Marija Petković – Sunčica“, koji se nalazi u samostanu sestara Kćeri Milosrđa, nalazi se u lancu subotičkih dječjih vrtića „Naša radost“.

Slavlje je započelo svetom misom u župnoj crkvi koju je predvodio subotički biskup **Ivan Pénczes** u zajedništvu s domaćim župnikom **mons. Slavkom Večerinom**, kapelanom **dr. Ivicom Ivankovićem Radakom** i drugim svećenicima, prijateljima vrtića. Djecu iz novoosnovanog vrtića, njihove roditelje i odgojiteljice i sve goste pozdravio je župnik Večerin. Među uglednim gostima bili su **Snežana Babić**, iz Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, lokalnu upravu i nacionalne manjine, zatim **Dragan Đurić**, generalni konzul R. Hrvatske u Subotici, **Jašo Šimić**, ravnatelj predškolske ustanove „Naša Radost“ i **Snežana Flego**, savjetnica ravnatelja te ustanove, sestre Kćeri Milosrđa na čelu s predstojnicom **s. M. Valerijanom Perinić** te predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Zaveda za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU „Hrvatska riječ“ i drugih hrvatskih institucija.

U prigodnoj propovijedi mons. Večerin izrazio je radost što će se u toj župi svaki dan čuti radosni žamor djece. Djeca su „biseri“ a njihov sjaj i dragocjenost najviše se očituje u čistoći srca i jednostavnosti, naglasio je župnik. On je pozvao prisutne: „Učimo biti otvoreni, otvoreni životu i stvarnosti kao djeca. Učimo biti otvoreni jedni drugima, kao djeca. Učimo zapažati lijepe stvari oko sebe. Učimo od djece čuditi se i diviti ljepoti postojanja. Učimo biti sretni kao i oni, radovati se svemu, bez velikih uvjetovanja sreće, bez očekivanja velikih stvari. Učimo biti dobri kao djeca, ali i otvorimo oči za djecu pored sebe. Otvorimo li svoja srca za dijete, ono će nam donijeti ljubav, radost i mir – Božje kraljevstvo. Slijedimo dijete, ono će nas dovesti Bogu, zaključio je propovjednik.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem **Maria Bonića** a djeca iz dva vrtića „Marija Petković“ otpjevala su veselo i zanosno pjesmu „Mi gradimo prijateljstvo“.

Na kraju mise **s. M. Silvana Milan**, pročitala je pozdrav **s. M. Nelije Pavlović**, provincijalne predstojnice sestara Kćeri Milosrđa. Ona u svom pozdravu među ostalim piše: „Od srca vam čestitam na otvaranju nove podružnice vrtića ‘Marije Petković’. To je razlog radosti za sve nas, jer potrebom proširenja djelovanja uočava se vaša otvorenost životu i okrenutost nadi i oduševljenju. Neka vas na tom putu prati zagovor vaše zaštitnice bl. Marije Petković, kojoj su djeca bila najveća radost života“. A u svom pozdravu u ime subotičkog samostana sestara Kćeri Milosrđa, **s. Silvana** je podsjetila kako je prije dvanaest godina otvoren vrtić „Marija Petković – Sunčica“ u njihovom samostanu u župi sv. Roka koji je sada iznjedrio „Biser“ po onoj pjesmi „Biseru iz malog Blata“ te zaključila: „Neka i

ovaj dan bude zapisan zlatnim slovima u povijest ove župe i grada Subotice“ kao i onaj dan prije dvanaest godina, zaključila je **s. Silvana**.

Prije blagoslova biskup Ivan je sišao među djecu i u razgovoru s njima podsjetio se svojih vrtićkih dana.

Poslije svete mise slijedio je blagoslov novoga vrtića. U dvorištu su djeca uz pratnju dječjeg tamburaškog orkestra pod ravnanjem **prof. Mire Temunović** otpjevala nekoliko pjesama a zatim su biskup Pénczes i **Snežana Flego** u ime ustanove „Naša radost“ prerezali vrpču i uslijedio je blagoslov prostorija novoga vrtića. Riječi zahvale biskupu, župniku i roditeljima uputila je u ime ustanove „Naša radost“ **Snežana Flego**. Ona je istaknula da će novi vrtić raditi na hrvatskom jeziku po programu Marije Montessori i izrazila nadu da će on biti proširen te će moći primiti i više djece. A na kraju je sve pozdravila, zahvalila na sudjelovanju u slavlju i pozvala na „agape“ **Emina Kujundžić**, ravnateljica novoga vrtića. U novom vrtiću osim nje rade i **Biljana Mrđanov** i **Nevenka Bonić**. /A. A./

Dan o. Gerarda u Zagrebu

U Remetama je u nedjelju, 22. rujna svečanom misom proslavljen Dan sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina, na kojem su sudjelovale i autorice najboljih radova Malog praškog Isusa, rađenih za „Gerardovo 2013.“ u Somboru. Bio je to njihov na-gradni izlet.

Hrvatska karmelska provincija svake godine o njegovu rođendanu u Remetama ali i u drugim župama kojima oni upravljaju, priređuju taj dan, kao dan promicanja štovanja toga Sluge Božjega, koji je rođen 16. rujna 1876. u Đurđinu kod Subotice a umro je na glasu svetosti 24. lipnja 1956. godine u karmelićanskom samostanu u Somboru. Postupak za njegovo proglašenje blaženim i svetim započeo je 1985. godine. Od tada i njegovi zemni ostaci počivaju u karmelićanskoj crkvi u Somboru. Prva faza u postupku njegove beatifikacije na biskupijskoj razini završena je u Subotici 21. rujna 2003. godine.

Svečanu svetu misu u 10,30 sati predvodio je **mons. Andrija Anišić**, župnik subotičke župe sv. Roka i veliki promicatelj lika i djela o. Gerarda u zajedništvu s o. **Matom Milošem**, voditeljem kauze za beatifikaciju Sluge Božjega i drugim svećenicima karmelićanima. Prigodnu propovijed održao je o. Mato. On je u svojoj propovijedi naglasio da je o. Gerard svoju svetost gradio na geslu „Sve za Isusa i s Isu-

som, ništa bez Isusa“. Takav život ga je odveo i u mistična doživljavanja Božje blizine. Osobito se isticao o. Gerard u ljubavi prema bolesnicima i u milosrđu prema grješnicima, tako da je znao svaki dan satima ispovijedati i u crkvi radosno dočekivati one koji bi se

došli ispovjediti, rekao je o. Mato. On je spomenuo također kako je o. Gerard širio pobožnost prema Malom praškom Isusu te je točno prije sto godina nabavio njegov kip za somborsku karmelsku crkvu. Također je pročitao nekoliko svjedočenja o uslišanjima molitava po zagovoru S.B. o. Gerarda i pozvao okupljene na širenje njegova štovanja i ustrajne molitve Bogu po njegovu zagovoru, kako bi se što prije dogodilo potrebno čudo i tako ubrzao proces njegove beatifikacije.

Posebne gošće na ovom svečanom slavlju bilo je sedam nagrađenih autorica iz Subotičke biskupije koje su, u natječaju crtanja lika Malog praškog Isusa povodom 100. obljetnice postavljanja njegova kipa u somborsku crkvu, što ga je dao postaviti o. Gerard, nagrađene putovanjem u Zagreb (Remete) te u Karmel u Brezovici. S njima je došla vjeroučiteljica **Zorica Svirčev**. Djevojčice su, obučene u svoje nošnje, bunjevačku, mađarsku i šokačku, na Misi predmolile molitve vjernika i prinijele prigodne darove među kojima su njihovi nagrađeni radovi, ali i kruh iz rodnog mjesta o. Gerarda – Đurđina te grožđe iz Subotice.

Na kraju svete mise župnik, o. **Anto Knežević**, zahvalio je gostima i svim sudionicima toga slavlja, napose o. Mati na neumornom promicanju štovanja i radu na kauzi o. Gerarda. Na slavlju su bili i članovi Uredništva *Zvonika* koji su ovaj divan događaj zabilježili riječju i fotoaparatom. /Zv/

O dvodnevnom boravku u Zagrebu vjeroučiteljica Zorica kaže:

Dvodnevni izlet o. Mato je svima nama učinio bogatim i divnim. Obišli smo Gornji grad, katedralu, poznato groblje Mirogoj, a teško je nabrojati što smo sve vidjeli. Bilo je osobito divno na večernjoj molitvi gdje smo molili časoslov i izrekli molitvu koju smo pripremili za komemoraciju sluga Božjega o. Gerarda. O. Mato nam je puno pričao o o. Gerardu, mogli smo vidjeti koliko je oduševljen ovim, nadamo se, budućim svecem što je i na nas prenio.

Prepuni dojmova, nakon prekrasne sv. mise, svoj put smo završili u Brezovici, kod karmelićanki koje su u strogoj klauzuri. No, imale smo čast razgovarati s njima. Na njihovim se licima ne vidi trag vremena, glasovi slične anđeoskima, a riječi odišu onostranošću, sve nas je to oduševilo i ponukalo pitati ih kako to njima uspijeva. One su jednostavno od-

govorile: „Mi se molimo sedam sati, obavljamo kućne poslove u tišini s minimalnom komunikacijom i razgovaramo u određeno vrijeme s posjetiteljima. Želimo biti što sličnije našem zaručniku Kristu“.

* * * *

Svoje oduševljenje izletom i karmelićanima, napose o. Gerardom ne kriju **Milica Rukavina**, **Dunja Bašić Palković** i **Bianka Pećerić** iz Subotice, **Klaudia Szalai** iz Hajdučkova i vjeroučiteljica **Eszter Szalai**, **Nikoleta Malenić** iz Sombora i **Valentina Klecin** iz Sonte. Posebno ističu razgledanje Zagreba i okolice, sv. misu na kojoj su bile u nošnji i susret s karmelićankama.

Sve u svemu, ovaj izlet će dugo pamtit, a sve to im je omogućio Mali praški Isus i sluga Božji o. Gerard. Hvala im od srca.

Gerardići :)

Zaziv Duha Svetoga za novi početak

Mnoštvo djece okupilo se u subotu, 14. rujna, u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske, kako bi na početku školske i vjeronaučne godine zazvali pomoć Duha Svetoga.

Više od tisuću djece koja pohađaju katolički vjeronauk u školama i vrtićima došla su iz vrtića „Marija Petković – Sunčica“, „Marija Petković – Biser“, „Petar Pan“ – Tavankut, „Bambi“ – Mala Bosna, iz osnovnih škola „Vladimir Nazor“ – Đurđin, „Miroslav Antić“ – Palić, „Vuk Karadžić“ – Bajmok, „Matija Gubec“ – Tavankut, „Pionir“ – Stari Žednik, „Ivan Milutinović“ – Mala Bosna, te škola iz Subotice: „Ivan Milutinović“, „Miloš Crnjanški“, „Đuro Salaj“, „Ivan Goran Kovačić“, „Grof Sečenji Ištvan“, „Jovan Jovanović Zmaj“, „Jovan Mikić“, „Kizur Ištvan“, „Matko Vuković“, „Sveti Sava“, „10. oktobar“, „Majšanski put“, „Sonja Markinković“, kao i učenici srednjih škola u Subotici. Zaista je bilo predivno vidjeti katedralu punu vesele i nasmijane djece, što je svakako i poticaj organizatorima da nastave u organiziranju ovakvih susreta. U ime „Festivala bunjevački pisama“ svu djecu, odgojitelje, učitelje, nastavnike, profesore, vjeroučitelje i ravnatelje škola, kao i uzvanike, pozdravila je **Stanislava Stantić Prčić**, članica OO „Festivala bunjevački pisama“. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** uz koncelebraciju mladomisnika **vlač. Vinka Cvijina** i paličkog župnika **vlač. Josipa Leista**. Propovijed, koja je bila prilagođena djeci, oduše-

vila je i odrasle. Mons. Beretić je iznio nekoliko „novih bolesti“ poput „odgađavitiša“, lijenosti i depresije, koje često pogađaju i djecu i odrasle, te je napomenuo kako svatko treba biti najbolji u svom poslu. Nije lijen samo onaj koji ništa ne radi, nego i onaj koji ne radi dovoljno. A lijeni i dokoni ljudi često padaju u depresiju, te tako od dosade stignu i do droge, jer „nemaju pametnija posla“. Svima nazočnima je napomenuo kako ne trebaju biti lijeni duhom, nego trebaju biti marljivi i najbolji. I da nije dovoljno samo sjediti nad knjigom i sanjariti, nego i konkretno učiti. Ukoliko nam je teško u tome, treba zamoliti Isusa i Duha Svetoga za pomoć, te redovito ići na školski vjeronauk, kao i na vjeronauk u župama, poručio je mons. Beretić.

Ž. Vukov

Etno kamp na radost djece

Na ovogodišnjem VI. po redu Etno kampu, koji je organizirala Hrvatska čitaonica u Subotici, sudjelovao je rekordan broj djece, njih 70, iz Subotice, Žednika, Tavankuta, Đurđina, Klise, Male Bosne, i po jedno dijete iz Beograda, Lemeša i Plavne.

Kamp je, po običaju, održan posljednjeg tjedna kolovoza, pred početak nove školske godine – započeo je u ponedjeljak, 26. kolovoza i trajao do petka 30. kolovoza 2013. godine. Tijekom petodnevnog druženja, djeca su se igrala, zabavljala, učila i izradila veći broj ukrasnih predmeta, bilo je veoma veselo, tako da ni loše vrijeme nije smetalo djeci u uživanju. Ono što su naučila i izradila djeca su pokazala na završnoj priredbi održanoj posljednjeg dana Kampa, u petak, 30. kolovoza 2013. godine, u dvorištu Hrvatske čitaonice, pred brojnom publikom – roditeljima i rodbinom

komad „Na moru“, koji je autor **Marjan Kiš** priredio upravo za ovu prigodu i koji su djeca uspjela svladati za samo tri dana vježbanja.

U radu Etno kampa, zbog velikog broja djece, sudjelovao je i veliki broj volontera, prije svih učiteljice i odgojiteljice koje rade u hrvatskim odjelima. Organizator ovog kampa je Hrvatska čitaonica, a Gradska knjižnica u Subotici i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata pružili su logističku potporu. Ove godine po prvi puta kamp je financijski pomogao Grad Subotica, a pomoć je dalo i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice. Svoju potporu dao je tjednik 'Hrvatska riječ' i dječji podlistak 'Hrcko', koji je posjetio i počastio „kampovce“.

Djeca su tijekom kampa boravila i na izletu u Maloj Bosni, gdje su posjetila salaš obitelji **Pelhe**, te obišli obnovljenu mjesnu crkvu Presvetog Trojstva i njihovog župnika **vlč. Dragana Muharema**. Ni ovoga puta nije izostala sveta misa koju je u dvorištu spomen-kuće prof. Bele Gabrića predvodio župnik župe sv. Roka **dr. Andrija Anišić** u zajedništvu s vlč. Draganom Muharemom i mladomisnikom **Vinkom Cvijinom**. Djeca su osobito uživala u pjevanju duhovnih pjevanja u čemu im već nekoliko godina pomažu **Nikola** i **Anita** iz popularnih „Proroka“.

/Priređeno prema tekstu **Siniše Jurića**
i napisima u tjedniku *Hrvatska riječ*/

djece sudionika, ali i gostima – predstavnicima lokalne samouprave Subotice, Hrvatskog nacionalnog vijeća i gradskih, kulturnih i medijskih ustanova, te sponzorima i prijateljima.

Djeca su radila u pjevačkoj radionici, folklornoj, za moderni ples, bila je i duhovna radionica uz vjeroučiteljicu **Eminu Kujundžić**, potom recitatorska, te dramska, uz veliki broj prijavljenih. Mali su glumci na završnoj priredbi izveli u petak, tijekom završnog dana Kampa, kazališni

Vrijeme

Svakomu od vas je sigurno dragocjena svaka sekunda, minuta, dan i godina u životu. Nekad nam pet minuta prolazi kao čitava vječnost, a nekada su nam tih pet minuta baš ono što fali. Imamo osjećaj kako vrijeme ne teče kontinuirano, ne teče kako bismo mi htjeli. Mi smo ti koji dajemo ritam vremenu i zbog toga nam se čini kako je nešto brzo ili sporo.

Ali katkad je to vrijeme izgubljeno. Potrošeno na nešto što nismo željeli ili smo u početku to željeli pa nam se s vremenom učinilo kako je sve to zapravo izgubljeno vrijeme. Ne trebamo zbog toga biti tužni ili pasti u depresiju jer se izgubljeno vrijeme ne može vratiti, trebamo sljedećeg puta promisliti želimo li doista potrošiti vrijeme na neke stvari.

Isto tako čvrsto vjerujem da za vas mlade nije bilo gubljenje vremena to što ste sudjelovali na duhovnoj obnovi koju je predvodio don Damir Stojić. To su za vas bili

dragocjeni dani gdje ste stekli neka nova iskustva, čuli neke nove i zanimljive priče, stekli nova prijateljstva. I isto tako vjerujem da vam je to veoma brzo prošlo.

Larisa Skenderović

Predrasude – nerazumne osude

Na vlastita prosuđivanja drugih svi smo se ponekad opekli. Površna poznanstva najbolji su teren za nicanje pretpostavki poput: možda koje postaje vjerojatno, a na kraju završava kao sigurno. Ipak, sve one više govore o nama samima i našim očima kojima svijet promatramo crno, nego o stvarnim osobinama i karakteristikama osobe koju prosuđujemo i na kraju gotovo uvijek osuđujemo. Dok se u nama javljaju sva moguća objašnjenja kao pot-

vrda slike o osobi koju smo sami stvorili, stvarna osoba, koju ne poznajemo dobro, ne može doprijeti do nas. Sve su joj šanse oduzele naše predrasude iz čijih okvira nije lako izaći. Potez koji bi mogao opovrgnuti sve što o njoj zamišljamo najčešće ćemo protumačiti kao puku slučajnost ili skrivenu namjeru.

Ipak, budemo li iskreni prema sebi, morat ćemo priznati da smo se nebrojeno puta prevarili u našem prosuđivanju drugih. Ponekad je trebalo vremena da se naši iskrivljeni dojmovi isprave i naprave mjesta pravom poznanstvu. Nakon toga uvijek slijedi iznenađenje: pred nama se otkriva bogatstvo i ljepota ljudske osobe. Pravo poznavanje i prijateljstvo uvijek donosi razumijevanje za mane i nedostatke, drugoga prihvaćamo kao nasavršenog poput nas samih. Dajemo mu priliku biti to što jest, a istodobno se učimo strpljivosti.

Ponekad je zanimljivo prisjetiti se što smo mislili o sadašnjim prijateljima pri prvom susretu s njima. Možda bismo se neki misli posramili, a nekima bismo se samo nasmejali. Jedno je sigurno, čovjek pokraj nas uvijek je tajna koju se isplati otkrivati. I kada nas vanjšina odbija, možda ćemo se iznenaditi onime što nađemo u dubini. Ponekad se iz takvih površnih poznanstava zagušenih predrasudama rađaju prava iskrena prijateljstva. Takvi su prijatelji pravi primjer kako se slika osobe koju stvaramo može mijenjati ako se dopustimo sebi gledati očima razumijevanja umjesto osude.

Ana Ivković

Ozdravljenje spolnosti i emocija

Spolnost je najintimniji dio čovjeka. Na drugom mjestu su emocije. Dakle, tu smo najranjiviji. Sve što činimo na području spolnosti proizlazi iz našeg odnosa prema našim emocijama, a također sve što činimo na području emocija proizlazi iz našeg odnosa prema spolnosti. Baš zato tu trebamo iscjeliteljsku snagu Isusa Krista. Fantastičan je ulomak koji nam može poslužiti za to: *Zbog tvrdoće srca vašega dopusti vam Mojsije otpustiti žene, ali od početka ne bijaše tako* (Mt 19,8). Analizirat ćemo ga dio po dio.

Zbog tvrdoće srca vašega

Pojam „tvrdog srca“ je zapravo veoma čest u Bibliji. U Knjizi izlaska Jahve veli Mojsiju za faraona: *premda ću ja tvrdim učiniti njegovo srce, tako te neće pustiti narod da ode* (Izl 4,21). A što to tvrdo srce simbolizira? Zatvorenost Božjem naumu i idejama. U faraonovom slučaju, negiranje Boga. Kada mi imamo tvrdo srce? Svaki puta kada u svojoj spolnosti i emocijama pokušavamo zadovoljiti svoje interese – požudu. Kada smo kao faraon svojeglavi, srljamo u grijeh da bismo usrećili sebe. Ne puštamo Boga da upravlja spolnošću i emocijama.

... dopusti vam Mojsije otpustiti žene

Otpuštanje žene (rastava) nije u redu. To nije očekivani cilj sklapanja bračnog saveza. Ovo je analogija za sve naše devijacije, koje su se pojavile jer nismo pustili Boga da vlada našom spolnošću i emocijama. Ovo oslikava posljedice našeg zatvaranja Božjem naumu. U svakodnevnom životu, to je situacija kada shvatimo da imamo problem (npr. ovisnost o pornografiji, ovisnost o izvanbračnom spolnom činu, pretjerana navezanost na partnera, homoseksualni čin, emotivne rane nakon raskida veze, itd.).

... ali od početka ne bijaše tako

Ovo je doista najradosniji dio rečenice! Isus nam govori da to Bog nije tako zamislio. Bog nije želio da mi patimo na područjima spolnosti i emocija. Za sve devijacije, strahove, nelagodnosti... Bog to nije zamislio i snagom uskrsnuća Isusa Krista, svatko od nas to može prevladati i pobijediti. Bez obzira na to što smo prije uživali u tvrdoći naših srdaca, ako shvatimo da imamo problem (grieh – požuda), Isus nas može ozdraviti. Ne smijemo zaboraviti: „Isus je došao obnoviti stvorenje u čistoći njegovih početaka“ (KKC, 2336).

Činjenica jest da ponekad (većinom djevojke) imamo problem s time što nosimo posljedice tuđeg neposluha Božjem naumu. Ne mora se raditi o eksplicitnom silovanju. Često sam pristup momaka djevojkama može biti određena vrst psihičkog silovanja. Ideja „ja tebe želim iskoristiti za svoj užitek“ je užasno pogubna. Najstrašnije je što tada djevojka stječe krivu predodžbu o spolnosti. No, ako djevojka uvidi da je to posljedica tuđeg neposluha Božjem planu, i nju Isus može izliječiti. Dopustimo da Isus izliječi nas, našu spolnost i naše emocije. Bit će nam ljepše u životu.

Dušan Balažević

(Ne)plodna smokva

Piše: Tatjana Lendvai

Nedjeljno prijepodne. Velika skupina mladih izlazi iz svojih soba u domu, čeka tramvaj, nekoliko stajališta dalje izlazi i gotovo trčeći prelazi cestu i ulazi u crkvu. Svi žure jer mjesta gotovo uvijek fali. Teško je povjerovati u ovako nešto, je li? Međutim, ovo je česta pojava u crkvi Sveta Mati Slobode u Zagrebu, kod **don Damira Stojića**. To je bio jedan od razloga zbog kojeg je skupina mladih iz naše biskupije vrijedno radila na tome da don Damir dođe u Suboticu i održi duhovnu obnovu za mlade.

Duhovna obnova na temu (Ne)plodna smokva započela je u četvrtak 5. rujna u 20 sati u župi sv. Roka. Don Damir imao je pet predavanja, a sve ih je vrlo lijepo uokvirio pričom o žrtvama terorističkog napada na Ameriku koji se zbio 11. rujna 2001. Naime, kada su poslušani zapisi telefonskih poziva osoba koje su bile zarobljene na gornjim katovima zgrada, naišlo se na pet tema o kojima su gotovo svi govorili: Bog, život nakon smrti, majka, oprost i ljubav. Stoga su njegove teme bile: Bog, Nebo, Blažena Djevica Marija, oprost i ljubav i spolnost. Svako predavanje započeli smo pjesmom uz pomoć VIS-a „Proci“ i molitvom. Na samom početku don Damir je pročitao ulomak iz Markova evanđelja koji govori o neplodnoj smokvi. U ovoj prispodobi Isusa vidimo malo drugačije, on proklinje smokvu

koja na prvi pogled nije „ni kriva ni dužna“. Međutim, iz ovoga možemo zaključiti da će nam Bog dati sve što kroz molitvu zaištemo, sve dok čvrsto vjerujemo u to. Također, ovo nas upozorava da ne budemo poput smokve koja izdaleka izgleda lijepo, ali zapravo ne daje nikakvog ploda. Dok nam je govorio o određenoj temi, don Damir je koristio puno primjera iz svog osobnog života, kao i iz života svoje obitelji, te primjere iz života svetaca, osobito don Bosca. Jednom prilikom, don Bosco je sanjao anđela. U tom snu on je molio tog anđela da mu pokaže nebo. Anđeo je na kraju

pristao pokazati don Boscu mrvicu nebeske svjetlosti. Don Bosco se probudio vrišteći i od tada je bio slijep na desno oko. Kada nas je don Damir upitao što je to što svaki čovjek posjeduje na Zemlji, a istodobno je i dokaz o postojanju Neba, nitko nije znao odgovor. Tada nam je ispričao priču o dva blizanca u maternici. Jedan od njih je vjerovao da postoji život izvan maternice, a drugi je bio uvjeren da ne postoji. Onaj koji je vjerovao stalno se pitao što će mu noge ako nema gdje hodati, što će mu prsti ako nema što držati. Uskoro im je postalo tijesno, počela je patnja. Obojica su htjela da ta patnja završi i tada su se rodili. Kako ni tada nismo znali odgovor, otkrio nam ga je. Čeznja. Čeznja koju osjećamo, osjećaj da nismo potpuno ispunjeni dokaz je da smrt nije kraj našega života, dokaz da nas čeka nešto bolje. Zbog toga je vrijedno trpjeti i truditi se u ovom zemaljskom životu.

Don Damir je s nama podijelio i priču o svojem preobraćenju i o obećanju koje je dao Bogu. Naime, kada je primio Prvu svetu pričest, osjetio je da u njemu nešto gori i kada se kasnije kod kuće molio obećao je Bogu da će postati svećenik. Vremenom je zaboravio na to obećanje sve dok ga svećenik nije podsjetio na to obećanje tijekom ispovijedi kada je imao 16 godina. Dok nam je govorio o bl. Djevici Mariji, don Damir je

na vjeronauku, da osnujemo molitvene zajednice i da puno molimo. Da molimo za naše svećenike, za druge mlade i za našu zajednicu. Naravno, tema koja je možda najviše zanimala mlade, a po kojoj je don Damir osobito poznat, je ljubav i spolnost. S njime je došao i **Toni** koji nam je ispričao svoje svjedočanstvo. Pričao nam je kako je vrlo rano otkrio drogu i alkohol. No, uz pomoć prijatelja ponovno je pronašao Boga. I sada, sedam godina nakon toga, ponekad osjeća napasti. Odlučio je živjeti u predbračnoj čistoći sa svojom djevojkom i za mjesec dana će se vjenčati. Dok nam je pričao o ljubavi, don Damir nam je ispričao priču o svom ujaku koji je umirao od raka grla i koji više nije mogao redovito govoriti. Njegova supruga bila je stalno uz njega i jedino je ona razumjela što je govorio. Ovo je primjer prave ljubavi, one „i u zdravlju i u bolesti“ kakvoj svi trebamo težiti. Također je naglasio da naša spolnost ne pripada nama, već našem budućem supružniku, te je tako trebamo i tretirati, kao dar koji čuvamo za nekoga. Potaknuo nas je da već sada molimo za svog budućeg supružnika, a sve momke je pozvao da prvu srijedu u mjesecu poste o kruhu i vodi za svoje djevojke i buduće žene.

Damir blagoslovili su svakoga od prisutnih polaganjem ruku. Kako nas je don Damir ranije upozorio, svi su različito reagirali. Neki su neutježno plakali, neki su se osjećali neobično spokojno, a neki su se čak i smijali. Tijekom klanjanja molili smo i za mir u Siriji i u cijelome svijetu. Nakon klanjanja svi smo se osjećali spokojno i osjećali smo bliskost prema drugim mladima. Prožeti takvim osjećajima otišli smo na spavanje i svi smo zaspali mnogo brže nego prethodne noći.

U subotu je uslijedilo završno predavanje i odgovori na naša pitanja. Kako se mnogi mladi osjećaju izgubljeno nakon duhovne obnove i ne znaju kako uklopiti ono što su naučili u svoju svakodnevnicu, bilo je mnogo pitanja o tome što sada, što činiti nakon duhovne obnove. Don Damir nam je savjetovao da redovito idemo

Nakon svete mise i ručka, razišli smo se. Vratili smo se u svijet, u „stvaran svijet“. U svijet prepun problema i briga koje smo prethodna tri dana nastojali zaboraviti. Ponovno smo se našli okruženi kušnjama i prilikama za grijeh. No, ohrabreni riječima don Damira, nastojimo se oduprijeti tim kušnjama i potrudimo se da oduševljenje koje osjetimo poslije svake duhovne obnove ovoga puta ne splasne. Molite, idite redovito na svete mise, potrudite se izgraditi osobni odnos s Bogom. U nedjelju se veliki broj mladih okupio na vjeronauku u župi sv. Roka Keru. Sljedeći put dođi i ti. Nemoj dopustiti da postaneš neplodna smokva. Očekujemo te!

naglasio da je ona jedna od nas ljudi, ali da ona već sada uživa ono što ćemo svi mi jednog dana uživati. Naime, ona je već uznesena i dušom i tijelom. I baš zato što je i ona samo ljudsko biće nam je tako bliska. I zato joj se trebamo moliti i koristiti moć njezina zagovora.

U stankama između predavanja nastojali smo se što bolje međusobno upoznati. Stoga smo u dvorištu župe igrali odbojku, nogomet, razne igrice i neizostavni flamanski ples. U petak u 20 sati slavili smo misu za mlade nakon koje je uslijedilo klanjanje. Župnik župe sv. Roka **mons. Andrija Anišić** i don

Organizatori Duhovne obnove

Susreti

Dragi čitatelji! Što smo na početku ljeta svima poželjeli, i sami smo dobili: bilo je puno rada i umora, a zatim – prekrasnog odmora! Jedno priepodne smo planinarili, a poslijepodne plivali i ronili do večeri! Bilo je igre i zabave kakvu djeca vole (obiteljski filmovi, šetnje, izleti...), a osvježili smo i komunikaciju – i onu međusobno, i onu s Isusom. Je li bilo dovoljno osmjeha? Hmmm... Ne gledam često u sebe, te uopće ne znam je li moje lice makar djelomice odsijevalo radost koju sam osjetila zbog svega toga! Zbilja, bližnji je nekad naše zrcalo, stoga su važni – susreti. Susreti. Moramo se često susretati jedni s drugima kako bismo vidjeli gdje smo, kako smo i kakvi smo i što je jednako toliko važno – gdje su i kako su i kakvi su naši bližnji. I ove stranice su jedan susret i žarko se nadamo da mu se radujete kao i mi! (Ivh)

Jedne nedjeljne mise...

Svaki put kad ulazim s cijelom našom obitelji u crkvu, prvo pomislim: kakvi će nas pogledi dočekati? Kako će se djeca vladati, a koliko ću ja dobro reagirati? Hoćemo li ometati svetu misu i doživljaj ostalih vjernika?

Jedne nedjelje došli smo na misu i sjeli naprijed, na klupe predviđene za djecu. Pošto nije naša župna crkva, naši sinovi ne ministriraju, a kako je vrijeme ferija, u „dječjim klupama“ je – još samo jedan dječak. Jako smo primjetni i to me čini nervoznom. Premda znam da pola svijeta u crkvi svoju brigu vodi i svoje probleme želi riješiti, a da ih naši ne interesiraju, osjećam se neugodno. Tjeram te osjećaje! Slavimo misu i želim misliti da svi prisutni također samo to žele. Gledam reakcije svećenika na moj „kontrolni pogled“ na naše malene. Kao da se blago smiješi... Dobro je! Još jedan od onih koji razumiju! Bilo da je to svećenik koji kaže: „Neka se djeca čuju!

Ja ću glasnije! Bar ih ima!“), bilo onaj koji prizna da ga buka smeta, pa ja mirno vodim dijete u kapelicu ako se čini da će biti preglasno, osjećam se dobrodošlom: zbilja smo „pozvani na Gozbu Jaganjčevu“! Spuštam se na koljena za vrijeme pretvorbe s djetetom u ruci – toliko sam sretna kad su mirni da uopće ne osjećam težinu te geste. Za vrijeme pričesti pjevamo: BUDIMO I MI ZAHVALNI I VJERNI KRISTU SVOM, SVOJ ŽIVOT NJEMU DARUJMO, OBITELJ I SVOJ DOM. Iz srca samog mi izvire molitva da darovanu mi obitelj, osobito djecu, sam Krist čuva, njeguje i – odgaja.

Vjerujem zaista da je Spasitelj svijeta s nama, naš prijatelj i brat, koji s nama rado dijeli „sve patnje, boli, radosti“. On može sve, a ja tako malo toga... Zato sam mu povjerila i darovala sve, što i vama preporučam. (vh)

Ideje za vas

Jesenja šetnja

Jesen je stigla na naše ulice, njive, u naše šume, dvorišta i parkove. Bog ju je stvorio da nam pokaže najljepše nijanse toplih boja, kojima možemo obojiti naše susrete. Kad se susretnete s djecom (svojom djecom, nećacima, unucima ili susjedima) prošetajte, skupite lišće koje vam se dopada i napravite – jesenju sliku! Stavite ju u blagovaonicu, kako biste u njoj uživali pijuckajući čaj u hladnjikava jesenja predvečerja!

Ako želiš živjeti prosječnim životom – možeš. To nije loše. Ako si na to pozvan. No ako u sebi osjetiš neke druge melodije, melodije koje nisu od „ovoga svijeta“, note koje je Skladatelj stavio u tebe... neku pjesmu koja se krije duboko u tebi – molim te, otpjevaj je. Radi sebe. Možda će se mnogi smijati tvome glasu i neće htjeti plesati na taj ritam, ali ti ćeš se zadnji smijati. Napaćen, ranjen, umoran... dati život za svoju pjesmu. I doći Gore – i reći: „Evo me, Bože, ja sam pjevao“. A Bog će reći: „Znam, plesao sam“.

PAPIN POZIV

Svim obiteljima

Dragi prijatelji, svi bismo s velikom ozbiljnošću i predanjem trebali odgovoriti pozivu pape Franje na dan molitve i posta za mir u Siriji i svim zemljama koje su zahvaćene ratnom dramom. Slike koje su obišle svijet kao i tragične vijesti koje ne prestaju stizati propituju naša srca, naše umove i našu vjeru. Stoga vas pozivam da prihvatite Papin prijedlog i u svom vlastitom domu postite i molite.

Dragi roditelji, ne bojte se taj dan svojoj djeci pripremiti skroman i minimalan obrok. Bit će to prigoda da im objasnite što se događa u svijetu i kako nas te strahote ne mogu ostaviti ravnodušnima. No, sjetite im se prenijeti i nadu za mir što ga nudi uskrsli Isus, koji nije sa sobom pomirio svijet nasiljem i osvetničkim akcijama, nego darujući samoga sebe.

Na zaboravite pozvati bake i djedove te druge starije članove obitelji na taj objed sastavljen od malo hrane, ali puno riječi. Ako je netko

doživio ratna iskustva, neka ispriča što znači živjeti pod bombardiranjem i u nesigurnosti za sutra, ali i o tome što im je u to vrijeme značila molitva.

A vi, djeco i mladi, ne prigovarajte ako u subotu na stolu ne bude obilnog obroka, već budite zahvalni svojim roditeljima za ono što vam ponude. Upitajte ih za razlog zbog kojega vrijedi nastaviti živjeti na ovoj zemlji, koja je često obilježena nasiljem i oplakivanjem.

Za stolom zajedno molite! Za obitelji u Siriji, za djecu koja svakodnevno umiru od gladi i mržnje, za vodstva država koja su pozvana pronaći mirna i nenasilna rješenja.

Pročitajte psalam ili odlomak iz Evanđelja, izmolite desetnicu krunice, izrecite naglas svoje spontane molitve ili otpjevajte neku duhovnu pjesmu. Svako kućanstvo može iza-

brati način zagovaranja koji ukućani najbolje poznaju postavljajući se između misterija zla koje obilježava našu povijest i Boga mira koji ju ozdravlja i spasava. Hvala!

Vincenzo Paglia,

*Predsjednik Papinskog
vijeća za obitelj,
Vatikan, 4. rujna 2013.*

Male mudrosti

Jabuka ispred kuće

Mladić je sam sjedio u autobusu i gledao je kroz prozor. Bilo mu je malo više od 20 godina i bio je lijep. Momak od oka, kako bi se reklo. Na stanici je ušla neka žena i sjela do njega. Nakon što su razmijenili nekoliko riječi o toplome proljetnom vremenu, mladić reče: „Bio sam dvije godine u zatvoru. Jutros sam izašao i vraćam se kući“.

Iz njega je potekla bujica riječi. Pripovijedao je kako je odrastao u siromašnoj, no poštenoj obitelji, kako je svojim kriminalnim djelima osramotio roditelje i nanosio im bol. Dvije godine nije ništa čuo o njima, znao je da su presiromašni da bi platili put i posjetili ga u zatvoru. Kako su bili nepismeni, nije od njih mogao očeki-

vati niti pismo, a ni on nikomu nije pisao. Tri tjedna prije izlaska iz zatvora pokušao je uspostaviti vezu s ocem i majkom, zatražio je od njih oprostjenje i ispričao se za tolika razočaranja. Kad je pušten na slobodu, ušao je u ovaj autobus koji će ga provesti pored kuće i vrta gdje je odrastao i gdje se nada da i sada stanuju njegovi roditelji. U pismu im je napisao da na jabuku ispred kuće svežu komad bijeloga platna koji će on iz autobusa vidjeti i tako znati da su mu oprostili i da ga primaju. Ako ne bude znaka, on će produžiti autobusom do drugoga grada i tako zauvijek otići iz njihova života. Što se autobus više približavao mladićevu domu, on je bivao nemirniji, jer se plašio da na granama stare jabuke neće vidjeti bijeloga znaka.

Nakon što je saslušala priču, žena predloži da se zamijene za mjesto: „Ja ću umjesto Vas gledati kroz prozor“.

Autobus je bio sasvim blizu i žena opazi stablo. „Pogledaj, pogledaj!“, reče ganuta do suza. „Cijelu su jabuku okitili bijelim vrpčama“. (**Bruno Ferrero**)

Subotica za vrijeme turskog ropstva

Piše: *Stjepan Beretić*

Kapelan današnje katedralne crkve u Subotici, Gábor Tormásy, napisao je 1883. godine knjigu *Povijest subotičke glavne rimokatoličke župe*. Budući da nitko još nije napisao cjelovitu povijest Katoličke crkve u Subotici, bit će zanimljivo doznati kako je na subotičke katolike gledao pisac te važne knjige. Tekst koji je pred čitateljem nije doslovan prijevod, ali je ipak Tormásyjev tekst.

U prvom dijelu te knjige je povijest Subotice i njezine župe do 1743. godine.

Prvi spomen grada Subotice

Subotica, treći grad mađarskoga kraljevstva, staro je mjesto u Bačkoj županiji. Nema sigurnog izvora o tome kad je grad osnovan. Nema sumnje da je grad postojao davno prije Mohačkog poraza. Spominje se 1391. godine, kad je veliki župan István Losonczy u Subotici održao suđenje jednom razbojniku.

Drugi spomen grada

Tako se i 1429. godine spominje Subotica, također u povodu istraživanja jednog krivičnog djela.

Spominje se na temelju pisanja Istvána Katone, koji je napisao povijest zakonito ujedinjene Kalačke i Bačke biskupije, te spominje i Subotičane. Kalački nadbiskup Petar II. (Péter Várdai) u pismu upućenom subotičkom župniku optužuje Subotičane da su već u više navrata pokazali svoju tvrdoglavost jer ne žele plaćati desetinu. Zato nadbiskup naređuje župniku da svoje vjernike, ukoliko i dalje ustraju u tvrdoglavosti, udari crkvenom kaznom te im uskrati bogoslužje, podjelu sakramenata i tako dalje. Na temelju toga podatka može se zaključiti da je Subotica postojala davno prije Mohačkog poraza, te da je zacijelo imala toliko stanovnika da su nadbiskupi osjećali potrebu da u gradu uspostave samostalnu župu. Polovicom XV. stoljeća kralj Albert darovao je Suboticu obitelji Hunyadi. Poslije Hunyadijevih gospodar Subotice je bio Imre Török.

Tormásy o stanovništvu Subotice prije 1526. godine

A onda je došla za povijest Mađarske tužna 1526. godina, koja je Mađarsku pretvorila u zemlju uzdah, suza i boli. Na Mohačkom polju je otvoren grob ne samo za junake koji su se borili za opstanak domovine, već i za cijelu domovinu, a s njom zajedno i za Suboticu. Subotica je iz toga groba ustala izmijenjena tek nakon gotovo dva stoljeća. Našla je ovdje nepoznatu, stranu unučad. Suboticu i njezinu okolicu je prije Mohačkog poraza nastavao mađarski narod, što se vidi i po nazivu naselja: Ludas, Nagyfény, Vörös, Körös, Vámtelek, Mélykút, Almás, Borsod, Kunbaja i tako dalje. A ako su ovdje – što se može pretpostaviti – prije Mohačkog poraza i bili Slaveni, oni su u pretežno mađarskoj sredini vjerojatno ostavili svoju narodnost i jezik te su se asimilirali.

Bilo kako bilo, Subotica je poslije Mohačkog poraza prestala postojati kao općina, te se spominje samo kao utvrda. Utvrdu su podigli Hunyadijevi, a bila je ugledna budući da je bila okružena močvarom.

Posljedice Mohačkog poraza

Kad su Turci pod Mohačom uništili mađarsku malu, ali junačku vojsku, nastavili su bez ikakve zapreke prodirati prema srcu države – Budimu. Razorivši grad, posve su ugasili život ove tužne zemlje. Sultan Sulejman je dva tjedna nakon dolaska u Budim podigao most na Dunavu između Budima i Pešte, a onda je svoje plijena gladne jedinice, koje su se radovale krvi i pustošenju, preveo na ovu obalu Dunava. Njegova se vojska raspršila po prostoru između Tise i Dunava paleći i pustošeći sve pred sobom. A siromašni narod, koji nije uspio pobjeći, su poubijali ili su ih okovane odveli sa sobom. S pravom kaže pjesnik da je Mohač veliko groblje velikog mađarskog naroda, jer je u prvom razdoblju turske provala, sela i gradove koji su još prije par godina cvali i razvijali se, učinio groblje i ruševine. Ta je tužna sudbina zadesila i Suboticu, jer se ovuda vraćala barbarska turska vojska ostavljajući za sobom trag zadimljenih ruševina, razbacanih mrtvaca i pustoš.

Ipak stanovništvo Subotice je većim dijelom umaklo ispred krvožednog zavojevača tražeći utočište u sjevernijim mađarskim županijama. Tamo se izbjegli narod mogao sigurnije smjestiti. Dio se Subotičana sklonio u tvrđavu, koja se još odupirala turskom napadu.

Poslije Mohačkoga poraza i kratkog vremena što su Suboticom gospodarili Zápolye, grad je jedno vrijeme bio u rukama Jovana Crnog. A budući da je ovaj odviše pokazivao svoju snagu, napao ga je Bálint Török, koji je grad preuzeo pod svoje. Poslije druge provala Turaka, kad je i Budim pao pod Turke, ista je sudbina pogodila i Suboticu. Tada se u njezinoj tvrđavi nastanio jedan turski vezir sa svojom stražom.

Subotica za vrijeme turskog ropstva

Turci su Bačku županiju, pa i Suboticu u njoj tako očistili da u njoj nije ostalo Mađara, budući da je ovdajšnje stanovništvo ili odbjegli, ili su ih vezane lancima odveli u Aziju za roblje.

Njihovo su mjesto ovdje zauzeli Turci. Zauzeta zemlja je bila nepregledna. Nije bilo radne snage da radi na zemlji, pa je zemlja ležala u parlogu. Zbog silnog ratovanja Turci se nisu bavili zemljom, a živjelo se i od plijena. „Prokleti Đauri“ su trebali obrađivati zemlju, i tako pomagati turska osvajanja, ali oni su bili pobjegli. Turcima je dakle bila potrebna radna snaga, pa su se morali postarati oko toga da nastane zemlja ljudima, koji će obrađivati zaparloženu zemlju, da tako svojim radom muhamedancima osiguraju hranu i plaćaju porez zavojevačima. Na Mađare nisu mogli računati budući da su oni izbjegli, a one koje su sa sobom odveli u ropstvo nisu htjeli pustiti u zavičaj. Zato su se Turci odlučili na narode mirne naravi, koji su već otprije bili pod njihovim jarmom, te su već nekako navikli na život pod Turcima, te im nisu zadavali veće nevolje. Vrlo je vjerojatno da je izbor pao na stanovnike Dalmacije i Bosne, te je tim stanovništvom naselio Bačku, pa tako i Suboticu. Doseljenicima su obećali različite povlastice, koje po običaju nisu ispunili.

(Nastavit će se)

Kako oprostiti?

Odgovara: mr. Vladimir Sedlak

Kako oprostiti? Poznata mi je Isusova zapovijed praštanja, pa čak i neprijateljima. Iz osobnog iskustva znam da to nije nimalo lako i da je to dug, ponekad mučan proces. Ali ono što nikako ne mogu, a to je zaboraviti. Jesam li onda potpuno oprostila ako u meni postoji i dalje neugodno sjećanje i odbojnost prema osobi koja me povrijedila?

A. R., Novi Sad

Pitanje praštanja je, usudio bih se reći, zapetljano. Rabim ovaj izraz „zapetljano“ upravo zato jer se u njemu prepliću kompleksnost stvarnosti koja je u jednom trenutku zahvatila naš život i opterećuje ga, a u isto vrijeme svakodnevno kroz molitvu: „Oče naš“ tako jasno i otvoreno vapimo k Bogu da postupi s našim dugovima onako kako i mi postupamo s dužnicima svojim.

U nekim situacijama senzibilnost za praštanjem prema bližnjemu nije upitna, jer i sami smo svjesni svoje ljudskosti i pogrešaka. Svjesni smo da Bog prašta onoliko koliko smo i sami osjetljivi na praštanje drugima. To se događa obično u okolnostima u kojima se dogođeno ne pamti dugo i samim tim nam se ne vraća u svijest. No, pokoji put susrećemo osobe koje nose rane teško proživljene životne situacije, gdje je svaki pokušaj, gesta ili sugestija osobe koja nije imala neko slično iskustvo samo jedna tupa riječ koja se odbija o krhotine ranjene osobnosti. Očito je kako postoji određena povezanost pamćenja traume koja nam se u određenim trenucima vraća ponovno pred oči, često popraćena i burnim emocijama, te praštanja koje se prigodom svakog prisjećanja prošlosti dovodi u pitanje. U takvim slučajevima, uvjeren sam, potrebno je ponajprije sazrijeti za praštanje.

Sazrijevanje za praštanje uključuje više elemenata, no najvažniji su: osoba koja treba oprostiti, čin koji se treba oprostiti i osoba kojoj se treba oprostiti. S obzirom da se držimo i smatramo kršćanima, ovu cjelokupnu stvarnost promatramo pod prizmom vjere koja je od nas nerazdvojni egzistencijalni element

u procesu svoga samoostvarenja pred Bogom i bližnjim. Stoga odnos između mene i bližnjega poprima i treću dimenziju: prisutnost Boga. Njemu se obraćamo potrebni njegove milosti, blagoslova, hrabrosti i snage na životnom putu koji je sam po sebi hod, a ne stajanje u mjestu. Stoga egzistencijalistički gledano čovjek ne može biti uvijek u istome stanju, on se rađa, raste, sazrijeva, stari, a događaji koji ga u svakodnevici zaokupljaju ne mogu trajati vječno, jer u konačnici, ako ne prije, prestaju završetkom naše ovozemaljske stvarnosti – smrću.

U tom svom hodu opterećeni smo dužnicima – osobama koje su nam, u ovom slučaju, ostale uskraćene za međusobno poravnanje dugova. Ovo se poravnanje najčešće naziva osveta. Molitva Očenaša posvješćuje nam težinu osвете prema bližnjemu kroz naš odnos prema Bogu: „I otpusti nam duge naše (onako) kako i mi otpuštamo dužnicima našim“. Svijest da za sebe svakodnevno moleći Očenaš tražimo istu mjeru pra-

nam se „naplati“ prema našim djelima. Dobro je s takvim stavom pristupati o promišljanju nad zlom koje nas je povrijedilo u životu.

Kada kažem pristupati, ne podrazumijevam i u trenu riješiti. Živimo u civilizaciji „click & touch“ (klik i dodir) i gubimo senzibilnost za vrijeme. A upravo je vrijeme jedna od dviju bitnih dimenzija našeg samoostvarenja. Potrebno je često vremena kako bi smo se distancirali i mogli što objektivnije ponajprije o proživljenom govoriti, a onda i pokušati oprostiti. Ova objektivnost je bitna kako se oprost i zaborav ne bi mijesali. Oprostiti znači ne željeti zlo drugome, ne tražiti osvetu, što pak ne isključuje u pojedinim slučajevima zadovoljenje pravednosti. A zaboravom se upravo dovodi u pitanje objektivnosti istine i relativizira ono što se dogodilo, pa samim tim i izbjegava pravednost.

Ono što pripada prošlosti ne može se više izmijeniti i ne bi se trebalo nasilno mijenjati, no itekako možemo utjecati na tijek budućnosti koja je pred

Svijest da za sebe svakodnevno moleći Očenaš tražimo istu mjeru praštanja, kojom smo i sami spremni oprostiti, potječe nas na čin praštanja, jer praštanjem izravno sudjelujemo i u pripuštanju Božje milosti i blagoslova u naš život.

Oprostiti znači ne željeti zlo drugome, ne tražiti osvetu, što pak ne isključuje u pojedinim slučajevima zadovoljenje pravednosti.

tanja, kojom smo i sami spremni oprostiti, potječe nas na čin praštanja, jer praštanjem izravno sudjelujemo i u pripuštanju Božje milosti i blagoslova u naš život. Veličina Stvoriteljeva djela očituje se upravo u slobodi onoga koji je stvoren kao njegova slika. Stoga se usuđujem reći, često se puta nesavjesnom molitvom Očenaša i drugih molitvi sami zatvaramo Božjoj milosti. Ne On, nego mi sami za sebe tražimo da

nama, a u konačnici je to smrt iza koje slijedi, vjerujemo, susret sa Stvoriteljem, ali i svojim bližnjim. Naše nije prosuđivati gdje će završiti naš bližnji, nego gdje ćemo sami dospjeti. Stoga je važno već sada smoći iskreno hrabrosti oprostiti, kako bismo i u vječnosti mogli spram volje Božje gledati oči u oči onima koji će, ne po našem nego po Božjem sudu, dijeliti stvarnost blaženstva ili prokletstva s nama samima.

„Od sva se četiri vjetra Crkva sabire sveta..“

Piše: *Marina Kovač*

Niš, stadion Čair, fanfare svečano najavljuju mimohod stotinjak svećenika i fratara, četrdesetak biskupa, tri kardinala te predstavnika Srpske pravoslavne crkve, drugih crkava i predstavnika drugih vjerskih zajednica. Prizor od kog zastaje dah. Hodočasnici oko mene rekla bih nekako svečanim šapatom izgovaraju imena svojih svećenika – župnika: „evo našeg...“. Pogledom i ja prelijećem po svečanoj povorci tražeći „naše“; jedan, dva, tri, četiri... zar je to sve?!

Ulazna pjesma: „Od sva se četiri vjetra Crkva sabire sveta...“ Ori stadion, trnci prolaze tijelom, suze klize, srce ogromno, veliko: „Kako je dobro, kako je lijepo zajedno biti u domu tvom“. Zaista, oko mene su hodočasnici iz župe sv. Josipa iz Kragujevca, ponosno su istakli barjak (zastavu, što li već) svoje župe. Radost na licu, visoko uzdignute glave, punim glasom i srcem pjevaju. Pored njih vidim barjak župe iz Kraljeva, lijevo od mene su hodočasnici iz Beograda, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, također s obilježjima svojih župa, zatim Janjevci s Kosova čijoj se hrabrosti i odvažnosti posebno divim, vjerujem da u svojim narodnim nošnjama i s registarskim oznakama nisu baš rado viđeni gosti u tom dijelu Republike, čak su i molitvu vjernika čitali na svom jeziku na korak do cijenjenog nam predsjednika.

Taj osjećaj da se crkva zaista sabrala od sva četiri vjetra je neopisiv, neponovljiv. Pogledom u nekoliko navrata sad već grčevito tražim poznata lica da taj osjećaj koji me obuzeo podijelim i s nekim svojim. Nema ih... Zar je moguće da ne vidim nikoga iz Subotice?! Moji suputnici iz autobusa (prosječna dob grupe iznad 60 godina) rasuli su se po tribinama i djeluju nekako izgubljeno, nismo se uspjeli smjestiti skupa pa smo se nekako

izgubili u masi (ako se 2000 ljudi može nazvati masom). Ima nas navodno šest autobusa iz Subotice, kap u moru ostalih hodočasnika, bez vođiča, bez pastira koji bi okupili svoja raštrkana stada, bez obilježja tko smo, odakle smo, čiji smo.

Prisjećam se najava s konca godine: „Katolička crkva očekuje na proslavi Milanskog edikta u Nišu oko 100.000 hodočasnika...“. Priznajem, preambiciozna procjena. Poziv je upućen biskupima i nadbiskupima svih biskupskih konferencija u regiji pa se s toga očekivao dolazak velikog broja vjernika. Svjesni i sami da su pretjerali s procjenom, liturgijsko slavlje premješteno je na stadion Čair umjesto prvo predviđene lokacije – piste zrakoplova „Konstantin Veliki“. Rezime – dvije tisuće hodočasnika!? Zar nas samo toliko ima?! Gorčina i ljutnja me obuzimaju, ma ne, zapravo sram. Kako je došlo do toga da se brojka tako drastično smanjila?

Priznajem da sam se na ovo hodočašće odlučila između ostalog i iz revolta. Nekako me nije napuštao osjećaj da je neizrečena poruka da se na hodočašće ne treba odazvati lebdjela nad našom biskupijom. Šutjelo se...Tek tri tjedna pred polazak ne-

kako se poluglasno navijestilo po župama da je hodočašće ipak organizirano po smiješnoj cijeni s obzirom na razdaljinu. Bez plakata, bez jasno izrečenog poziva. Kroz svoju profesiju, tj. poziv, svjesna sam kako se i bojom glasa bez jasno izrečene poruke može utjecati na formiranje pozitivnog ili u ovom slučaju negativnog stava o nečemu.

Odzvanjaju mi u ušima riječi kardinala Scola: „Pozvani smo biti graditeljima mira i jedinstva i zalagati se za stvaranje novog čovječanstva koje nam je hitno potrebno u Europi... graditi civilizaciju s ljudskim licem“, te logo proslave Jubileja koji se nalazi i na poprečnoj gredi novog procesijskog križa koji glasi: „Za slobodu oslobođeni“. Jesmo li zaista oslobođeni? Što nas je to zarobilo te se nismo uspjeli u slobodi koju danas kao kršćani, katolici imamo, čista i ponizna srca odazvati i odvažiti na ovo hodočašće?

Izlazna pjesma: „Do nebesa nek' se ori...“ i orilo se. Voljela bih da je bilo više grla, više NAS i da smo svojim prisustvom dali veću podršku katolicima koji su u svojim sredinama u velikoj manjini za razliku od nas ovdje.

Ispovijest

Bio sam prisutan pri rađanju *Zvonika*. Uvijek sam ga doživljavao kao naš ZVONIK. Rado sam pisao u njemu i nastojao da tekstovi budu sadržajni i iskreniji, da nekoga potaknu na razmišljanje...

Želim progovoriti o svom, zasad, najtežem razdoblju života – svojoj teškoj bolesti. Pisat ću onako kako se dogodilo, kako se sjećam. Pišem sa željom da se nekom olakša bolest, da nekome pomogne, da nekome da snage u borbi za vedrinu, zdravlje.

Moram priznati, nisam ozbiljno shvaćao bolest. Bio sam ljubitelj dobre hrane a i kapljice. Mislio sam tlak 160 – 180 nije problem – ali bio je.

Korizmu sam uvijek doživljavao kao milosno vrijeme. Rado sam molio Križni put i spremao korizmene propovijedi. I želio sam u korizmu biti barem malo bolji, rasti u krepostima. I ta nedjelja – 4. korizmena, 10. ožujka, svanula je kao lijep Dan Gospodnji. Sve je uobičajeno teklo, išlo svojim putem.

Vjernici su skladno pjevali, čitanja su se redala a onda sam započeo sveto Evanđelje o milosrdnom Ocu. Prilikom čitanja zapazio sam da teško izgovaram riječi, da mi se nešto manta u glavi, a onda osjećam kao da mi je na lijevoj strani usta netko povukao crtu. Zaželio sam sjesti i pomislio – sigurno je to zbog šećera. Mislio sam, kad se malo odmorim, privest ću misu do kraja bez propovijedi.

Priskočili su ljudi, donijeli vode, ali više nisam mogao ustati. Skinuli su mi misnicu i postavili me na stolicu u hodniku. U međuvremenu pozvana su kola hitne pomoći. Muževi su me sa stolicom donijeli pred župnu kuću. Kad su me unijeli u kola hitne pomoći, moje sjećanje prestaje. Ničeg se više ne sjećam.

Kad sam došao sebi u bolnici, osjećao sam se lijepo. Sve čisto, bijelo, ljudi prijazni a imao sam posjete poznatih mi i dragih ljudi. Ja sam pričao, govorio, a oni su klimali glavama. Kasnije su mi priznali da me nisu razumjeli ali se nisu suprotstavljali.

U bolnici me posjetila i draga prijateljica Anica S., ljubiteljica dobre knjige. Donijela mi je knjigu *Seljakova molitva*, koju sam polako uspio pročitati.

Kasnije sam saznao: dijagnoza je bila teški šlog, izljevanje krvi u mozak. Mnogi su bili skeptični, počevši od liječnika, o mom nastavku života. I sam se negdje u magli sjećam u noći s 18. na 19. ožujka kao da sam krenuo na drugu obalu. Rekao sam svoje predanje – Bože, budi volja tvoja. U našem narodu se kaže – bio sam na masnoj daski, na odlasku s ovoga svijeta. Ali Gospodar života mi nije dopustio da odem, svijeća nije još dogorjela. Ima On sa mnom još neke planove.

Hvala Gospodaru života, hvala svima koji su molili za moj oporavak. Hvala posebno sv. Josipu kojega sam napose zadnjih godina štovao. Vjerujem da je on svojim zagovorom pomogao.

U zadnje vrijeme moja posebna ljubav su bili bolesnici i djeca. Kad se dogodio šlog, jedna bolesnica iz moje bivše župe je prokomentirala: „Bit će gospodin dobro, samo će iskusiti ono što je nama govorio dok nas je obilazio“. Uvijek je lakše divaniti nego živjeti i u djelo provesti. Kako sam hodao kroz bolest, osmišljenje, oporavak – nastojat ću vam približiti u sljedećem broju.

Lazar Novaković

Ususret nesvakidašnjem jubileju

75. obljetnica prve objave pjesme Ante Sekulića

Pjesmu „Bezgrešnoj“ „našeg čovika“, kako rado zovemo akademika Antu Sekulića, objavio je početkom prosinca 1938., odnosno prije 75 godina, mons. Blaško Rajić u *Subotičkim novinama*, čime započinje jedna od najplodnijih životnih karijera književnika, jezikoslovca, povjesničara, leksikografa, riječju znanstvenika. Rođen u Tavankutu, ukorijenjen djetinjstvom u Žedniku, školovanjem u Subotici i Somboru, Ante Sekulić svoju iznimnu ljubav prema zavičaju, živeći u domovini Hrvatskoj, utjelovljuje u znanstvenim i književnim djelima čime daje nemjerljiv doprinos kulturi Hrvata u Bačkoj, uljudbi uopće. Čestitajući mu na nesvakidašnjem jubileju – 75 godina od prve objavljene pjesme – Uredništvo *Zvonika* moli Božji blagoslov za njegov život i zahvaljuje na neizmornoj ljubavi prema zavičaju, Bogu i ljudima, koju je kao popudbinu uvijek nosio sa sobom.

/Zv/

Bezgrešnoj

Čista si kao kaplja jutarnje rose u kojoj se ogledaju nebesa.
Bijela si kao snijeg ravnih poljana, jer Te se nije dotakla grešna mrlja.
Lijepa si kao zora koja se budi i cvjeta čarem raznih boja.

„Sva si lijepa o Marijo!“ ... Gospodarice cvjetova... Kraljice ljepota...
Danas Tebi pjevam!

Ljepoto netaknuta... Kraljice vječnih cvjetnih polja... Tebi se diže današnja pjesma moja.
Duša se moja u svetom zanosu probija kroz milijune zvijezda put neba.
Diže se u sjenu Božanskog Sunca, gdje smiješak i mir kraljuje, gdje žudimo,
gdje želimo doći...

Tamo na visinama mističnog svijeta, divna iluzija udara u oči.
Ukazuje mi se Tvoja pojava u nebeskoj ljepoti – Tvoje djevičansko biće u sjajnoj bjelini.
Blago zanosno svjetlo Te okružuje i plete Ti vijenac svijetle slave.
Nadzemaljska ljepota, dostojanstvo i nebeski sklad odbijaju se od Tvoje pojave.
Ti si sama dobrotu, milosrđe i svemoć, o Djevice, o najdraža Majko moja!
S Tobom mi je lakše živjeti, Ti mi patnju oslađuješ, Ti mi u brizi snagu i utjehu daješ...
U tišini slušam šum krila u lijetu nebeskih duhova. Do ušiju mi dopiru akordi divne muzike,
melodija nebeskih pjesama. To pjevaju milijuni: Zdravo Marijo!
Dodirnuvši strune svoje mlade, zanešene duše radosno pjevam... Tebi!
Najsvijetlija Zvijezdo cijeloga neba... Najljepša među stvorenjima,
Kraljica Ti si svijlu ljepota!
Ti nam svijetliš kao sunce... Veliko i zlatno... Kao blijedi mjesec smiješiš nam se...
Tvoj pogled, kao zvijezde sve drhtavo svjetlo, nama obraćaš...
Lijepa kao zora, nebeska Gospođo! O uzore svijetle čistoće i djevičanstva...

Immaculata – Bezgrešna!

Zdravo Marijo!

Moja se pjesma diže Tebi, diže na krilima trajne ljubavi.

Ime je Tvoje veličanstveno, puno glasova zanosnog skupa čovječjih osjećanja,
suza, zanosu.

Moja duša sva zadrhtala, zanešena ljepotom Tvojom, šapće bez prestanka:

Marijo Najsvetija! Majko moja!...

O, Immaculata!

Ante Sekulić

SLAVLJA U
SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Svetkovina obljetnice posvete
stolne bazilike svete Terezije
Svečana koncelebrirana
sveta misa
u ponedjeljak, 14. listopada u 18 sati

Proštenje

Svečana biskupska
koncelebrirana sveta misa
u utorak, 15. listopada u 18 sati

Proslava 100. obljetnice
rođenja Alekse Kokića
(14. listopada 1913. - Cetinje 17. srpnja 1940.).

Liturgijska proslava
svečana sv. misa

katedrala bazilika sv. Terezije u Subotici
u nedjelju, 13. listopada 2013. godine
u 18 sati

Izložba

i svečana akademija

u ponedjeljak, 14. listopada 2013.

otvorenje izložbe u čast Alekse Kokića
u 19,30 u predvorju Gradske kuće

Svečana akademija u 20 sati
u Velikoj vijećnici
Gradske kuće u Subotici

Bački Monoštor
„Zavitni dan“
13. listopada
Svečana sveta misa u 10 sati

NAJAVLJUJEMO

Kalendari – Narudžba

Zidni kalendari: 40 din

Džepni kalendari

(katolički + pravoslavni): 60 din
Za narudžbe veće od 100 komada
popust od 20 %

Subotička Danica: 400 dinara
(za narudžbe veće od 20 komada
popust od 20 %)

U župi sv. Roka, Beogradski put 52
24000 Subotica:

možete naručiti i sljedeća izdanja

Andrija Anišić

Vjersko moralna obnova obitelji

Model opstanka i napretka
naroda u djelima Ivana Antunovića:

1000 dinara (tko naruči pet, jednu
dobije besplatno)

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-205; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Čaba Kovač,
Vedran Jegić

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3

Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Otvorenje vrtića „Marija Petković - Biser“ u Aleksandrovu

Etno kamp u Maloj Bosni

Prvi najboljih radova Malog praškog Isusa na Danu o. Gerarda u Zagrebu

Dan biskupa Ivana Antunovića u Kalachi

Promocija novih doktora znanosti u Zagrebu

Prvi zavjeti fra Filipa Čelikovića

Hosanafest 2013.

